

Decret .../2018, de XX de XXX, pel qual s'estableix el currículum dels ensenyaments professionals de Música a les Illes Balears

I

L'article 3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix que els ensenyaments artístics tenen la consideració d'ensenyaments de règim especial. L'article 45 d'aquesta Llei determina que els ensenyaments professionals de Música són ensenyaments artístics professionals i l'article 48 estableix que s'organitzen en un sol grau de sis cursos de durada.

El Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum dels ensenyaments professionals de Música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, fonamenta aquests ensenyaments en l'estudi de l'especialitat instrumental o vocal com a base estructural d'un currículum obert i flexible.

Per atendre l'organització i el funcionament dels ensenyaments esmentats es va dictar l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 26 de maig de 2009 per la qual s'estableix l'organització i el funcionament dels ensenyaments professionals de Música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, a les Illes Balears. Aquesta Ordre va suposar una primera passa en el desenvolupament curricular dels ensenyaments professionals de Música, amb caràcter transitori, mentre no fos vigent la norma reguladora del currículum propi, que estava en fase d'elaboració.

En aquest sentit, dos anys més tard, el Decret 53/2011, de 20 de maig, va establir el currículum dels ensenyaments professionals de Música (BOIB núm. 81, de 2 de juny).

El Decret 53/2011 només va regular les assignatures per curs de cada especialitat i els seus objectius, continguts i criteris d'avaluació, així com la relació numèrica màxima professor/alumnes de cada una de les assignatures. També va derogar parcialment l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 26 de maig de 2009; concretament, els articles 9 i 10, la disposició transitòria segona i els annexos 1 i 2.

D'aquesta manera, la normativa reguladora del currículum dels ensenyaments professionals de Música a les Illes Balears va quedar dividida en un decret que

presenta bàsicament el pla d'estudis i el contingut de les assignatures, però que és buit d'aspectes tan importants com l'avaluació, l'accés als ensenyaments o la simultaneïtat curricular dels ensenyaments professionals de Música i l'educació secundària obligatòria i el batxillerat, i l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 26 de maig de 2009, en què alguns d'aquests aspectes romanen no derogats.

Per tant, el primer objectiu que es pretén aconseguir amb el present Decret és aprovar una norma que fixi les bases i completi el desenvolupament curricular d'aquests ensenyaments unificant-ne tots els aspectes.

D'altra banda, el Decret 53/2011 estableix, en l'annex 1, les assignatures i les hores corresponents a totes les especialitats instrumentals, entre les quals hi ha l'assignatura Baix Continu / Improvisació en les especialitats d'Orgue i Clavecí. No obstant això, en l'annex 2, sobre la relació numèrica màxima professor/alumnes, i en l'annex 3, sobre els objectius, els continguts i els criteris d'avaluació de cada assignatura, no s'hi inclou la regulació d'aquesta assignatura.

A més, en el mateix annex 1 del Decret 53/2011, en les especialitats de Percussió i Saxòfon hi manca l'assignatura Conjunt. D'acord amb el Reial decret 1577/2006, aquesta assignatura figura en aquestes dues especialitats.

Així, el segon objectiu del present Decret és esmenar aquestes deficiències detectades en la normativa curricular vigent.

Finalment, el present Decret també completa i actualitza la normativa anterior; en definitiva, millora la norma que regula aquests ensenyaments.

El Decret 23/2011, d'1 d'abril, estableix l'ordenació i el currículum dels ensenyaments elementals de Música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. En l'article 10, punt 10, estableix que no es permet dur a terme proves d'accés a dues especialitats, ja que en els ensenyaments elementals de Música no és possible cursar simultàniament més d'una especialitat.

Aquest punt no permet que cap ciutadà pugui estudiar lliurement dues especialitats instrumentals en els ensenyaments elementals de Música i, per tant, entra en contradicció amb el Reial decret 1577/2006.

En efecte, en els ensenyaments professionals de Música és perfectament possible cursar simultàniament més d'una especialitat, com queda reflectit en els articles 10 i 16 del Reial decret 1577/2006. Llavors, no té gens de sentit que es pugui estudiar una especialitat en el nivell professional si no s'ha pogut cursar en el nivell elemental.

Per tot això, la disposició final primera modifica el punt 10 de l'article 10 del Decret 23/2011, en el sentit que possibilita la simultaneïtat d'especialitats en els ensenyaments elementals i estableix que aquesta qüestió s'ha de regular en una altra norma.

II

La formació musical rebuda a través dels ensenyaments professionals de Música ha de proporcionar un nivell d'expressió artística propi d'uns estudis especialitzats. Per aquesta raó, aquests ensenyaments s'adrecen a uns alumnes amb aptituds específiques i amb voluntat per dedicar-s'hi.

Aquests ensenyaments responen a la doble finalitat de proporcionar una formació musical completa i sòlida i de servir, a la vegada, de preparació per accedir als estudis superiors de Música.

D'aquesta forma, el currículum ha d'integrar el domini pràctic de la tècnica instrumental i els coneixements acadèmics relatius a la comprensió del fet musical com a fenomen històric, cultural, estètic i psicològic, d'acord amb el caràcter humanista que exigeix la formació integral del músic.

Per això, les assignatures de cada especialitat instrumental pretenen que els alumnes assoleixin el necessari equilibri entre el desenvolupament de les destreses instrumentals, el coneixement teòric de la música i una millor comprensió d'aquest art.

III

Les assignatures dels ensenyaments professionals de Música s'agrupen en quatre tipus: comunes, pròpies de l'especialitat, d'itinerari i optatives, amb l'objectiu de conjugar unes bases formatives fermes i procurar, a la vegada, la màxima adequació dels estudis als interessos dels alumnes.

Tant el repertori de concerts com el repertori solista amb acompanyament pianístic no poden ser tractats pels alumnes en tota la seva dimensió sense la pràctica i l'assaig imprescindibles amb els professors pianistes acompanyants. Per aquesta raó, el Decret regula, per primera vegada, el Repertori amb Pianista Acompanyant per a totes les especialitats simfòniques.

D'altra banda, es confereix una gran importància a les assignatures en les quals la pràctica de la música en grup proporciona el coneixement d'un repertori específic i, a la vegada, un espai de relació social i d'intercanvis entre els mateixos joves músics.

Aquest Decret també regula l'accés als ensenyaments professionals de Música mitjançant unes proves d'accés, en les quals s'avaluen els coneixements i el grau de maduresa musical necessaris per cursar amb aprofitament aquests estudis.

També s'hi fixen els diferents aspectes de l'avaluació dels ensenyaments professionals de Música. En aquest sentit, els criteris d'avaluació estableixen el tipus i el grau d'aprenentatge que s'espera que hagin assolit els alumnes en un moment

determinat respecte de les capacitats indicades en els objectius generals i en els específics de cada assignatura i especialitat instrumental.

S'aborden, a més, mesures per permetre la compatibilitat real entre aquests ensenyaments i els d'educació secundària obligatòria i batxillerat, i es faculta l'Administració educativa perquè adopti diverses solucions respecte a aquesta qüestió.

Un altre aspecte innovador del Decret fa referència a la possibilitat de convocar anualment un premi extraordinari dels ensenyaments professionals de Música en música de cambra, fonaments de composició i en cada una de les especialitats instrumentals que cada centre tenguí autoritzades. La finalitat d'aquests premis és estimular els alumnes i reconèixer-los l'esforç que han fet al llarg d'aquesta etapa educativa.

Finalment, es fomenta, amb un conjunt ampli de mesures, el principi d'autonomia dels centres per enfortir el seu grau de responsabilitat i compromís en el desenvolupament del procés educatiu.

IV

D'acord amb l'article 36.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, aprovat per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, el Govern de les Illes Balears té la competència de desenvolupament legislatiu i d'execució en matèria d'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats.

D'acord amb el Reial decret 1876/1997, de 12 de desembre, sobre el traspàs de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria d'ensenyament no universitari (BOE núm. 14, de 16 de gener de 1998), i la disposició final sisena de la Llei orgànica 2/2006, correspon al Govern de les Illes Balears dictar, en l'àmbit de les seves competències, les disposicions que siguin necessàries per establir el currículum dels ensenyaments professionals de Música.

Per tot això, a proposta del conseller d'Educació i Universitat, d'acord amb / oït el Consell Consultiu de les Illes Balears i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de xx de xxx de 2018,

DECRET

Capítol I

Disposicions de caràcter general

Article 1

Objecte

Aquest Decret estableix el currículum dels ensenyaments professionals de Música propi de les Illes Balears, d'acord amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. Així mateix, també recull el que disposa el Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum dels ensenyaments professionals de Música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Article 2

Àmbit d'aplicació

Aquest Decret s'ha d'aplicar a tots els centres docents públics i privats autoritzats de l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears que imparteixin ensenyaments professionals de Música.

Article 3

Finalitat i organització

1. Els ensenyaments professionals de Música tenen com a finalitat proporcionar als alumnes una formació artística de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals de la música.
2. La finalitat dels ensenyaments professionals de Música s'ordena en tres funcions bàsiques: formativa, orientadora i preparatòria per a estudis superiors.
3. Els ensenyaments professionals de Música s'organitzen en un grau de sis cursos de durada, d'acord amb el que disposa l'article 48.2 de la Llei orgànica 2/2006.

Article 4

Objectius generals dels ensenyaments professionals de Música

Els ensenyaments professionals de Música tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats generals i els valors cívics propis del sistema educatiu i, a més, les capacitats següents:

- a) Habituar-se a escoltar música i establir conceptes estètics propis que permetin fonamentar i desenvolupar criteris interpretatius individuals.
- b) Desenvolupar la sensibilitat artística i el criteri estètic com a fonts de formació i enriquiment personal.
- c) Analitzar i valorar críticament la qualitat de la música i dels estils musicals.

- d) Conèixer els valors de la música com a aportacions al desenvolupament personal i optar pels aspectes més idonis a aquest desenvolupament.
- e) Participar en activitats de difusió musical i cultural que permetin viure l'experiència de transmetre el gaudi de la música.
- f) Conèixer i utilitzar amb precisió el vocabulari específic relatiu als conceptes científics de la música.
- g) Conèixer i valorar el patrimoni musical com a part integrant del patrimoni històric i cultural.
- h) Apreciar la importància de la música com a mitjà d'expressió artística al llarg de la història.
- i) Expressar-se amb sensibilitat musical per interpretar la música de les diferents èpoques i estils i gaudir-ne.

Article 5

Objectius específics dels ensenyaments professionals de Música

Els ensenyaments professionals de Música han de contribuir a fer que els alumnes adquireixin les capacitats següents:

- a) Superar amb domini i capacitat crítica els continguts i els objectius plantejats en les assignatures que componen el currículum de l'especialitat triada.
- b) Conèixer els elements bàsics i les característiques dels llenguatges musicals i les funcions i les transformacions que presenten en els diferents contextos històrics.
- c) Desenvolupar l'oïda interna com a base de l'afinació, de la qualitat sonora, de l'audició harmònica i de la interpretació musical.
- d) Formar-se una imatge ajustada de les possibilitats i les característiques musicals pròpies, com a individus i en relació amb el grup, amb la disposició necessària per saber-s'hi integrar com un membre més del grup.
- e) Enriquir la relació afectiva amb la música a través del cant i de la participació instrumental en grup, compartint vivències musicals de grup dins i fora de l'aula.
- f) Valorar el cos i la ment per utilitzar la tècnica amb seguretat i poder concentrar-se en l'audició i la interpretació.
- g) Relacionar els coneixements adquirits en totes les assignatures que componen el currículum i aplicar-los en les vivències i en les experiències pròpies per aconseguir una interpretació artística de qualitat.
- h) Conèixer i aplicar les tècniques de l'instrument o de la veu d'acord amb les exigències de les obres.
- i) Adquirir i demostrar els reflexos necessaris per resoldre eventualitats que sorgeixin en la interpretació.
- j) Adquirir autonomia personal en la interpretació musical.
- k) Conèixer el repertori solista i de conjunt del propi instrument dins l'ampli panorama de les diferents èpoques i estils.
- l) Utilitzar amb facilitat la lectura a primera vista.
- m) Cultivar la improvisació i la transposició com a elements inherents a la creativitat musical.

- n) Interpretar de memòria el repertori solista estudiat.
- o) Interpretar, individualment o dins l'agrupació corresponent, obres escrites en tots els llenguatges musicals i aprofundir en el coneixement dels diferents estils i èpoques, així com en els recursos interpretatius de cada un d'aquests.
- p) Actuar en públic amb autocontrol, domini de la memòria i capacitat comunicativa.
- q) Consolidar hàbits d'estudi regular i pràctica diària adequada a les dificultats dels continguts de les assignatures dels diferents cursos.

Article 6

Especialitats dels ensenyaments professionals de música implantades a les Illes Balears

1. Les especialitats dels ensenyaments professionals de música implantades a les Illes Balears són les següents: Arpa, Cant, Clarinet, Clavecí, Contrabaix, Fagot, Flauta Travessera, Guitarra, Oboè, Orgue, Percussió, Piano, Saxòfon, Trombó, Trompa, Trompeta, Tuba, Viola, Violí i Violoncel.
2. La conselleria competent en matèria d'educació pot implantar altres especialitats de les que figuren en l'article 4 del Reial decret 1577/2006, sense perjudici que, d'acord amb el que es preveu en la disposició addicional primera d'aquest Reial decret, l'Estat pugui crear noves especialitats.

Capítol II

Del currículum

Article 7

Currículum

1. Als efectes del que disposa aquest Decret, s'entén per currículum dels ensenyaments professionals de Música el conjunt d'objectius, continguts i criteris d'avaluació de les diferents assignatures que regulen la pràctica docent d'aquests ensenyaments, els quals s'estableixen en l'annex 3 d'aquest Decret.
2. Les assignatures corresponents a cada curs de les diferents especialitats dels ensenyaments professionals de Música i l'horari setmanal corresponent s'estableixen en l'annex 1 d'aquest Decret, d'acord amb les hores i la durada de trenta setmanes lectives d'un curs acadèmic establertes en el Reial decret 1577/2006.
3. Les sessions lectives setmanals de les diferents assignatures poden ser de mitja hora, una hora, una hora i mitja o dues hores, segons el tipus d'assignatura i l'organització d'aquesta.
4. En l'annex 2 del present Decret s'estableix la relació numèrica màxima professor/alumnes en les assignatures dels ensenyaments professionals de Música, d'acord amb l'article 7 del Reial decret 303/2010, de 15 de març, pel qual

s'estableixen els requisits mínims dels centres que imparteixen ensenyaments artístics regulats en la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

5. En l'annex 4 s'exposen orientacions sobre la metodologia pedagògica dels ensenyaments professionals de Música.

Article 8

Assignatures que constitueixen el currículum

Els ensenyaments professionals de Música s'organitzen en les assignatures següents:

- a) Assignatures comunes a totes les especialitats:

Harmonia
Història de la Música
Instrument o Veu
Llenguatge Musical

- b) Assignatures pròpies de l'especialitat:

Acompanyament: en l'especialitat de Piano.

Baix Continu: en les especialitats de Clavecí i Orgue.

Banda: en les especialitats de Clarinet, Contrabaix, Fagot, Flauta Travessera, Oboè, Percussió, Saxòfon, Trombó, Trompa, Trompeta, Tuba i Violoncel.

Conjunt: en les especialitats d'Arpa, Clavecí, Guitarra, Orgue, Percussió, Piano i Saxòfon

Cor: en les especialitats de Cant, Clavecí, Guitarra, Orgue i Piano.

Idiomes Aplicats al Cant: en l'especialitat de Cant.

Música de Cambra: en totes les especialitats.

Orquestra: en les especialitats de Arpa, Clarinet, Contrabaix, Fagot, Flauta Travessera, Oboè, Percussió, Saxòfon, Trombó, Trompa, Trompeta, Tuba, Viola, Violí i Violoncel.

Piano Complementari: en les especialitats de Cant, Clarinet, Contrabaix, Fagot, Flauta Travessera, Oboè, Percussió, Saxòfon, Trombó, Trompa, Trompeta, Tuba, Viola, Violí i Violoncel.

Repertori: en l'especialitat de Cant.

c) Assignatures d'itinerari:

Anàlisi Musical
Fonaments de Composició

d) Assignatures optatives

Article 9

Itineraris

Per fer efectiu el que es preveu en l'article 3.2 d'aquest Decret, i d'acord amb l'article 6.3 del Reial decret 1577/2006, en els cursos cinquè i sisè dels ensenyaments professionals de Música, a més de les assignatures comunes i les pròpies de cada especialitat, s'estableixen dos itineraris acadèmics per a totes les especialitats:

- a) Itinerari 1: Anàlisi Musical i una assignatura optativa
- b) Itinerari 2: Fonaments de Composició

Els alumnes que cursin cinquè i sisè han de triar un dels dos itineraris.

Article 10

Assignatures optatives

1. L'oferta d'assignatures optatives dins els ensenyaments professionals de Música tracta d'atendre els diferents interessos, motivacions i necessitats dels alumnes, a fi d'ampliar la seva orientació per a la transició a la vida professional i contribuir tant al desenvolupament de les capacitats a què es refereixen els objectius generals i específics d'aquests ensenyaments com a la preparació per a un possible accés a les diferents especialitats dels estudis superiors. D'aquesta manera, els professors tutors han d'orientar els seus alumnes sobre el contingut d'aquestes assignatures, en relació amb la continuïtat de la seva especialitat en els estudis superiors.
2. Les assignatures optatives poden ser d'àmbit teòric, humanístic o pràctic, i responen a la diversitat d'interessos i necessitats dels alumnes. Tenen una càrrega lectiva setmanal de mitja hora, si l'assignatura té caràcter individual, o d'una hora, en la resta de casos.
3. La conselleria competent en matèria d'educació ha d'establir un catàleg d'assignatures optatives, i ha de regular el procediment d'autorització d'altres assignatures optatives proposades pels centres. L'assignatura Piano Complementari es podrà oferir com a assignatura optativa als cursos cinquè i sisè segons la disponibilitat de recursos i les possibilitats horàries de cada centre.
4. L'oferta d'assignatures optatives és competència del centre educatiu, prèvia proposta dels departaments, i ha de quedar reflectida en la programació general

anual. Aquesta oferta depèn de la disponibilitat del centre i es pot modificar anualment.

5. Les assignatures optatives han de ser programades i desenvolupades pels conservatoris professionals i els centres privats autoritzats.
6. En el cas que els alumnes que cursen l'itinerari 2 tinguin interès a cursar una assignatura optativa, ho han de sol·licitar a la direcció del centre, a qui correspon autoritzar-ho sempre que l'organització horària i de grups del centre ho permeti.

Article 11

Característiques curriculars de les assignatures Banda, Conjunt, Cor i Orquestra

1. L'assignatura Cor, inclosa en determinades especialitats, s'ha de cursar durant dos cursos i es pot impartir en els quatre primers cursos d'aquests ensenyaments. Els centres han de concretar en els seus projectes educatius els cursos en què s'impartirà.
2. Les assignatures Banda, Conjunt i Orquestra, distribuïdes com Orquestra/Banda i Orquestra/Banda/Conjunt, s'han d'oferir cada curs acadèmic segons les possibles agrupacions i la plantilla d'aquestes, tenint en compte la matrícula en les diferents especialitats de corda, de vent de fusta, de vent de metall i percussió.

Article 12

Repertori amb pianista acompanyant

1. El professor pianista acompanyant és una figura clau de suport per al desenvolupament correcte de l'aprenentatge de les especialitats instrumentals no polifòniques, ja que permet que els alumnes abordin el repertori d'obres d'una manera completa i en tota la dimensió estètica i formal.
2. En les especialitats de Clarinet, Contrabaix, Fagot, Flauta Travessera, Oboè, Percussió, Saxòfon, Trombó, Trompa, Trompeta, Tuba, Viola, Violí i Violoncel s'ha de complementar la formació de l'assignatura Instrument amb Repertori amb Pianista Acompanyant.
3. Per treballar adequadament el repertori instrumental que necessita acompanyament pianístic, tots els centres que imparteixin aquests ensenyaments han de disposar de professors dedicats a aquesta funció. El temps que s'hi assigni, segons l'annex 1, s'ha d'utilitzar tant per treballar amb els alumnes individualment com per acompanyar-los en els recitals i les audicions que es programin.
4. Els professors pianistes acompanyants han de conèixer el repertori que han d'acompanyar per tal de poder supervisar la interpretació dels alumnes i ajudar-los, amb especial atenció a tots els aspectes vinculats a la pràctica en conjunt, i

han d'estar en contacte amb els respectius professors especialistes per fer un seguiment de l'aprofitament de les sessions d'assaig dels alumnes.

5. Els professors pianistes acompanyants tenen la doble funció de docents i d'intèrprets. La seva solvència com a instrumentistes és un requisit imprescindible. Tenint en compte la diversitat, l'amplitud i l'especificitat del repertori de les diferents especialitats, els pianistes acompanyants es poden especialitzar en acompanyament per a cant, per a instruments de corda fregada, per a instruments de vent de fusta i per a instruments de vent de metall i percussió.
6. Els pianistes acompanyants s'han d'integrar en el departament o departaments corresponents a les especialitats en què exerceixin la seva tasca.

Capítol III

De l'accés als ensenyaments professionals de Música

Article 13

Proves d'accés

1. De conformitat amb l'article 49 de la Llei orgànica 2/2006, per accedir al primer curs dels ensenyaments professionals de Música és necessari superar una prova específica d'accés, en la qual es valoren la maduresa, les aptituds i els coneixements per cursar amb aprofitament els ensenyaments professionals de l'especialitat, d'acord amb els objectius establerts en el Reial decret 1577/2006 i en aquest Decret.
2. Així mateix, es pot accedir a qualsevol altre curs diferent del primer dels ensenyaments professionals d'una especialitat sense haver cursat els anteriors sempre que, mitjançant una prova d'accés al curs que es vol fer, l'aspirant demostrï que té els coneixements necessaris per cursar amb aprofitament els ensenyaments. Aquesta prova ha de tenir com a referència els objectius, els continguts i els criteris d'avaluació de les assignatures dels cursos anteriors al que es vol fer.
3. La superació d'una prova d'accés a un curs diferent del primer suposa la superació de totes les assignatures dels cursos anteriors al curs al qual s'accedeix. En el llibre de qualificacions de l'alumne ha de figurar l'expressió «Superada en la prova d'accés» a l'espai corresponent a la qualificació de cada una d'aquestes assignatures.
4. Amb la finalitat d'orientar els candidats i de facilitar-los la preparació de la prova d'accés, tant al primer curs com a un curs diferent del primer, els centres han de fer públic, amb l'antelació suficient, un document relatiu a la concreció dels exercicis de què constaran les proves d'accés de les diferents especialitats, amb la informació sobre el contingut i l'avaluació d'aquestes proves.

5. Amb l'objectiu de preservar el principi d'igualtat que ha de presidir l'objectivitat de la prova d'accés als ensenyaments professionals de Música, s'ha de fer una única convocatòria anual per a cada especialitat el mes de juny. Si, una vegada acabat el procés d'admissió d'alumnes, queden places vacants d'alguna especialitat, es podrà convocar una prova d'accés extraordinària d'aquestes especialitats el mes de setembre, també en convocatòria única, que ha d'autoritzar la conselleria competent en matèria d'educació.
6. Es poden simultaniejar els estudis de diferents especialitats si se superen les proves d'accés corresponents a cada especialitat.

Article 14

Característiques, avaluació i qualificació de les proves

1. Les proves d'accés als ensenyaments professionals de Música consten de diferents exercicis segons el curs i l'especialitat, en què es valoren la interpretació instrumental o vocal, el control tècnic, l'execució correcta i l'expressió musical de l'aspirant, així com les capacitats musicals generals, el desenvolupament de les habilitats i l'assimilació dels coneixements teòrics i pràctics necessaris per cursar amb aprofitament aquests ensenyaments.
2. En els casos de les especialitats que s'inicien directament en els ensenyaments professionals de Música, la prova d'accés al primer curs s'ha de basar en criteris diferenciats dels de la resta de les especialitats.
3. Per avaluar les proves d'accés s'han de constituir tribunals a cada centre per a les diferents especialitats. Els tribunals han d'estar formats per professors del centre designats pel director.
4. Els resultats definitius de les proves d'accés s'han de qualificar numèricament amb un nombre del 0 al 10, amb un decimal com a màxim, i és necessària una qualificació de 5 o superior per aprovar.
5. La superació de la prova d'accés faculta l'aspirant exclusivament per matricular-se en el curs al qual hagi accedit l'any acadèmic per al qual s'hagi convocat la prova i al centre en què s'hagi fet la prova, sempre que l'aspirant obtengui plaça en el procés d'admissió.
6. La conselleria competent en matèria d'educació ha de regular les proves d'accés establertes en aquest Decret i n'ha de desenvolupar el contingut, els criteris d'avaluació, el procediment de realització i la qualificació. També ha de regular la composició dels tribunals i qualsevol altre aspecte relatiu a aquestes proves.

Article 15

Admissió i matriculació d'alumnes

1. L'admissió d'alumnes està sotmesa als principis d'igualtat, mèrit i capacitat, i supeditada a les qualificacions obtingudes en la prova d'accés a què es refereixen els articles 13 i 14 d'aquest Decret.
2. Correspon a la conselleria competent en matèria d'educació regular els processos d'admissió i matriculació d'alumnes als ensenyaments professionals de Música.
3. La conselleria competent en matèria d'educació ha de regular les condicions per matricular-se, amb caràcter excepcional, a més d'un curs acadèmic, d'acord amb el que s'estableix en l'article 48.2 de la Llei orgànica 2/2006.

Capítol IV

De l'avaluació, la tutoria, la promoció i la permanència

Secció 1a

L'avaluació

Article 16

Característiques del procés d'avaluació

1. L'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes en els ensenyaments professionals de Música ha de ser contínua i integradora, encara que diferenciada segons les diferents assignatures del currículum.
2. L'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes ha de tenir com a referents els objectius generals i específics dels ensenyaments professionals de Música, així com els objectius, els continguts i els criteris d'avaluació de cada una de les assignatures establertes en el currículum que s'aprova mitjançant aquest Decret, en coherència amb el projecte educatiu del centre.
3. Correspon al conjunt de professors d'un alumne dur a terme el procés d'avaluació contínua, que ha de supervisar el cap d'estudis. Aquests professors han d'estar coordinats pel professor tutor, han d'actuar de manera integrada al llarg del procés d'avaluació i en l'adopció de les decisions que resultin d'aquest procés i han d'establir les mesures necessàries per orientar i millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge. Correspon al professor que imparteix una determinada assignatura decidir les qualificacions d'aquesta assignatura.
4. A fi de preparar els alumnes per a les proves d'accés als estudis superiors de Música, les proves d'avaluació de l'assignatura Instrument o Veu de determinats cursos es poden fer davant un tribunal format per professors del mateix departament. Aquesta circumstància haurà de quedar reflectida a la programació didàctica dels departaments i s'ha d'informar els alumnes. El tribunal valorarà la prova amb una nota numèrica de 0 a 10, amb un decimal com a màxim, i

informarà a l'alumne d'aquesta nota. El professor d'Instrument o Veu avaluarà l'alumne tenint en compte aquesta nota, les valoracions i consideracions del tribunal i la seva evolució al llarg de l'avaluació.

5. L'avaluació del procés d'aprenentatge de cada alumne ha de complir una funció formativa. Per tant, ha d'aportar a l'alumne informació sobre el seu progrés, les estratègies d'aprenentatge que hagin estat més útils, les dificultats trobades i els recursos de què disposa per superar-les.
6. L'avaluació i la qualificació final ordinària dels alumnes s'ha de fer durant el mes de juny.
7. Amb la finalitat de facilitar als alumnes que recuperin les assignatures amb avaluació negativa en l'avaluació final ordinària, s'estableixen unes proves extraordinàries, que s'han de dur a terme durant els deu primers dies de setembre.
8. Els procediments d'avaluació són totes les estratègies planificades i utilitzades pels professors per a l'observació sistemàtica, el seguiment i la valoració del procés d'aprenentatge.
9. Es considera instrument d'avaluació qualsevol tipus de registre o prova documental que resulti de l'aplicació dels procediments d'avaluació.
10. Els departaments didàctics han d'establir, en les programacions didàctiques de les diferents assignatures que tenguin assignades, els procediments i els instruments d'avaluació, els criteris de qualificació i els criteris de recuperació per dur a terme l'avaluació i han de definir l'estructura, el contingut i els criteris de qualificació de les proves extraordinàries.

Article 17

Aplicació de l'avaluació contínua

1. L'aplicació de l'avaluació contínua requereix que l'alumne assisteixi regularment a classe i que dugui a terme totes les activitats d'aprenentatge que programin els professors.
2. La manca d'assistència a classe reiterada dificulta l'aplicació de l'avaluació contínua i pot impossibilitar que aquesta s'apliqui. Així mateix, impedeix l'aplicació correcta dels criteris d'avaluació i qualificació establerts. Cada professor ha de registrar les faltes d'assistència dels alumnes que té a càrrec seu.
3. D'altra banda, el docent ha de controlar de manera sistemàtica el procés d'avaluació contínua dels alumnes que té a càrrec seu. Amb aquesta finalitat, ha de dur un registre de classe de cada alumne, en el qual ha de deixar constància de totes les indicacions, les notes, els resultats de les proves i els comentaris i de

qualsevol element significatiu del procés d'avaluació obtingut a través de l'observació continuada de l'evolució del procés d'aprenentatge de l'alumne i de la seva maduració personal.

4. L'avaluació contínua implica poder adequar la programació docent a l'evolució del procés educatiu, així com adoptar les mesures necessàries per millorar-la en qualsevol moment del procés.

Article 18

Impossibilitat d'aplicar l'avaluació contínua

1. Si un alumne acumula un total de faltes d'assistència, comptant les justificades i les no justificades, que supera el 20 % del total anual d'hores de classe d'una determinada assignatura, no es podrà aplicar l'avaluació contínua en aquesta assignatura. En el cas de l'assignatura Instrument, també s'han de comptar les faltes corresponents al temps de treball del repertori amb el pianista acompanyant.
2. Les programacions docents han de contenir el procediment substitutori d'avaluació adequat a cada assignatura. Si aquest procediment es basa en un examen, aquest serà elaborat i avaluat pel professor que tenguí assignat l'alumne durant el curs escolar de l'assignatura corresponent. Excepcionalment, si el professor no pogués dur-ho a terme per causes degudament justificades, el departament didàctic al qual estigui adscrita l'assignatura es responsabilitzarà de la seva avaluació.
3. Si en una assignatura un alumne supera el nombre de faltes d'assistència que suposa la pèrdua de l'avaluació contínua i les faltes no estan justificades, l'alumne no podrà assistir més a les classes d'aquesta assignatura i haurà de ser avaluat mitjançant el procediment substitutori d'avaluació.
4. Si en la meitat o més de les assignatures que constitueixen un curs no és possible aplicar-hi l'avaluació contínua a causa de les faltes no justificades d'un alumne, aquest alumne perdrà la plaça escolar i se'l donarà de baixa del centre. La direcció del centre ha de comunicar a la persona interessada, de forma motivada, per escrit i per un mitjà fefaent, l'anul·lació d'ofici de la matrícula. En tot cas, dins l'expedient de l'alumne s'ha de guardar una còpia fefaent de la comunicació de l'anul·lació d'ofici de la matrícula.
5. El cap d'estudis ha de supervisar el control de les faltes d'assistència de totes les assignatures i ha de comunicar periòdicament als tutors i a la resta de professors el nombre de faltes dels seus alumnes en les diferents assignatures perquè puguin transmetre aquesta informació als alumnes. En cas de pèrdua del dret a l'avaluació contínua o a l'assistència a classe o de la plaça escolar, el cap d'estudis ha d'informar d'aquesta circumstància l'alumne afectat, o els seus representants legals en el cas d'alumnes menors d'edat.

Article 19

Proves extraordinàries

1. La prova extraordinària ha de ser avaluada pel professor que hagi impartit classe a l'alumne, durant el curs escolar, de l'assignatura corresponent.
Excepcionalment, si el professor no pot avaluar la prova per causes degudament justificades, el departament didàctic al qual estigui assignada l'assignatura s'ha de responsabilitzar d'avaluar-la.
2. En el context de l'avaluació contínua, la qualificació final extraordinària ha de ser el resultat global obtingut de la valoració de l'evolució de l'alumne durant el curs, de l'avaluació de les activitats de recuperació i del resultat de la prova extraordinària.
3. Els centres han de publicar el calendari de les proves extraordinàries abans del dia 30 de juny de cada any acadèmic.

Article 20

Tutoria

1. L'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional formen part de la funció docent i s'han de desenvolupar al llarg dels ensenyaments professionals de Música a fi d'orientar l'aprenentatge dels alumnes. La tutoria s'ha de desenvolupar de manera individualitzada.
2. El professor tutor té la responsabilitat de coordinar tant l'avaluació com la funció d'orientació acadèmica dels alumnes. Aquesta funció d'orientació s'ha d'exercir de manera contínua i molt especialment en la presa de decisions dels alumnes.
3. El professor tutor ha de ser el professor de l'especialitat instrumental que cursi l'alumne. Els centres educatius han d'incloure plans d'acció tutorial en els projectes educatius.
4. El tutor ha de presidir les sessions d'avaluació, n'ha d'estendre acta i ha d'informar per escrit els seus alumnes, o, en el cas dels menors d'edat, els seus pares o representants legals, sobre els resultats de l'avaluació i del procés educatiu.

Secció 2a

Qualificacions

Article 21

Qualificacions dels alumnes

Els resultats de l'avaluació final de les diferents assignatures que formen part del currículum s'han d'expressar mitjançant una escala numèrica de l'1 al 10 sense decimals. Es consideren positives les qualificacions iguals a 5 o superiors i negatives, les inferiors a 5.

Article 22

Matrícula d'honor

1. Els centres poden concedir la qualificació de matrícula d'honor en cada una de les assignatures del currículum dels ensenyaments professionals de Música als alumnes que hagin obtingut una qualificació final de 9 o superior i hagin demostrat una especial dedicació a l'assignatura i un aprofitament excel·lent d'aquesta.
2. Es pot concedir una matrícula d'honor de l'assignatura i curs per cada vint alumnes matriculats a l'assignatura i curs cada any acadèmic. A aquest efecte, en l'assignatura Instrument o Veu el total d'alumnes matriculats per curs s'ha de calcular sense diferenciar especialitats instrumentals.
3. Correspon concedir les matrícules d'honor al departament didàctic responsable de l'assignatura, a proposta documentada del professor que l'ha impartida, o dels professors, si hi ha més d'un grup.
4. L'obtenció de la matrícula d'honor d'una assignatura s'ha de consignar en els documents d'avaluació dels alumnes mitjançant una diligència específica i dóna dret a l'exempció del pagament de la taxa o del preu públic de la matrícula del curs següent.

Article 23

Nota mitjana de l'expedient

1. D'acord amb el Reial decret 1953/2009, de 18 de desembre, pel qual es modifiquen el Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre, el Reial decret 85/2007, de 26 de gener, i el Reial decret 1467/2007, de 2 de novembre, pel que fa al càlcul de la nota mitjana dels alumnes dels ensenyaments professionals de Música i Dansa, la nota mitjana de l'expedient dels estudis professionals de Música és la mitjana aritmètica de les qualificacions de totes les assignatures cursades que formen part dels ensenyaments professionals de Música de l'especialitat, arrodonida a la centèsima més pròxima o, en cas d'equidistància, a la superior.
2. Les assignatures convalidades no es tenen en compte en el càlcul de la nota mitjana de l'expedient.

Article 24

Simultaneïtat d'especialitats

Si un alumne cursa més d'una especialitat, s'ha de tenir en compte que les assignatures comunes a les especialitats s'han d'avaluar d'acord amb les particularitats següents:

- a) Si cursa més d'una especialitat simultàniament, només ha de cursar les assignatures comunes a una d'aquestes. Les qualificacions que obtengui en aquestes assignatures són vàlides per a totes les especialitats.
- b) Si cursa més d'una especialitat successivament, la qualificació de l'assignatura superada a la primera de les especialitats quan es va cursar i superar s'ha de traslladar al llibre de qualificacions de l'alumne a la pàgina d'estudis previs d'ensenyaments professionals d'altres especialitats.

Secció 3a **Sessions d'avaluació**

Article 25 **Sessions d'avaluació**

Les sessions d'avaluació són les reunions que duu a terme el conjunt de professors d'un alumne amb la finalitat d'avaluar el seu procés d'aprenentatge, tenint en compte les programacions docents corresponents, determinar les qualificacions de les diferents assignatures i acordar quina informació es traslladarà a l'alumne i, segons el cas, als seus pares o tutors legals, relacionada amb els acords presos en cada sessió d'avaluació.

Article 26 **Organització**

1. El cap d'estudis ha de convocar les sessions d'avaluació i les ha de presidir el professor tutor de l'alumne. S'han d'organitzar de forma que es possibiliti l'actuació integrada del conjunt de professors de l'alumne i que es faciliti l'adopció conjunta d'acords i decisions.
2. Durant el període acadèmic del curs s'han de fer com a mínim dues sessions ordinàries d'avaluació, sense perjudici que es puguin establir altres sessions d'avaluació, diferenciades per assignatures, si es considera convenient, en el projecte educatiu del centre. L'avaluació final ordinària s'ha de dur a terme durant el mes de juny. Es pot fer coincidir la darrera sessió ordinària amb l'avaluació final ordinària.
3. Amb l'objectiu de facilitar l'accés als ensenyaments superiors de Música dels alumnes del sisè curs, així com dels que han sol·licitat la convalidació d'assignatures dels ensenyaments professionals de Música amb assignatures de batxillerat, tant si cursen 5è com 6è d'ensenyaments professionals de música, l'avaluació final d'aquest alumnat tindrà lloc, com a màxim, la darrera setmana del mes de maig.

4. Després de la realització de les proves extraordinàries, s'ha de dur a terme una sessió d'avaluació extraordinària.

Article 27 **Assistència**

1. L'assistència a les sessions d'avaluació és obligatòria per a tots els professors que imparteixen docència als alumnes.
2. En el cas de la sessió extraordinària, només és necessari que hi assisteixin el tutor, com a coordinador de la sessió, i els professors responsables de la qualificació de les assignatures pendents amb possibilitat de prova extraordinària.

Secció 4a **Promoció i permanència**

Article 28 **Promoció**

1. Els alumnes que hagin superat la totalitat de les assignatures de cada curs o que tenguin avaluació negativa en dues assignatures com a màxim passen al curs següent.
2. En el cas d'assignatures pendents referides a la pràctica instrumental o vocal, la recuperació s'ha de fer en la classe del curs següent, si en forma part. Per recuperar la resta d'assignatures no superades, els alumnes han d'assistir a les classes del curs anterior.
3. Els alumnes que passin de curs amb una assignatura o dues amb qualificació negativa s'han de matricular d'aquestes assignatures el curs següent.
4. En el cas d'assignatures del currículum presents en més d'un curs, no es pot qualificar l'assignatura d'un curs superior sense haver aprovat la mateixa assignatura de cursos anteriors.
5. Les assignatures pendents de cursos anteriors es poden avaluar en qualsevol avaluació de l'any acadèmic.
6. Si un alumne té una qualificació negativa en tres assignatures o més d'un o diversos cursos no pot passar al curs següent.
7. Els alumnes que, en acabar el sisè curs, tenguin una qualificació negativa en tres assignatures o més han de repetir tot el curs. Si la qualificació negativa afecta una o dues assignatures, només és preceptiu cursar les assignatures pendents.

Article 29**Límit de permanència**

1. El límit de permanència en una especialitat dels ensenyaments professionals de Música és de vuit cursos acadèmics. No es pot romandre més de dos anys en un mateix curs, excepte a sisè.
2. La conselleria competent en matèria d'educació pot autoritzar, amb caràcter excepcional, a sol·licitud de l'interessat i conforme al procediment que s'estableixi a tal efecte, que determinats alumnes puguin ampliar un any més el límit de permanència en supòsits de malaltia greu o per altres circumstàncies que mereixin una consideració semblant i que impedeixin el desenvolupament normal dels estudis. L'interessat ha de justificar la situació adequadament i ha de disposar d'un informe favorable de la direcció del centre.

Article 30**Titulació**

Els alumnes que superen els ensenyaments professionals de Música obtenen el títol de Tècnic dels Ensenyaments Professionals de Música, en el qual ha de constar l'especialitat cursada.

Secció 5a**Avaluació objectiva del rendiment dels alumnes****Article 31****Informació als alumnes i als pares o tutors legals sobre el procés d'aprenentatge**

1. Amb l'objectiu de garantir el dret dels alumnes a ser avaluats d'acord amb criteris objectius, els centres han de publicar a l'inici del curs, als taulers d'anuncis i a la seva pàgina web, la informació recollida en el projecte educatiu referent als objectius, als continguts, als criteris generals sobre l'avaluació i la qualificació dels aprenentatges, als mínims exigibles per obtenir una qualificació positiva en les diferents assignatures i a la impossibilitat que s'apliqui l'avaluació contínua.
2. Els professors han d'informar els seus alumnes i, en el seu cas, els seus pares o tutors legals sobre els criteris d'avaluació i qualificació, així com sobre els procediments i instruments d'avaluació, inclosos en la programació docent de les assignatures que imparteixen. En el cas de proves, exercicis i treballs escrits, els alumnes poden revisar-los amb el professor, que ha de proporcionar els aclariments oportuns de l'avaluació.
3. Els professors tutors i els responsables de les diferents assignatures han de mantenir una comunicació fluida amb els alumnes i, en el seu cas, amb els seus pares o tutors legals i els han d'informar sobre el procés d'aprenentatge.

4. Després de cada sessió d'avaluació, el professor tutor ha d'informar personalment els seus alumnes i, en el seu cas, els seus pares o tutors legals respecte del seu rendiment acadèmic, l'evolució del seu procés d'aprenentatge i les qualificacions obtingudes en les diverses assignatures. A més, és el responsable de lliurar-los el butlletí informatiu de l'avaluació, document que recopila per escrit les dades més significatives de l'evolució de l'aprenentatge en cada una de les assignatures, les qualificacions obtingudes i les faltes d'assistència, tant les justificades com les no justificades.

Article 32

Reclamacions referents a les qualificacions finals

1. Si, després de l'avaluació final ordinària o extraordinària, un alumne o, en el seu cas, els seus pares o tutors legals no estan d'acord amb la qualificació d'una assignatura, poden reclamar seguint l'ordre següent:
 - a) En primer lloc, s'ha de mantenir una entrevista amb el professor de l'assignatura, amb el qual s'han de revisar el procés d'aprenentatge i les proves corresponents.
 - b) Si després d'aquesta entrevista hi ha desacord, l'alumne o els seus pares o tutors legals poden presentar una reclamació davant el director del centre en un termini de tres dies hàbils comptadors a partir de l'entrevista amb el professor.
 - c) Una vegada resolt el procediment de reclamació al centre, i si encara persisteix el desacord, l'alumne o els seus pares o tutors legals poden sol·licitar per escrit al director del centre que elevi la reclamació a l'òrgan directiu corresponent de la conselleria competent en matèria d'educació.
2. La conselleria competent en matèria d'educació ha de regular tant el procediment de reclamació al centre com el de reclamació davant la conselleria competent en matèria d'educació.
3. Tots els exercicis i proves i tota la documentació acadèmica que ofereixi elements informatius sobre el procés d'aprenentatge i el rendiment acadèmic dels alumnes s'han de custodiar i conservar als departaments corresponents durant almenys els tres mesos posteriors al venciment dels terminis establerts per a les reclamacions dels alumnes.

Article 33

Motius de les reclamacions referents a les qualificacions finals

Les reclamacions contra les qualificacions finals ordinàries o extraordinàries s'han de basar en el fet que la qualificació s'ha atorgat sense l'objectivitat requerida pels motius següents:

- a) L'alumne no ha rebut informació relativa als criteris d'avaluació i qualificació o al procediment d'avaluació, inclosos en la programació docent.
- b) Els objectius o els continguts avaluats no s'adeqüen als establerts en la programació docent de l'assignatura.
- c) Els criteris d'avaluació o de qualificació aplicats no s'adeqüen als establerts en la programació docent de l'assignatura.
- d) Els procediments i instruments d'avaluació utilitzats no s'adeqüen al que assenyalava la programació docent de l'assignatura.

Secció 6a

Avaluació dels processos d'ensenyament i de la pràctica docent

Article 34

Finalitat de l'avaluació dels processos d'ensenyament i de la pràctica docent

- 1. Els professors han d'avaluar els processos d'ensenyament i la seva pròpia pràctica docent amb l'objectiu de millorar-los i adequar-los a les característiques i a les necessitats educatives dels alumnes.
- 2. Els departaments de coordinació didàctica han de dur a terme aquesta avaluació, referida a les diferents assignatures atribuïdes a cada departament.
- 3. Després de l'avaluació final s'ha de valorar globalment el desenvolupament del curs escolar, així com l'adequació dels objectius, els continguts i els criteris d'avaluació inclosos en les programacions didàctiques a la realitat educativa. Aquesta valoració s'ha de reflectir en les memòries finals individuals dels professors i en la memòria final de cada curs dels departaments.

Article 35

Característiques de l'avaluació dels processos d'ensenyament i de la pràctica docent

L'avaluació dels processos d'ensenyament i de la pràctica docent ha de tenir en compte els aspectes següents:

- a) Els aprenentatges assolits pels alumnes.
- b) L'adequació de la temporització prevista a les programacions docents.
- c) L'eficàcia de la metodologia, de l'organització de l'aula i dels recursos del centre.
- d) La idoneïtat i l'actualització del material didàctic.
- e) La coordinació i la col·laboració dels departaments didàctics.
- f) El desenvolupament de les funcions de tutoria i orientació acadèmica.
- g) L'organització i la realització de recitals, audicions, concerts i altres activitats artístiques en què participen els alumnes, així com d'activitats complementàries i extraescolars relacionades amb les diverses assignatures.

Capítol V

Dels documents d'avaluació

Article 36

Documents d'avaluació

1. Són documents d'avaluació dels ensenyaments professionals de Música l'expedient acadèmic personal, les actes d'avaluació, el llibre de qualificacions i els informes d'avaluació individualitzats.
2. Els documents d'avaluació han de dur les signatures fefaents de les persones que correspongui en cada cas, amb la indicació del càrrec que exerceixen. A sota de la signatura, s'hi han de fer constar el nom i els llinatges de la persona que signa.
3. La conselleria competent en matèria d'educació ha d'establir el format dels documents d'avaluació, d'acord amb les prescripcions normatives del Reial decret 1577/2006, i ha de dictar instruccions sobre com s'han d'emplenar aquests documents.

Article 37

Llibre de qualificacions

1. El llibre de qualificacions dels ensenyaments professionals de Música és el document oficial que reflecteix els estudis cursats. S'hi han de recollir les qualificacions obtingudes per l'alumne, la informació sobre la permanència al centre i, si n'hi ha, els trasllats de matrícula. Així mateix, hi ha de constar la sol·licitud de l'alumne d'expedició del títol que correspongui, un cop superades totes les assignatures corresponents dels ensenyaments professionals de Música.
2. El llibre de qualificacions s'ha de referir als estudis cursats dins una única especialitat. En el cas d'alumnes que cursin més d'una especialitat, s'ha d'emplenar un llibre de qualificacions per a cada especialitat cursada i, si s'escau, s'hi han d'indicar, en la pàgina d'estudis previs d'ensenyaments professionals d'altres especialitats, les assignatures comunes superades i les qualificacions obtingudes.
3. La conselleria competent en matèria d'educació edita el llibre de qualificacions, que s'ha d'ajustar al model i a les característiques que determini la legislació estatal vigent.
4. Durant el mes d'octubre els directors dels conservatoris professionals i dels centres privats autoritzats han de presentar a la conselleria competent en matèria d'educació la sol·licitud dels llibres que necessitaran per als nous alumnes. La conselleria competent en matèria d'educació ha d'enviar a cada centre la quantitat de llibres sol·licitada. El centre receptor ha d'assignar cada llibre de qualificacions a un alumne i ha de retornar a aquesta conselleria, un

registre en què han de constar, al costat del número del llibre, el nom i els llinatges de l'alumne al qual s'ha assignat.

5. Correspon als centres emplenar i custodiar els llibres de qualificacions. En el cas que es produeixi un error en les correccions, n'ha de quedar constància mitjançant una diligència amb la signatura del secretari o del director del centre, preferentment als espais en blanc que resten a la mateixa pàgina.
6. Un cop superats els estudis, el llibre s'ha de lliurar a l'alumne. El lliurament ha de constar en la diligència corresponent del llibre, una còpia de la qual s'ha de guardar dins l'expedient de l'alumne.

Article 38

Actes d'avaluació

1. Les actes d'avaluació són els documents oficials que recullen les qualificacions obtingudes pels alumnes en les sessions d'avaluació finals ordinàries i extraordinàries.
2. Les actes d'avaluació han de contenir les assignatures no superades de cursos anteriors amb les qualificacions obtingudes.
3. Les actes de l'avaluació extraordinària només han d'incloure els estudiants que hagin obtingut una qualificació negativa després de l'avaluació final ordinària.
4. Les actes han d'estar signades pels tutors i per tots els professors que imparteixin docència a l'alumne.
5. Una vegada signades i segellades les actes, s'han de consignar les qualificacions a l'expedient acadèmic personal i en el llibre de qualificacions. En el cas que es presenti una reclamació contra alguna de les qualificacions, cal esperar a la finalització del procediment oportú.
6. Els centres autoritzats han d'estendre les actes de l'avaluació final per duplicat: una per al propi centre i una altra per al conservatori al qual aquest està adscrit.

Article 39

Expedient acadèmic personal

1. L'expedient acadèmic personal és el document oficial que recull les qualificacions obtingudes per un alumne en cada un dels cursos acadèmics cursats, així com les dades i les incidències significatives relacionades amb la seva matriculació.
2. L'expedient acadèmic personal ha d'incloure les dades d'identificació del centre i de l'alumne. Hi ha de quedar constància de les qualificacions obtingudes en les avaluacions final ordinària i extraordinària, de la promoció, de la proposta de

titulació i del lliurament del llibre de qualificacions. Ha de recollir, a més, en el cas que n'hi hagi, les mesures acordades de suport o ampliació, així com qüestions relacionades amb la matrícula de l'alumne, l'ampliació de la permanència i la pèrdua de la plaça escolar per faltes d'assistència. La documentació justificativa corresponent s'ha d'arxivar a l'expedient acadèmic.

3. S'ha d'obrir un expedient per a cada alumne, al qual s'ha d'assignar un número identificatiu. En el cas d'alumnes que cursen més d'una especialitat, el número d'expedient és únic.

Article 40

Trasllat d'expedient i informe d'avaluació individualitzat

1. Els alumnes que vulguin continuar els ensenyaments professionals de Música en un altre centre poden ser admesos en aquest centre si hi ha places vacants en l'especialitat i en el curs sol·licitats, en les condicions que determini la conselleria competent en matèria d'educació.
2. Si un alumne es trasllada a un altre centre abans d'acabar els ensenyaments professionals de Música, el centre d'origen ha de trametre al de destinació, a petició d'aquest, el llibre de qualificacions de l'alumne i ha de fer constar, en la diligència corresponent, que les qualificacions concorden amb les actes custodiades al centre. En el cas d'alumnes de centres privats autoritzats, ha d'emplenar aquesta diligència el conservatori al qual estiguin adscrits d'acord amb les instruccions que trameti als centres la conselleria competent en matèria d'educació.
3. El centre receptor ha d'obrir el corresponent expedient acadèmic personal de l'alumne i hi ha d'incorporar les dades del llibre de qualificacions.
4. En el cas que un alumne es traslladi a un altre centre abans d'acabar el curs, per al trasllat d'expedient corresponent s'ha d'emetre un informe d'avaluació individualitzat, en el qual s'ha de recollir, a aquest efecte, tota la informació que sigui necessària per a la continuïtat del procés d'aprenentatge. Ha d'emetre l'informe el tutor del curs de l'alumne a partir de les dades facilitades pels professors de les diferents assignatures, amb referència al que figura en les respectives programacions didàctiques. El centre d'origen ha de trametre aquest informe al de destinació juntament amb el llibre de qualificacions. El centre de destinació l'ha de posar a l'abast de cadascun dels professors de l'alumne.
5. Els alumnes que traslladin la seva matrícula des de l'àmbit de gestió d'una altra administració educativa a la comunitat autònoma de les Illes Balears s'incorporaran al curs corresponent sempre que hi hagi places vacants, d'acord amb les indicacions previstes en el punt 1 d'aquest article.

Article 41

Llengües dels documents d'avaluació

Els documents d'avaluació es podran redactar en llengua catalana. Hauran de ser redactats en forma bilingüe (castellà – català) quan ho demanin els alumnes o els seus representants legals.

Haurà de figurar el text en castellà quan aquests documents hagin de tenir efecte fora de l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Capítol VI

Correspondència amb altres ensenyaments

Article 42

Correspondència entre els ensenyaments professionals de Música i l'educació secundària obligatòria i el batxillerat

1. La conselleria competent en matèria d'educació ha de facilitar als alumnes la possibilitat de cursar simultàniament els ensenyaments professionals de Música i l'educació secundària obligatòria i el batxillerat.
2. A fi de fer efectiu el que preveu l'apartat anterior, i de conformitat amb l'article 47.2 de la Llei orgànica 2/2006, es poden adoptar mesures d'organització i d'ordenació acadèmica, que inclouran, entre altres aspectes, convalidacions d'assignatures, la creació de centres integrats i el desenvolupament d'una oferta d'integració horària entre els centres d'educació secundària i batxillerat i els conservatoris professionals de música.
3. Els centres han d'aplicar la correspondència entre les matèries de l'educació secundària obligatòria i el batxillerat i les assignatures dels ensenyaments professionals de Música conforme a la normativa vigent.
4. La conselleria competent en matèria d'educació ha de regular les adaptacions, en els currículums dels dos ensenyaments, encaminades a facilitar la simultaneïtat dels estudis de règim general i els ensenyaments professionals de Música.
5. La conselleria competent en matèria d'educació ha de regular el règim acadèmic i l'organització curricular dels centres integrats que imparteixen ensenyaments elementals i/o professionals de Música.

Article 43

Admissió prioritària

D'acord amb l'article 85.3 de la Llei orgànica 2/2006, la conselleria competent en matèria d'educació ha de determinar en quins dels centres que imparteixen ensenyaments d'educació secundària tenen prioritat per ser admesos els alumnes que cursen simultàniament ensenyaments professionals de Música i ensenyaments d'educació secundària.

Capítol VII

De l'autonomia dels centres

Article 44

Autonomia pedagògica i acadèmica

1. Els conservatoris professionals i els centres privats autoritzats han de disposar d'autonomia pedagògica, que s'ha de concretar en el projecte educatiu que estableixin.
2. Els projectes educatius han d'adequar els objectius generals i els específics dels ensenyaments professionals de Música a les característiques dels alumnes i a l'entorn del centre, han d'adoptar criteris metodològics generals i han d'unificar totes les decisions sobre l'avaluació.
3. Els projectes educatius han d'incloure la concreció curricular a partir de l'establiment d'un marc comú, acordat pel claustre, que defineixi les línies educatives del centre i que doni coherència i continuïtat al llarg dels ensenyaments professionals de Música a les programacions didàctiques que en formen part.
4. Els projectes educatius han de garantir l'acció coherent i coordinada dels equips docents i han d'estimular l'activitat investigadora i el treball en equip dels professors a fi d'afavorir la millora contínua de la qualitat dels ensenyaments professionals de Música.
5. El Departament d'Inspecció Educativa ha de supervisar els projectes educatius dels conservatoris professionals per comprovar que s'adeqüen al que estableixen les disposicions vigents que els afecten i ha de comunicar al centre les correccions que sigui procedent fer-hi.
6. Els centres han d'impartir els ensenyaments seguint el currículum que s'estableix en aquest Decret per a cada especialitat i l'han de completar, adequar i concretar mitjançant les programacions didàctiques elaborades pels diferents departaments didàctics d'acord amb el que disposi la conselleria competent en matèria d'educació. Les programacions didàctiques són públiques i han d'estar a l'abast de la comunitat educativa. Els centres han de donar una publicitat especial als objectius, als criteris d'avaluació, als criteris de qualificació i a les mesures de recuperació d'assignatures pendents.
7. Els centres han d'establir els criteris per recuperar les assignatures pendents i, en el cas de les assignatures Cor, Banda, Música de Cambra i Orquestra, han d'aprovar les condicions necessàries per al desenvolupament de les proves extraordinàries de setembre.

8. Els centres, en l'exercici de la seva autonomia, poden dur a terme experimentacions, establir plans de treball i adoptar formes d'organització o ampliacions de l'horari escolar, prèvia autorització de la conselleria competent en matèria d'educació, sempre que no s'imposin aportacions a les famílies ni exigències a l'Administració educativa.
9. Els conservatoris professionals poden oferir grups semipresencials per a les assignatures de caire teòric. Aquesta oferta ha d'utilitzar les noves tecnologies com a eina bàsica.
10. En el cas del sisè curs, els centres poden autoritzar, segons la seva disponibilitat, que els alumnes que només cursen una o dues assignatures pendents puguin assistir com a oients a les classes de les matèries ja superades.

Article 45

Organització horària de determinades assignatures

1. Les assignatures comunes de Llenguatge Musical i Harmonia, que, segons la distribució horària que figura en l'annex 1, disposen de dues hores lectives setmanals, es poden impartir en dues sessions d'una hora cada una en dies diferents o en una sola sessió de dues hores.
2. L'assignatura d'itinerari Fonaments de Composició s'ha d'impartir en una sessió de dues hores setmanals en grup i en una de mitja hora setmanal individual.
3. Repertori amb Pianista Acompanyant es pot organitzar de manera no setmanal sempre que l'horari anual no variï respecte de l'establert.

Article 46

Premis extraordinaris dels ensenyaments professionals de Música

1. Els centres poden convocar anualment premis extraordinaris dels ensenyaments professionals de Música per a cada una de les especialitats instrumentals que tinguin autoritzades, per a Música de Cambra i per a Fonaments de Composició.
2. Poden participar en aquests premis els alumnes que hagin acabat els ensenyaments professionals el mateix curs i compleixin els requisits següents:
 - a) Han de tenir una nota mitjana igual a 7 o superior els dos darrers cursos dels ensenyaments professionals de Música. A aquest efecte, les assignatures convalidades no es tenen en compte. En el cas que l'alumne hagi ingressat al sisè curs, la nota mitjana es refereix únicament a les assignatures d'aquest curs.
 - b) Han de tenir una qualificació mínima de 9 al sisè curs de l'assignatura específica del premi al qual opten.

3. Els directors dels centres han de nomenar els tribunals que han d'adjudicar aquests premis. Els tribunals han d'estar constituïts per cinc professors del centre, si és possible pertanyents a l'especialitat convocada o a especialitats afins.
4. Els premis extraordinaris dels ensenyaments professionals de Música no poden ser compartits. Els alumnes que hagin optat al premi extraordinari d'una especialitat i no l'hagin obtingut es poden distingir amb una menció d'honor, si el tribunal ho considera oportú. L'obtenció d'un premi extraordinari, així com d'una menció d'honor, suposa rebre el diploma corresponent, que ha d'emetre el centre i que, a més, s'ha de consignar en els documents d'avaluació dels alumnes mitjançant una diligència específica.
5. La conselleria competent en matèria d'educació ha de crear els premis extraordinaris d'ensenyaments professionals de Música de caràcter autonòmic.

Disposició addicional primera

Gènere

Les formes masculines usades com a genèric que apareixen en la norma, s'han d'entendre referides també al femení corresponent.

Disposició addicional segona

Alumnes que cursen simultàniament segon de batxillerat i el curs cinquè o el sisè dels ensenyaments professionals de Música o Dansa

1. Els alumnes que cursen simultàniament el segon curs de batxillerat i el cinquè curs o el sisè dels ensenyaments professionals de Música o Dansa han de cursar dues matèries de la seva elecció del bloc d'assignatures específiques, independentment de la modalitat de batxillerat que estiguin cursant.
2. En el cas d'alumnes que cursin alguna assignatura que es convalidi amb la corresponent dels ensenyaments professionals de Música o de Dansa i que aquesta assignatura hagi quedat pendent en l'avaluació final ordinària, el centre ha d'organitzar la prova extraordinària d'aquesta assignatura en el mateix moment en què es dugui a terme la corresponent a les assignatures de batxillerat.

Disposició addicional tercera

Valoració del títol professional en l'accés als estudis superiors de Música

1. Per fer efectiu el que preveu l'article 54.2 de la Llei orgànica 2/2006, i d'acord amb la disposició addicional segona del Reial decret 1577/2006, la nota mitjana de l'expedient dels estudis professionals de Música ha de constituir el 50 % de la nota de la prova d'accés als estudis superiors de Música en el cas dels alumnes que optin per fer-la i tenguin el títol de Tècnic dels Ensenyaments Professionals de Música.

2. La conselleria competent en matèria d'educació ha de garantir l'adequació de la prova d'accés als estudis superiors de Música al currículum dels ensenyaments professionals. Així mateix, ha de garantir la coordinació entre els centres superiors i els professionals per organitzar-la i dur-la a terme.

Disposició addicional quarta **Alumnes amb discapacitat**

1. En el marc de les disposicions establertes en la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, els centres escolars de nova creació han de complir les disposicions vigents en matèria de promoció de l'accessibilitat. La resta de centres s'ha d'adequar al que s'estableix en la Llei esmentada en els terminis i amb els criteris que s'hi estableixen.
2. La conselleria competent en matèria d'educació ha d'adoptar les mesures oportunes per adaptar el currículum a les necessitats dels alumnes amb discapacitat. En tot cas, aquestes adaptacions han de respectar essencialment els objectius i els continguts de les diferents assignatures fixades en aquest Decret.
3. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'educació ha d'adoptar les mesures oportunes per flexibilitzar la durada dels ensenyaments professionals de Música en el supòsit d'alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, altes capacitats artístiques i/o alumnes especialment talentosos, així com l'accés als estudis superiors de Música d'aquest tipus d'alumnes.

Disposició addicional quinta **Adscripció d'assignatures del currículum a les especialitats docents**

L'article 5 del Reial decret 428/2013, de 14 de juny, pel qual s'estableixen les especialitats docents del cos de professors de música i arts escèniques vinculades als ensenyaments de música i dansa, estableix que les administracions educatives, en el seu desenvolupament curricular, han de determinar l'atribució docent de les assignatures específiques als professors de les diferents especialitats docents. Així, les assignatures del currículum dels ensenyaments professionals de Música de les Illes Balears establertes en aquest Decret que figuren a continuació queden adscrites a les especialitats següents:

<i>Assignatura</i>	<i>Especialitat a la qual queda adscrita</i>
Acompanyament	Piano*
Anàlisi Musical	Fonaments de Composició
Baix Continu	Orgue, Clavecí o Piano*
Fonaments de Composició	Fonaments de Composició
Repertori	Piano**
Repertori amb Pianista Acompanyant	Piano**

*Especialista en Acompanyament i Baix Continu o amb experiència contrastada en les matèries.

**Especialista com a pianista acompanyant o amb experiència contrastada com a pianista acompanyant i coneixement del repertori vocal i/o instrumental.

Disposició transitòria única

Incorporació d'alumnes procedents del pla d'estudis anterior

Els alumnes procedents del pla d'estudis anterior s'incorporaran al curs corresponent del pla d'estudis que estableix aquest Decret segons el resultat de l'avaluació.

Disposició derogatòria

Derogació de normativa curricular anterior a aquest decret

Queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior a aquest Decret que s'oposin al que s'hi estableix o el contradiguin; expressament, el Decret 53/2011, de 20 de maig, de currículum dels ensenyaments professionals de Música, i l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 26 de maig de 2009 per la qual s'estableix l'organització i el funcionament dels ensenyaments professionals de Música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, a les Illes Balears.

Disposició final primera

Modificació del Decret 23/2011, d'1 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum dels ensenyaments elementals de música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació

Es modifica el Decret 23/2011, d'1 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum dels ensenyaments elementals de Música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Així, el punt 10 de l'article 10 d'aquest Decret queda redactat en els termes següents:

- 10. La conselleria competent en matèria d'educació ha de regular la simultaneïtat d'especialitats instrumentals diferents en els ensenyaments elementals de Música.*

Disposició final segona

Desplegament normatiu

S'autoritza el conseller competent en matèria d'Educació perquè dicti les disposicions que siguin necessàries per desplegar aquest Decret.

Disposició final tercera

Entrada en vigor

Aquest Decret entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

G
O
I
B
/

Palma, xx de xxx de 2018

El conseller d'Educació i Universitat

La presidenta

Martí X. March Cerdà

Francesca Lluch Armengol i Socias

ANNEX 1

Pla d'estudis dels ensenyaments professionals de Música

Assignatures i hores corresponents a totes les especialitats

ESPECIALITAT: ARPA							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Conjunt	1,5	1,5					90
Orquestra			2	2	2	2	240
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,5	4,5	6	7	7,5/8	7,5/8	

ESPECIALITAT: CANT							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Cant	1	1	1	1	1	1	180
Llenguatge Musical	2	2	2				180
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120

Repertori	1	1	1	1	1	1	180
Cor			1,5	1,5			90
Piano Complementari		0,5	0,5	0,5			45
Idiomes Aplicats al Cant	2	2	1	1	1	1	240
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	6	6,5	10	9	7/7,5	7/7,5	

ESPECIALITAT: GUITARRA							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Conjunt	1,5	1,5					90
Cor			1,5	1,5			90
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,5	4,5	5,5	6,5	5,5/6	5,5/6	

ESPECIALITAT: PIANO							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Conjunt	1,5	1,5					90
Cor			1,5	1,5			90

Acompanyament				1	1	1	90
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,5	4,5	5,5	7,5	6,5/7	6,5/7	

ESPECIALITATS: ORGUE I CLAVECÍ							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Conjunt	1,5	1,5					90
Cor			1,5	1,5			90
Baix Continu				1	1	1	90
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,5	4,5	5,5	7,5	6,5/7	6,5/7	

ESPECIALITATS: SAXÒFON I PERCUSSIÓ							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Repertori amb Pianista Acompanyant	0,25	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	75
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Orquestra/Banda/Conjunt	1,5	1,5	2	2	2	2	330
Piano Complementari		0,5	0,5	0,5			45
ITINERARI 1							

Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,75	5,25	7	8	8/8,5	8/8,5	

ESPECIALITATS: FLAUTA TRAVESSERA, OBOÈ, CLARINET I FAGOT							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Repertori amb Pianista Acompanyant	0,25	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	75
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Orquestra/Banda	1,5	1,5	2	2	2	2	330
Piano Complementari		0,5	0,5	0,5			45
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,75	5,25	7	8	8/8,5	8/8,5	

ESPECIALITATS: TROMPETA, TROMPA, TROMBÓ I TUBA							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Repertori amb Pianista Acompanyant	0,25	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	75
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Orquestra/Banda	1,5	1,5	2	2	2	2	330
Piano Complementari		0,5	0,5	0,5			45
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60

ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,75	5,25	7	8	8/8,5	8/8,5	

ESPECIALITATS: VIOLÍ, VIOLA, VIOLONCEL I CONTRABAIX							
ASSIGNATURES	HORES LECTIVES SETMANALS						TOTAL GRAU
	1r	2n	3r	4t	5è	6è	
COMUNES							
Instrument	1	1	1	1	1,5	1,5	210
Repertori amb Pianista Acompanyant	0,25	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	75
Llenguatge Musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Història de la Música				1	1	1	90
PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT							
Música de Cambra			1	1	1	1	120
Orquestra	1,5	1,5	2	2	2	2	330
Piano Complementari		0,5	0,5	0,5			45
ITINERARI 1							
Anàlisi Musical					1,5	1,5	90
Optativa					0,5/1	0,5/1	30/60
ITINERARI 2							
Fonaments de Composició					2,5	2,5	150
TOTAL SETMANAL	4,75	5,25	7	8	8/8,5	8/8,5	

ANNEX 2**Relació numèrica màxima professor/alumnes**

Les relacions numèriques màximes professor/alumnes en les diferents assignatures que configuren els ensenyaments professionals de Música a la comunitat autònoma de les Illes Balears són les següents:

A. Assignatures comunes a totes les especialitats:

- Instrument o Cant: classe individual.
- Llenguatge Musical: classe de grup de 15 alumnes com a màxim.
- Harmonia: classe de grup de 10 alumnes com a màxim.
- Història de la Música: classe de grup de 15 alumnes com a màxim.

B. Assignatures pròpies de l'especialitat:

- Música de Cambra: classe de grup segons el repertori.
- Orquestra: classe de grup segons el repertori.
- Banda: classe de grup segons el repertori.
- Conjunt: classe de grup segons el repertori.
- Cor: classe de grup de 30 alumnes com a màxim.
- Idiomes Aplicats al Cant: classe de grup de 10 alumnes com a màxim.
- Acompanyament: màxim, 4 alumnes.
- Baix Continu: màxim, 4 alumnes.
- Piano Complementari: classe individual.
- Repertori: classe individual.

C. Assignatures d'itinerari:

- Anàlisi Musical: classe de grup de 10 alumnes com a màxim.
- Fonaments de Composició: classe de grup de 6 alumnes com a màxim i classe individual.

Relació numèrica màxima professor/alumnes de Repertori amb Pianista Acompanyant: classe individual.

ANNEX 3

Currículum

Objectius, continguts i criteris d'avaluació de les diferents assignatures

ACOMPANYAMENT

Introducció

Aquesta assignatura està formada per diferents àrees de coneixement que s'interrelacionen globalment al voltant del piano com a instrument d'acompanyament. Per aquesta raó, és important que tots els continguts estiguin íntimament relacionats a través d'un enfocament pedagògic comú.

L'objectiu principal consisteix en un procés pràctic de consolidació del pensament harmònic i de la capacitat de realització de l'acompanyament pianístic en temps real. A més a més, la pràctica instrumental acompanyant incideix directament en la capacitat de seguir la part que s'acompanya, respirar amb aquesta i establir uns hàbits de reacció i de complicitat musicals.

Per tant, es tracta d'una assignatura amb un sentit eminentment pràctic que requereix una certa destresa en la tècnica de l'execució pianística, la plena comprensió dels coneixements adquirits en l'assignatura d'Harmonia i la capacitat creativa per desenvolupar-los i aplicar-los en situacions diverses. Inclou els blocs de continguts següents:

Anàlisi

Mitjançant l'anàlisi ràpida de la partitura es pretén captar els elements melòdics, formals, harmònics, dinàmics i estilístics que en són característics com a informació prèvia abans de dur a terme una lectura a vista, acompanyar, harmonitzar, etc.

Lectura a vista comprensiva

La lectura a vista comprensiva és un procediment imprescindible per a la realització instantània d'una partitura. Fomenta la velocitat lectora musical i, al mateix temps, la comprensió dels elements essencials de la forma, l'època i l'estil de l'obra a fi d'incorporar-los a la interpretació.

Transposició

La transposició s'entén com un mecanisme que permet al pianista adequar la tonalitat a la tessitura de la veu i que facilita la lectura de partitures d'orquestra, a més del valor formatiu intrínsec que té.

Reducció de partitures

La reducció de partitures corals, d'orquestra i d'altres agrupacions instrumentals al piano contribueix a conjugar anàlisi, lectura a vista i transport a la vegada. Així, constitueix un tipus de pràctica molt completa.

Baix xifrat

Amb la realització del baix xifrat com a pràctica d'acompanyament d'una melodia es relacionen els coneixements harmònics amb la pràctica al teclat. En la pràctica del baix xifrat es coneix i s'exercita la realització del baix continu, característic del període barroc, com un valor formatiu imprescindible per a qualsevol pianista. Aquesta pràctica possibilita una sòlida interiorització del pensament harmònic. S'intenta passar de veure els acords sense sentir-los a sentir-los sense veure'ls: és un aspecte que contribueix eficaçment a conèixer millor els acords i la seva sonoritat i a exercitar l'audició harmònica mental.

El xifrat funcional i el xifrat americà aporten una visió més àmplia dels acords. La realització harmònica amb aquests tipus de xifrats desenvolupa la creativitat i és un estímul per a la improvisació i la musicalitat.

Improvisació

La improvisació és el desenvolupament integral de la creativitat i és una tècnica que s'adquireix a través de la pràctica. Permet expressar les pròpies idees creant una mútua relació entre les activitats d'interpretar, escoltar i analitzar harmònicament. El treball es planteja en els aspectes rítmic, harmònic i melòdic per arribar a improvisar petites peces d'estructures diverses.

Quan s'improvisa s'absorbeixen materials auditius, però sobretot s'adquireixen experiències, coneixements i destreses que es posen en contacte amb les estructures sonores i musicals.

Melodia acompanyada

Fer l'acompanyament pianístic a una melodia donada implica utilitzar l'anàlisi, dur a terme l'harmonització mental i improvisar sobre el teclat la realització de l'acompanyament. Per tant, és una molt bona pràctica que posa en joc diferents continguts ja treballats anteriorment.

Objectius

L'assignatura Acompanyament té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer la disposició formal d'obres analitzant-ne les seccions, els punts de tensió, etc., per determinar-ne els aspectes essencials, l'estructura harmònica i el fraseig segons si es toca a primera vista o després d'una lectura ràpida sense instrument.

- b) Interpretar correctament fragments o obres del repertori propi o d'un repertori en el qual el piano sigui acompanyant, a partir d'una comprensió de les relacions harmòniques, tonals i estructurals del discurs musical i de l'acompanyament en particular.
- c) Demostrar els reflexos necessaris per resoldre, al moment, les possibles eventualitats que puguin sorgir en la interpretació.
- d) Saber transportar al piano amb agilitat.
- e) Introduir-se en la reducció al piano de partitures de cor, d'orquestra i d'altres agrupacions instrumentals.
- f) Conèixer els diversos tipus de baix xifrat, segons èpoques i estils diferents, i desenvolupar les destreses de realització al piano dels més habituals.
- g) Improvisar unitats formals a partir d'un esquema harmònic donat.
- h) Valorar la improvisació com una pràctica que desenvolupa la creativitat i la imaginació musical.
- i) Adquirir els reflexos necessaris per realitzar al piano eficaçment i de forma fluïda fórmules d'acompanyament variades.
- j) Fer l'acompanyament a una melodia a partir, o no, d'un baix xifrat.

Continguts

Anàlisi

Anàlisi harmònica, rítmica, melòdica i formal d'una partitura abans de fer-ne la lectura, la transposició, la reducció, l'acompanyament, etc.

Anàlisi de diferents indicacions d'articulació i fraseig segons els diferents compositors, èpoques i estils.

Lectura a vista

La lectura a vista: aplicació pràctica.

Memorització de l'estructura harmònica prèvia a la lectura de fragments curts.

Lectura harmònica de partitures de l'àmbit tonal. Interpretació dels elements substancials derivats de l'anàlisi. Lectura de partitures de diferents estils i èpoques incloent-hi obres en les quals el piano sigui acompanyant.

Transposició

Transport harmònic i aplicació d'aquest a instruments polifònics. Lectura i transport harmònic de partitures a qualsevol tonalitat.

Tècnica i mecànica tradicional del transport: claus, armadures, diferències i utilitat pràctica que tenen.

Transport de progressions harmòniques a tots els graus de l'escala amb diferents acords en tonalitats majors i menors.

Reducció de partitures

Desenvolupament de tècniques de lectura en les reduccions de cor, d'orquestra i d'altres agrupacions.

Baix xifrat

Realització al teclat del xifrat harmònic tradicional. Utilització i significat dels xifrats corresponents a tríades, sèptimes de dominant i sèptimes diatòniques de l'harmonia tonal.

Pràctica de cadències i progressions d'acords recurrent totes les tonalitats possibles.

Realització de baixos xifrats barrocs.

Introducció al xifrat funcional i al xifrat americà.

Improvisació

Exercicis amb una harmonia única i amb variants rítmiques de dificultat progressiva. Estructures harmòniques bàsiques formant períodes i frases de quatre, vuit i setze compassos. Estructures rítmiques bàsiques: descripció de l'estructura rítmica i realització d'estructures rítmiques d'acompanyament.

Procés pregunta-resposta d'acord amb les estructures harmòniques.

Improvisació a partir de senzills esquemes formals i estructures harmòniques.

Melodia acompanyada

Aplicació a l'acompanyament de melodies de diverses fórmules rítmiques d'acompanyament que utilitzen harmonia compacta o dissolta.

Pràctica de l'harmonització de melodies en una tonalitat i amb variants rítmiques de dificultat progressiva, usant totes les tonalitats en diversos compassos i plantejaments ritmicomelòdics, amb modulacions a tons veïns i dominants secundàries.

Criteris d'avaluació

1. Arribar a través de l'anàlisi a l'estructura harmònica interna d'un fragment d'una partitura

Mitjançant aquest criteri es pretén valorar la capacitat dels alumnes per utilitzar l'anàlisi com a mitjà per trobar l'estructura harmònica subjacent en un fragment de música i determinar els diferents tractaments a què l'ha sotmesa el compositor per a la realització de l'obra.

2. Lectura a vista d'una partitura en què l'instrument té una funció d'acompanyant

Es tracta de valorar el grau de desenvolupament dels reflexos i d'altres qualitats que posen en evidència la comprensió del discurs musical segons les diferents èpoques i estils.

3. Reducció al piano d'una partitura de cor, d'orquestra o d'altres agrupacions

Amb aquest criteri es tracta de valorar com han interioritzat els alumnes els mecanismes per reduir amb fluïdesa una partitura al piano.

4. Realització pràctica d'una progressió d'acords amb conclusió semicadencial o de cadència autèntica, en les diferents variants, de quatre compassos de longitud màxima i transposició a diferents tonalitats

Es tracta d'avaluar la capacitat de l'alumne per realitzar de forma instrumental esquemes harmònics cadencials breus utilitzant acords en estat fonamental i partint, com a model de treball, de l'anàlisi de fragments de partitures per a teclat.

5. Transposició a diferents intervals d'un fragment de vuit compassos en el qual s'inclouen els continguts treballats

Aquest criteri permet valorar en quin grau han adquirit els alumnes el domini per igual de totes les tonalitats, no solament per mitjà de la complexitat resultant d'un transport nota a nota, amb la consegüent lectura en diferents claus i armadures, sinó també per la transposició a diferents intervals de diferents estructures harmòniques idèntiques.

6. Improvisació a partir d'un esquema formal, harmònic i rítmic d'una petita peça d'un màxim de setze compassos

Amb aquest criteri s'avalua la solvència en la creació i la improvisació, de forma melòdica, harmònica, rítmica i formal, a partir dels coneixements musicals generals i tècnics del propi instrument.

7. Realització al piano de diferents baixos xifrats de complexitat harmònica creixent

Mitjançant aquest criteri es pot valorar la capacitat de l'alumne per donar forma instrumental a través de la descodificació del xifrat harmònic i la progressiva assimilació de les possibilitats expressives dels diferents acords emprats.

8. Realització d'un baix continu barroc d'acompanyament

Amb aquest criteri s'avalua la destresa en la realització d'un baix xifrat mentre s'acompanya simultàniament una melodia en l'estil barroc.

9. Acompanyament d'una melodia donada amb un ritme bàsic d'acompanyament

Mitjançant aquest criteri d'avaluació es pretén valorar en quin grau han desenvolupat els alumnes la capacitat d'harmonitzar una melodia proposada després d'una anàlisi exhaustiva de la melodia i de desplegar els acords escollits amb fluïdesa.

ANÀLISI MUSICAL

Introducció

L'assignatura Anàlisi Musical permet entendre la música en tota la seva dimensió: complexitat harmònica, polifònica i d'elaboració temàtica i varietat estilística i estètica. Així, es pot aprofundir en el coneixement dels principals elements del llenguatge musical i la relació que mantenen amb les diferents tècniques compositives. El propòsit de l'assignatura és comprendre per què una obra musical va ser composta d'una determinada manera i no d'una altra, què pensava el compositor a l'hora de compondre-la i quina forma concreta li va donar, tenint en compte les característiques estilístiques i històriques del moment en què va ser creada.

Per tant, l'objectiu d'aquesta assignatura és ajudar a adquirir una comprensió integral de la música que possibiliti una interpretació més adequada i més significativa de les obres del repertori. L'assignatura Anàlisi Musical ajuda a conèixer els principals elements i procediments compositius al llarg de la història de la música i proporciona una sèrie d'eines metodològiques que permeten fer-ne una anàlisi des de tots els punts de vista que puguin ser rellevants.

D'aquesta forma, l'anàlisi afavoreix el desenvolupament de destreses i capacitats essencials per a la comprensió i el gaudi de la música: millora l'oïda interna, l'atenció, la concentració, la memòria musical, la curiositat i la capacitat de relacionar els components sensitius i intuïtius amb els racionals i els emocionals.

Mitjançant l'anàlisi formal es pretén aprofundir en les diferents estructures de les quals han fet ús els compositors al llarg de la història, les quals, en molts casos, han generat les denominades formes tipus o formes històriques. Un dels aspectes analítics més importants és, precisament, la comprensió dels elements que constitueixen la forma musical, l'evolució que han experimentat i com s'ha cercat al llarg de la història que l'estructura de les obres afavoreixi la comunicació.

Tota obra d'art musical està composta d'una sèrie d'elements morfològics (procés de formació de les unitats mínimes) i procediments sintàctics (combinació de les diferents unitats per donar lloc a frases i estructures majors) amb un significat musical (semàntica musical). Aquesta similitud amb el llenguatge permet que es puguin aplicar a la música una sèrie de criteris de la lingüística que, lluny de representar una mera i mecànica analogia interdisciplinària, suposen una via fecunda cap al coneixement.

L'anàlisi adquireix carta de naturalització en els dos darrers cursos dels ensenyaments professionals de Música, encara que, per la seva pròpia essència,

es tracta d'un ensenyament que ha d'estar present, de forma ininterrompuda, des de l'inici dels estudis musicals.

Naturalment, en un nivell bàsic o elemental, el grau de complexitat de l'anàlisi que els professors de Llenguatge Musical o d'Instrument duguin a terme ha de mantenir la proporció necessària amb els coneixements que tinguin els alumnes i l'atenció s'ha de centrar en el reconeixement dels elements temàtics, fraseològics, etc., la comprensió dels quals és indispensable per interpretar correctament les obres, evitant tecnicismes que puguin resultar incomprensibles.

Els continguts de l'assignatura Anàlisi Musical inclouen tots els conceptes referits als elements integrants del llenguatge musical del sistema tonal: la melodia, el ritme, l'harmonia, la forma, la textura, el contrapunt, l'articulació i la instrumentació, així com la interrelació de tots aquests elements.

Objectius

L'assignatura Anàlisi Musical té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer els principals elements i procediments compositius de la música tonal dels diferents autors de les èpoques barroca, clàssica i romàntica.
- b) Analitzar obres del barroc, el classicisme i el romanticisme des de diferents punts de vista que permetin avançar en la comprensió d'aquestes obres per mitjà dels seus elements constitutius, melodia, ritme, harmonia, textura i timbre, i de la interactuació entre aquests elements.
- c) Comprendre la relació dels procediments compositius de la música tonal amb les estructures formals que se'n deriven.
- d) Escoltar internament les obres analitzades i aprofundir en l'anàlisi per mitjà de l'audició.
- e) Conèixer les principals formes musicals del barroc, el classicisme i el romanticisme; en especial, la fuga i la sonata.
- f) Desenvolupar la capacitat de síntesi i l'extracció de conclusions d'una partitura analitzada.
- g) Conscienciar els alumnes de la importància de l'anàlisi musical i de l'aplicació d'aquesta anàlisi en totes les facetes del músic.

Continguts

Els continguts curriculars de l'assignatura Anàlisi Musical es divideixen en els blocs següents:

Harmonia i contrapunt

Elements de l'harmonia tonal: tonalitat, modalitat, cercle de quintes, graus tonals, tipus d'acords, funcions tonals, progressions harmòniques, cadències, dominants secundàries, notes estranyes, el pedal, marxes progressives, etc.

Ampliació de la tonalitat: mixtura modal (mode major mixt), el VI grau rebaixat i els acords que l'utilitzen, la sexta napolitana, els acords de 6a augmentada, altres acords alterats, etc.

La modulació diatònica, cromàtica i enharmònica: diferents tipus. Comprensió del procés modulant en els diferents aspectes: històric, tècnic i funcional.

Artificis polifònics i contrapuntístics: imitació, cànon, inversió, *stretto*, disminució i augmentació, compressió i expansió, retrogradació, etc.

El contrapunt invertible.

Elements formals

Elements morfològics i sintàctics: el període i la frase musical, les extensions i divisions, inicis i finals, tipologia; elements d'asimetria: elisions, doble funció per el·lipsi, amplifícacions, dilatació rítmica, contracció rítmica, ecos, apèndixs, etc.

La connexió de frases (unió, soldadura i juxtaposició) i la creació de seccions i moviments.

La melodia: funcions, característiques i estructura. Contorn melòdic. Corba melòdica. Clímax i anticlímax.

Elements semàntics: cèl·lula o incís, motiu, disseny i tema.

Procediments i recursos compositius

Ritme, melodia, harmonia i timbre.

Ritme harmònic.

Textura musical (diferents tipus). Introducció i coda.

Repetició, variació, derivació, coherència, diversitat, contrast, moviment, equilibri i desenvolupament.

Estabilitat o inestabilitat, mecanismes i utilització en el desplegament formal.

Transformació temàtica, densitat, processos de tensió i relaxació, proporcions, articulació, direcció.

Estructures formals

Petites formes: forma primària i diferents formes binàries i ternàries.

Formes barroques:

a) La fuga.

b) Altres: la suite, la sonata barroca, el concert barroc, etc.

Formes clàssiques:

a) La sonata clàssica (formes principals dels quatre moviments).

b) Tema amb variacions.

c) Aplicació de la forma sonata al quartet de corda, la simfonia, el concert clàssic, etc.

Formes del romanticisme:

a) Microformes pianístiques (impromptu, ballada, nocturn, etc.).

b) El *lied*.

c) L'evolució de les formes clàssiques.

d) El poema simfònic.

Formes vocals:

El motet. El coral. La missa. La cantata, la passió i l'oratori. L'òpera.

Audició

Pràctica auditiva dels elements i procediments apresos a fi d'interioritzar-los (progressions d'acords, cadències, frases i períodes, identificació auditiva de l'estructura de fragments musicals, de la forma, etc.).

Criteris d'avaluació

1. Identificar, mitjançant l'anàlisi d'obres, els elements morfològics, sintàctics i semàntics de les diferents èpoques del llenguatge musical occidental

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'habilitat dels alumnes en el reconeixement dels diferents elements estudiats i la comprensió d'aquests des del punt de vista de l'estil, considerat sincrònicament i diacrònicament.

2. Identificar, mitjançant l'anàlisi d'obres del barroc, el classicisme i el romanticisme, els elements i els procediments que configuren la forma a petita escala

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar l'habilitat dels alumnes per reconèixer els procediments sintàctics de transformació temàtica, etc., així com la capacitat que tenen per valorar el paper funcional d'aquests procediments i comprendre'ls des del punt de vista de l'estil, considerat sincrònicament i diacrònicament.

3. Identificar, mitjançant l'anàlisi d'obres del barroc, el classicisme i el romanticisme, els elements, els procediments i els nivells estructurals que configuren la forma a gran escala

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per reconèixer els criteris seguits per l'autor en l'elaboració de la forma global de l'obra (criteris de proporció, coherència, contrast, etc.), per comprendre la relació d'aquests criteris amb els elements que configuren la forma a petita escala i per determinar els nivells estructurals i establir el paper que els diferents elements i procediments exerceixen dins aquests.

4. Identificar auditivament els elements i els procediments que configuren la forma a petita escala

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el progrés de la capacitat auditiva dels alumnes a través de la identificació dels diversos elements i procediments

estudiats partint de fragments essencialment homofònics, així com d'uns altres amb més presència dels elements contrapuntístics.

5. Identificar auditivament els elements i els procediments que configuren la forma a gran escala

Amb aquest criteri es pretén valorar el progrés de la capacitat auditiva dels alumnes en la identificació dels criteris seguits per l'autor en l'elaboració de la forma global d'una obra (criteris de proporció, coherència, contrast, etc.) i en la comprensió de la relació que mantenen amb els elements que configuren la forma a petita escala.

BAIX CONTINU

Introducció

L'estudi del baix continu constitueix un pilar fonamental en la formació de les especialitats instrumentals vinculades a la música antiga, i més concretament en els instruments polifònics (tecla i corda polsada). A més a més, actualment, el continu forma part de la pràctica musical de grups de cambra i orquestres barroques dedicades a la interpretació de la música d'oratoris, cantates, passions, etc.

Entre les característiques més importants que defineixen el barroc musical hi ha, sens dubte, l'adopció d'una concepció més vertical de la música respecte del renaixement. La polifonia i el contrapunt donen lloc a la melodia acompanyada, la base pràctica del baix continu.

L'origen del baix continu, doncs, es troba al segle XVII i neix com a contraposició a l'acompanyament del segle XVI. Des d'aleshores, el continu exercirà un paper determinant en el desenvolupament de la música occidental.

A partir d'una notació esquemàtica, que consisteix en unes xifres i unes alteracions col·locades a la part inferior de la composició musical per indicar l'harmonia, el continuista, a la manera de l'època, improvisa una realització que compleix la funció essencial d'acompanyament. Aquesta funció ha de ser la d'assegurar i reforçar la pulsació rítmica i el coixí harmònic, a vegades també contrapuntístic, de la textura sonora que conformen els altres instruments.

L'assignatura Baix Continu també serveix per reforçar i consolidar els coneixements de l'harmonia, l'acompanyament i la improvisació. És per aquesta raó que l'assignatura s'inicia a partir del quart curs, un any després d'haver iniciat l'estudi de l'harmonia.

D'altra banda, els coneixements de baix continu revertiran també de manera positiva en l'assignatura Música de Cambra a l'hora d'abordar el repertori del període en qüestió.

Objectius

L'assignatura Baix Continu té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Prendre consciència de la importància del baix continu com a mitjà d'improvisació en els instruments de tecla.
- b) Utilitzar, comprendre i realitzar correctament el xifrat a partir de la pràctica harmònica des de l'instrument.
- c) Conèixer els elements i els procediments compositius de l'època en la qual es va utilitzar el continu.
- d) Harmonitzar baixos sense xifrar sobre el teclat amb una conducció correcta de les veus.
- e) Desenvolupar la capacitat de realitzar el baix continu a primera vista.
- f) Contribuir a millorar la capacitat i els coneixements de la improvisació i l'acompanyament potenciant l'escolta crítica i en temps real, de manera que permetin a l'alumne interaccionar amb la resta de músics de la formació.

Continguts

Acords

Els acords fonamentals i les fórmules típiques d'enllaç en el teclat. Taules d'enllaços d'acords. Els sistemes de xifrat. Utilització i significat dels xifrats corresponents a tríades, sèptimes de dominant i sèptimes diatòniques de l'harmonia tonal.

Realització del baix continu

Realització en el teclat del xifrat harmònic tradicional. Pràctica de cadències i progressions d'acords.

Realització de baixos xifrats barrocs. Pràctica de lectura a vista de baixos xifrats barrocs.

La utilització dels acords arpegiats i altres fórmules ornamentals en la realització. Fórmules melòdiques d'ornamentació en la realització del baix continu.

Repertori

Les formes musicals dels diferents gèneres en relació amb el baix continu i el repertori dels segles XVII i XVIII. L'acompanyament en recitatiu. Coneixement dels instrument afins. Coneixement dels tractats antics de baix continu.

Criteris d'avaluació

1. Realitzar baixos xifrats amb una conducció correcta de les veus i respectant les característiques pròpies de l'estil

Mitjançant aquest criteri es podrà valorar la capacitat de l'alumne per donar forma instrumental a través de la descodificació del xifrat harmònic i la progressiva assimilació de les possibilitats expressives dels diferents acords emprats dins l'estil barroc.

2. Desenvolupar esquemes harmònics fixos i baixos obstinats

Es tracta d'avaluar la capacitat de l'alumne per realitzar de forma instrumental esquemes harmònics i dissenys obstinats breus partint, com a model de treball, de l'anàlisi de fragments de partitures per a teclat.

3. Identificar els principals elements morfològics i sintàctics de l'harmonia tonal

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'habilitat dels alumnes en el reconeixement dels diferents elements estudiats (acords, inversions dels acords i el seu paper funcional) i la comprensió d'aquests elements des del punt de vista de l'estil.

4. Demostrar tenir la capacitat per abordar l'estudi del baix continu de manera individual

Amb aquest criteri s'avalua la independència de l'alumne a l'hora de dur a terme l'estudi individual.

5. Dur a terme la lectura a vista de fragments de baix continu demostrant capacitat progressiva en la improvisació amb l'instrument

Es tracta de valorar el grau de desenvolupament dels reflexos i altres qualitats que posin en evidència la comprensió del discurs musical segons l'estil.

6. Interactuar i col·laborar amb els companys de l'agrupació musical

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat i la disposició dels alumnes d'integrar-se dins un grup musical a l'hora d'interpretar música conjuntament.

CONJUNT

Introducció

El conjunt instrumental constitueix un espai de formació de primer ordre per experimentar i aplicar, a més de les habilitats adquirides a la classe de l'instrument de l'especialitat, els coneixements adquirits en totes les assignatures. Des d'aquest punt de vista, el conjunt també pot permetre recórrer al repertori per a diferents formacions, de diferents èpoques o estils, amb la qual cosa es

demostra una vegada més que els objectius d'unes assignatures i de les altres s'han de coordinar des d'una perspectiva comuna.

El procés d'ensenyament i aprenentatge de les diverses especialitats instrumentals té un forçós caràcter individual. Per això, el currículum que es presenta ara inclou, com una nova assignatura d'un col·lectiu d'estudiants, l'assignatura de Conjunt, que té per finalitat, en essència, l'activitat de grup, com en el cas de les assignatures Orquestra, Banda o Cor, totes adreçades al procés d'obtenció de nous coneixements i a l'aplicació d'aquests en la pràctica social i representativa del centre en el qual es cursen els estudis. En aquest desenvolupament normatiu s'ha considerat convenient reforçar les activitats de grup i incrementar-ne la presència als centres. La incorporació progressiva de noves especialitats instrumentals, les literatures de les quals presenten amplis repertoris de conjunts específics, indiquen la idoneïtat d'incloure, com una assignatura més en el marc dels ensenyaments professionals de Música, l'assignatura de Conjunt. D'altra banda, raons d'índole organitzativa dels centres indiquen, així mateix, la conveniència d'ampliar aquesta nova assignatura de grup per aconseguir la participació de tots els estudiants de qualsevol especialitat instrumental cursada.

L'educació musical no pot ni ha de perseguir com a única finalitat la formació de solistes. El caràcter propedèutic dels ensenyaments professionals de Música comporta la incorporació dels alumnes a les diferents agrupacions que es configuren als seus centres a fi de propiciar un marc ampli d'experiències que ha de permetre als alumnes dirigir-se cap a la formació musical que més s'adapti a les seves qualitats, coneixements i interessos. La pràctica indistinta en grup, ja sigui a l'orquestra, la banda, el cor o el conjunt que correspongui, té per finalitat facilitar la participació, a través de diferents formacions, de tots els alumnes a l'hora de procurar-se una organització més flexible de l'ensenyament. Per una banda, aquesta participació en agrupacions permet que determinats instruments amb dificultats d'integració tinguin el marc adequat per a la pràctica instrumental col·lectiva i, per una altra, suposa i garanteix la presència activa dels alumnes en una de les activitats que, juntament amb el cor, l'orquestra o la banda, impliquen més projecció del centre en la societat.

Les tradicionals associacions d'instruments donen pas a un repertori que inclou un complex entramat d'interrelacions instrumentals sense perdre la unitat de criteri i la igualtat de l'execució, que han de ser les principals finalitats que s'han d'aconseguir. Els alumnes, com en altres agrupacions, han d'incrementar l'actitud d'escolta de tot el que envolta la pròpia execució unipersonal per aconseguir aspectes inherents a tota bona interpretació en l'agrupació: afinació, empastament, homogeneïtat en el fraseig, igualtat en els atacs, claredat en les textures, etc., i han d'adquirir progressivament una sèrie d'habilitats i hàbits

d'acord amb el seu paper en el grup, que està condicionat al repertori dels seus instruments.

En el cas d'instruments amb una literatura escassa o amb dificultats d'inserció en el marc de l'orquestra o la banda, el conjunt suposa la possibilitat d'endinsar-se en les obres més rellevants que són pròpies de l'instrument, amb el que això implica d'enriquiment en la formació musical dels alumnes. D'altra banda, la convivència amb instruments de naturalesa i tècniques properes, així com la possibilitat de participar en altres agrupacions amb instruments de naturalesa diversa, proporciona als alumnes una visió més àmplia del fet musical i enriqueix el seu coneixement dels timbres i de les diverses peculiaritats organològiques. En suma, els alumnes se senten partícips d'una interpretació col·lectiva, que dona pas a un enriquiment personal i musical de l'instrumentista que difícilment pot ser abordat des de l'experiència individual amb l'instrument.

En síntesi, igual que succeeix a l'orquestra, la banda o el cor, el conjunt propicia la responsabilitat compartida: per una banda, les relacions humanes entre els alumnes, acostumats a la pràctica instrumental individual, comporten, com a membres d'un cos col·lectiu, tot un exercici d'adaptació al grup i d'acceptació d'altres instrumentistes; per una altra, la pràctica en grup motiva l'actitud d'escolta, propicia la memòria de passatges instrumentals, fomenta l'estudi individual, que ha de revertir en el grup, i incentiva una actitud de disciplina difícilment abordable en activitats individuals.

Objectius

L'assignatura de Conjunt dels ensenyaments professionals de Música té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Aprofundir en el coneixement dels diferents estils i dels recursos interpretatius de cadascun d'aquests estils.
- b) Dominar el propi instrument d'acord amb les exigències de cada obra.
- c) Respectar les normes que exigeix tota actuació en grup i valorar la interpretació en conjunt com un aspecte fonamental de la formació musical i instrumental.
- d) Aplicar en tot moment l'audició polifònica per escoltar simultàniament les diferents parts al mateix temps que s'executa la pròpia i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per perfeccionar gradualment la qualitat sonora.
- e) Utilitzar una àmplia i variada gamma sonora, de manera que l'ajustament de so es faci en funció dels altres instruments del conjunt i de les necessitats interpretatives de l'obra.
- f) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.

- g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista.
- h) Aplicar amb autonomia progressiva els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument.
- i) Conèixer i fer els gests bàsics que permeten la interpretació coordinada.
- j) Interpretar obres d'una dificultat adequada al nivell, representatives del repertori del conjunt instrumental.

Continguts

La unitat sonora

Respiració, atac, *vibrato*, afinació, articulació, ritme, fraseig, etc. Agògica i dinàmica. Estudi i pràctica dels gests anacrústics necessaris per tocar sense director. Equilibri sonor i de plans. Control permanent de l'afinació. Desenvolupament de la igualtat d'atacs.

Anàlisi

Anàlisi i interpretació d'obres del repertori. Audicions comparades de diferents interpretacions de conjunts, per analitzar de manera crítica les característiques de les diferents versions.

Pràctica de conjunt de l'agrupació corresponent

Treball gradual del repertori bàsic més significatiu de l'agrupació corresponent. Valoració del silenci com a marc de la interpretació.

Criteris d'avaluació

1. Interpretar obres del repertori propi de l'agrupació corresponent

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'unificació del criteri interpretatiu entre tots els components del grup i l'equilibri sonor entre les parts.

2. Actuar com a responsable del grup dirigint la interpretació col·lectiva mentre es realitza la pròpia part, si escau

Mitjançant aquest criteri es pretén verificar que els alumnes tenen un coneixement global de la partitura i saben utilitzar els gests necessaris de la concertació. Així mateix, es pot valorar el seu criteri sobre unificació del so, timbre, *vibrato*, afinació, fraseig, etc.

3. Llegir a primera vista una obra de petita dificultat en l'agrupació que correspongui

Aquest criteri pretén comprovar la capacitat dels alumnes per desenvolupar-se amb autonomia en la lectura d'un text, així com el seu grau de fluïdesa en la lectura i la comprensió de l'obra.

4. Estudiar les obres corresponents al repertori programat

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el sentit de responsabilitat com a membre d'un grup, la valoració del paper dins aquest grup i el respecte per la interpretació musical.

5. Interpretar en públic obres del repertori per a conjunt

Aquest criteri permet comprovar la unificació del fraseig, la precisió rítmica, l'equilibri sonor i la preparació de canvis dinàmics i d'accentuació, així com l'adequació interpretativa al caràcter i l'estil de la música interpretada.

COR

Introducció

L'assignatura Cor, per les seves característiques intrínseques, és un espai de formació de primer ordre per aprendre no només la tècnica vocal, sinó també per reforçar els coneixements adquirits en altres assignatures. Des d'aquest punt de vista, l'assignatura Cor també contribueix a fer un recorregut per les diferents èpoques i estils, amb la qual cosa es demostra, una vegada més, que els objectius de les assignatures s'han de coordinar des d'una perspectiva comuna.

La mateixa pràctica interpretativa, tal com es va fixar definitivament a partir de les innovacions introduïdes en el període romàntic, fa una distinció fonamental entre els instruments segons si es poden inserir o no en l'estructura i les necessitats habituals d'una orquestra simfònica. Per regla general, es pot afirmar que els instruments homofònics formen part de l'orquestra simfònica, mentre que són els polifònics, precisament per la seva pròpia condició, els que romanen al marge d'aquesta. També hi romanen, per motius ben diferents, els anomenats instruments "històrics", en desús ja abans del naixement de l'orquestra tal com avui la concebem.

Si el currículum dels ensenyaments professionals de Música inclou l'assignatura Orquestra, o, si escau, Banda o Conjunt, per al primer tipus d'instruments esmentat, és obligatori, així mateix, incloure-hi una matèria que operi de la mateixa manera en la formació dels alumnes. En aquest sentit, s'imposa també la necessitat d'una matèria que incorpori, per una banda, un matís de col·lectivitat i, per una altra, una relativització del paper que exerceix l'intèrpret en la consecució dels resultats finals.

Atesa l'autosuficiència dels instruments polifònics, la pràctica coral proporciona als instrumentistes una perspectiva nova. Així, l'hàbit d'interpretar diverses veus a un temps pot redundar en una pèrdua de la capacitat per cantar, per dir amb la màxima concentració musical una única veu. «Per tocar bé es necessita cantar bé», diu un antic proverbi italià. L'instrumentista, d'alguna forma, s'aparta de la

polifonia i retorna a l'origen, a la monodia i a la primera lletra expressiva possible: la veu humana. La utilitzarà amb més naturalitat i flexibilitat que el seu propi instrument i afrontarà la interpretació d'una melodia (o una veu del teixit polifònic) amb una musicalitat i una intuïció cantable sovint entorpidides per la complexa tècnica del seu instrument. Així doncs, cantar es convertirà en un model i en una via alternativa d'aproximació a la música, deslligada del lent i complex aprenentatge d'una tècnica. L'estudiant sentirà com les barreres que semblaven interposar-se entre el seu cos i el seu instrument desapareixen i com la música sorgeix amb espontaneïtat i de forma immediata. És el seu propi cos que la produeix des del seu interior, el qual actua, alhora, com a executant i com a caixa de ressonància. És el cos que es transforma en música, experiència que, sens dubte, enriquirà els alumnes i modificarà substancialment la perspectiva d'aproximació a l'instrument.

D'altra banda, i de la mateixa manera que succeeix amb les assignatures Orquestra, Banda o Conjunt, l'activitat coral serveix també per evitar l'aïllament de l'instrumentista dins un repertori, unes dificultats i un *modus operandi* de caràcter fortament individual. A canvi, els alumnes se senten participants d'una interpretació col·lectiva, en la qual l'afinació (gairebé sempre fixa en els instruments polifònics que no requereixen la participació de l'interpret per aconseguir-la), l'empastament, l'homogeneïtat en el fraseig i la claredat de les textures són alguns dels objectius que s'han d'assolir. L'actitud d'escolta i d'adequació de la veu a la dels companys de registre, per una banda, i a la suma de tot el conjunt, per una altra, redunden també en benefici de l'amplitud de mires i de l'enriquiment musical de l'instrumentista.

El cor fomenta, així mateix, les relacions humanes entre els alumnes, acostumats a una pràctica instrumental individual. Com en l'execució orquestral, el cor incentiva tant una actitud de disciplina com la necessitat de seguir les indicacions del director, de manera que el treball realitzat en els assajos pot donar fruits en el concert o en la interpretació de la versió definitiva d'una obra. La sensació, com a integrants d'un cos col·lectiu, és també molt diferent, ja que els alumnes senten la responsabilitat compartida en veure's recolzats i, d'alguna manera, protegits pels seus companys, amb els quals, sens dubte, sorgeixen relacions de companyonia i d'intercanvi.

La història ens mostra com les capelles musicals de catedrals o esglésies han estat la millor escola per formar tant compositors com instrumentistes o cantants. Alguns països del nostre entorn cultural han conservat aquesta tradició i molts dels seus músics més destacats varen començar a formar-se d'aquesta manera. L'activitat coral permet un acostament a la gran tradició polifònica —particularment rica en el cas del nostre país— i, no menys important, al ric patrimoni folklòric. Aquest contrast entre repertori culte i popular, religiós i profà,

accentua encara més, si és possible, la importància d'aquesta disciplina coral i la necessitat d'incloure-la en el currículum dels ensenyaments professionals.

Objectius

L'assignatura Cor dels ensenyaments professionals de Música té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Familiaritzar-se amb el llenguatge gestual propi de la direcció coral.
- b) Controlar de forma conscient el mecanisme respiratori i l'emissió vocal per enriquir les possibilitats tímbriques i proporcionar a la veu capacitat de resistència.
- c) Utilitzar l'«oïda interna» com a base de l'afinació, de l'audició harmònica i de la interpretació musical.
- d) Adonar-se de la importància d'escoltar el conjunt i d'integrar-s'hi per contribuir a la unitat sonora.
- e) Conèixer a través de la pràctica coral tant la música de la nostra tradició occidental com la d'altres cultures, per fer patent la importància que té en la formació integral de la persona i aprofundir en el coneixement dels diferents estils i dels recursos interpretatius de cadascun d'aquests.
- f) Reconèixer els processos harmònics i formals a través del repertori vocal.
- g) Llegir a primera vista amb un nivell que permeti el muntatge fluid de les obres.
- h) Participar en la planificació i la realització en equip d'activitats corals valorant les aportacions pròpies i alienes en funció dels objectius establerts, mostrant una actitud flexible i de col·laboració i assumint responsabilitats en el desenvolupament de les tasques.

Continguts

Tècnica vocal

Respiració, entonació, articulació i ressonància com a elements bàsics de l'emissió vocal. Vocalitzacions, entonació d'acord i cadències per desenvolupar l'oïda harmònica i l'afinació. Desenvolupament de l'audició interna com a element de control de l'afinació, de la qualitat vocal i del color sonor del conjunt. Entonació d'interval·ls consonants i dissonants en diferents graus de complexitat per afermar l'afinació.

Anàlisi

Anàlisi del repertori d'estil polifònic i contrapuntístic a quatre i més veus mixtes amb acompanyament instrumental o sense.

Anàlisi d'obres del repertori coral de diferents èpoques i estils, així com d'altres gèneres i altres àmbits culturals.

Interpretació

Pràctica de la memòria com a element rector de la interpretació.

Interpretació de repertori d'estil polifònic i contrapuntístic a quatre i més veus mixtes amb acompanyament instrumental o sense i d'obres de repertori coral de diferents èpoques i estils, així com d'altres gèneres i altres àmbits culturals.

Pràctica de la lectura a vista.

Adquisició progressiva de la seguretat personal en l'exercici del cant coral.

Valoració del silenci com a marc de la interpretació. Interpretació de textos que afavoreixin el desenvolupament de l'articulació, la velocitat i la precisió rítmica.

Criteris d'avaluació

1. Reproduir en quartet o en qualsevol agrupament qualsevol de les obres programades durant el curs

Mitjançant aquest criteri es pretén valorar la seguretat per interpretar la pròpia part, juntament amb la integració equilibrada en el conjunt, així com la capacitat d'articular i afinar amb correcció.

2. Reproduir qualsevol de les obres programades durant el curs en conjunt de tres membres o més per corda

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat per adequar tots els elements de la interpretació a l'eficàcia del conjunt i l'actitud de col·laboració entre els diferents participants.

3. Llegir a vista obres homofòniques de poca dificultat o de dificultat mitjana i de clars contorns tonals

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat de relacionar l'afinació amb el sentit tonal i la destresa de lectura a vista.

4. Llegir a vista una obra polifònica de caràcter contrapuntístic de poca dificultat o de dificultat mitjana

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'integració en la lògica del discurs musical a través dels jocs imitatius.

5. Preparar una obra en grup, sense la direcció dels professors

Aquest criteri permet valorar la capacitat per aplicar els coneixements dels diferents elements que intervenen en la interpretació de manera adequada a l'estil triat.

6. Entonar acords a quatre veus en estat fonamental a partir del diapasó i ampliar progressivament la dificultat variant el so de referència

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar la capacitat que té cada membre del cor de pensar, en un temps mínim, el so que li correspon i de reproduir-lo de forma afinada.

FONAMENTS DE COMPOSICIÓ

Introducció

Fonaments de Composició és una assignatura enfocada als alumnes que volen aprofundir els coneixements que tenen sobre l'harmonia, l'anàlisi i les tècniques de composició i, d'aquesta manera, avançar de cada vegada més en la comprensió de les obres musicals, fet que possibilita estudiar-les i interpretar-les d'una forma molt més significativa. Així, l'assignatura es planteja, en primer lloc, com una continuació dels estudis d'harmonia cursats a 3r i 4t. A més a més, s'introdueix un conjunt de coneixements al voltant de l'anàlisi i els procediments compositius de les èpoques barroca, clàssica i romàntica.

L'estudi de les bases tècniques de la composició inclou el domini de la realització de les idees musicals, tant referent a la consideració vertical o harmònica com referent a una consideració més lineal o melòdica. D'aquesta manera, s'introdueixen els conceptes relatius a les diferents tècniques contrapuntístiques clàssiques que s'han d'aprendre simultàniament amb els continguts d'Harmonia i amb l'estudi dels elements i procediments dels estils barroc, clàssic i romàntic.

L'anàlisi musical constitueix una part bàsica de l'assignatura, ja que proporciona als alumnes una sèrie d'eines metodològiques que els permetran avançar en la comprensió de les obres musicals en tota la seva dimensió: complexitat harmònica, polifònica i d'elaboració temàtica i varietat estilística i estètica. Així, es pot aprofundir en el coneixement dels principals elements del llenguatge musical i la relació que mantenen amb les diferents tècniques compositives.

Mitjançant l'anàlisi formal s'introdueixen les diferents estructures de les quals han fet ús els compositors al llarg de la història, que, en molts casos, han generat les denominades formes tipus o formes històriques. Un dels aspectes analítics més importants és, precisament, la comprensió dels elements que constitueixen la forma musical, entesa com la síntesi de l'estructura i el seu contingut, tant des del punt de vista morfològic (procés de formació de les unitats mínimes) com del sintàctic (com es combinen les diferents unitats per donar lloc a frases i estructures majors) amb un significat musical (punt de vista semàntic).

Els continguts d'escriptura i realització harmònica inclouen l'estudi de tots els aspectes tècnics de l'harmonia tonal que no es varen estudiar en cursos anteriors, tenint en compte la pràctica contrapuntística per elaborar i superposar línies melòdiques equilibrades i interessants, perquè els exercicis estiguin més relacionats amb la realitat musical.

A més d'una pràctica escolàstica dels elements i procediments esmentats, l'estudi d'aquests se centra en una pràctica estilística amb la realització de petites peces o fragments. L'anàlisi prèvia és una eina útil i necessària per prendre'n coneixement teòric.

Objectius

L'assignatura Fonaments de Composició té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer els principals elements i procediments compositius de la música tonal dels diferents autors de les èpoques barroca, clàssica i romàntica per assegurar una base tècnica sòlida tant en l'escriptura com en el coneixement teòric.
- b) Comprendre el valor de les normes, les regles i les prohibicions referides a la composició musical dins un marc estilístic concret i la seva contextualització.
- c) Utilitzar els principals elements i procediments compositius de les èpoques barroca, clàssica i romàntica en la realització d'exercicis pràctics i petites obres o fragments.
- d) Escoltar internament els elements i els procediments estudiats, tant en l'anàlisi d'obres com en la realització d'exercicis escrits, i identificar a través de l'audició els procediments apresos.
- e) Escoltar internament les obres analitzades i aprofundir en l'anàlisi per mitjà de l'audició.
- f) Analitzar obres del barroc, el classicisme i el romanticisme des de diferents punts de vista per avançar en la seva comprensió per mitjà dels seus elements constitutius, melòdia, ritme, harmonia, timbre, textura i forma, i veure com interactuen entre ells.
- g) Conèixer la relació dels procediments compositius de les diferents èpoques amb les estructures formals que se'n deriven i les principals formes musicals del barroc, el classicisme i el romanticisme, en especial, la fuga i la sonata.
- h) Compondre petites obres amb la finalitat d'estimular el desenvolupament de la creativitat.

Continguts

Harmonia i contrapunt

Continuació de l'estudi dels elements de l'harmonia tonal: tonalitat, modalitat, cercle de quintes, graus tonals, tipus d'acords, funcions tonals, progressions harmòniques, cadències, dominants secundàries, notes estranyes, el pedal, marxes progressives, etc.

Ampliació de la tonalitat: mixtura modal (mode major mixt), el VI grau rebaixat i els acords que l'utilitzen, la sexta napolitana, els acords de 6a augmentada, altres acords alterats, etc. La tonalitat cromàtica.

La modulació diatònica, cromàtica i enharmònica: diferents tipus. Comprensió del procés modulant en els diferents aspectes: històric, tècnic i funcional.

Pràctica del coral *a cappella* en l'estil de J. S. Bach.

El contrapunt en els diferents estils compositius: introducció al contrapunt en la polifonia del renaixement i al contrapunt harmònic del barroc.

Coneixement dels artificis polifònics i contrapuntístics: imitació transformativa per moviment contrari (inversió), retrògrad, disminució i augmentació, compressió i expansió, etc. Introducció a l'estudi del cànon.

Introducció al contrapunt invertible i la invenció barroca, com a punt d'equilibri entre l'horitzontal i el vertical, les proporcions formals i les possibilitats de desenvolupament temàtic.

Elements formals

Elements morfològics i sintàctics: el període i la frase musical, extensions i divisions, inicis i finals, tipologia. Elements d'asimetria: elisions, doble funció per el·lipsi, amplifacions, dilatació rítmica, contracció rítmica, ecos, apèndixs, etc.

La connexió de frases (unió, soldadura i juxtaposició) i la creació de seccions i moviments.

La melodia: funcions, característiques i estructura. Contorn melòdic. Corba melòdica. Clímax i anticlímax.

Elements semàntics: cèl·lula o incís, motiu, disseny i tema.

Procediments i recursos compositius

Ritme, melodia, harmonia i timbre.

Ritme harmònic. Textura musical (diferents tipus). Introducció i coda.

Repetició, variació, derivació, coherència, diversitat, contrast, moviment, equilibri i desenvolupament.

Estabilitat o inestabilitat, mecanismes i utilització en el desplegament formal.

Transformació temàtica, densitat, processos de tensió i relaxació, proporcions, articulació, direcció.

Melodia acompanyada.

Elements bàsics de la instrumentació i l'orquestració.

Realització de treballs i composició de petites obres instrumentals (o fragments) en els estils barroc, clàssic i romàntic.

Estructures formals

Petites formes: forma primària i diferents formes binàries i ternàries.

Formes barroques:

a) La fuga.

b) Altres: la suite, la sonata barroca, el concert barroc, l'ària *da capo*, les formes de variació barroca, etc.

Formes clàssiques:

a) La sonata clàssica (formes principals dels quatre moviments).

b) Tema amb variacions.

c) Aplicació de la forma sonata al quartet de corda, la simfonia, el concert clàssic, etc.

Formes del romanticisme:

a) Microformes pianístiques (impromptu, ballada, nocturn, etc.).

b) El *lied*.

c) L'evolució de les formes clàssiques.

d) El poema simfònic.

Introducció a les formes vocals: el motet. El coral. La missa. La cantata, la passió i l'òpera.

Audició

Pràctica auditiva dels elements i els procediments apresos per interioritzar-los (progressions d'acords, cadències, frases i períodes, identificació auditiva de l'estructura de fragments musicals, de la forma, etc.).

Criteris d'avaluació

1. Fer exercicis a partir de baixos xifrats, baixos sense xifrar i tiples donats

Amb aquest criteri s'avalua el domini dels alumnes referent a la mecànica dels nous elements estudiats, així com la capacitat per emprar amb un sentit sintàctic els diferents procediments harmònics.

2. Compondre exercicis breus a partir d'un esquema harmònic donat o propi

Aquest criteri d'avaluació pretén valorar la capacitat dels alumnes per crear íntegrament petites peces musicals a partir d'esquemes harmònics i/o procediments proposats pel professor, així com la seva habilitat per aconseguir resultats coherents fent ús de l'elaboració temàtica.

3. Fer l'acompanyament pianístic a una melodia donada vocal o instrumental

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per crear un acompanyament coherent, variat i adaptat al propi caràcter de la melodia dins els estils barroc, clàssic i romàntic.

4. Harmonitzar corals *a cappella* en l'estil de J. S. Bach

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes tant per fer una harmonització equilibrada com per elaborar línies melòdiques interessants tenint cura especialment del baix. Igualment, serveix per comprovar l'assimilació dels elements i els procediments propis d'aquest gènere en l'estil de J. S. Bach.

5. Fer diferents exercicis sobre les tècniques contrapuntístiques estudiades

Aquest procés permet avaluar si els alumnes han comprès les tècniques contrapuntístiques dels diferents estils.

6. Fer invencions dins l'estil de J. S. Bach

Aquest criteri permet avaluar la capacitat dels alumnes per crear formes lliures contrapuntístiques monotemàtiques de distribució harmònica equilibrada a petita i gran escala, així com per organitzar conforme a un pla tonal proporcionat les seves seccions, integrades per blocs temàtics i transicions estretament connectats, i obtenir de forma ordenada el màxim aprofitament de les possibilitats de desenvolupament que ofereix un únic motiu generador.

7. Fer treballs i compondre petites obres instrumentals (o fragments) en els estils barroc, clàssic i romàntic

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per utilitzar, en un context estilístic determinat i, si escau, per mitjà d'una escriptura específicament instrumental, els elements i els procediments apresos, així com per crear obres o fragments en els quals pugui apreciar-se el seu sentit de les proporcions formals i la comprensió del paper funcional que exerceixen els diferents elements i procediments utilitzats.

8. Identificar, mitjançant l'anàlisi d'obres, els elements morfològics de les diferents èpoques del llenguatge musical occidental

Amb aquest criteri es pretén avaluar el reconeixement dels diferents elements estudiats i la comprensió d'aquests elements des del punt de vista de l'estil considerat sincrònicament i diacrònicament.

9. Identificar, mitjançant l'anàlisi d'obres del barroc, el classicisme i el romanticisme, els elements i els procediments que configuren la forma a petita escala

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar l'habilitat dels alumnes per reconèixer els procediments sintàctics de transformació temàtica, etc., així com la capacitat que tenen per valorar el paper funcional d'aquests procediments i comprendre'ls des del punt de vista de l'estil considerat sincrònicament i diacrònicament.

10. Identificar, mitjançant l'anàlisi d'obres del barroc, el classicisme i el romanticisme, els elements i els procediments que configuren la forma a gran escala

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per reconèixer els criteris seguits per l'autor en l'elaboració de la forma global de l'obra (criteris de proporció, coherència, contrast, etc.), comprendre la relació d'aquests criteris amb els elements que configuren la forma a petita escala, determinar els nivells estructurals i establir el paper que els diferents elements i procediments exerceixen dins aquests.

11. Identificar auditivament els elements i els procediments que configuren la forma a petita escala

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el progrés de la capacitat auditiva dels alumnes a través de la identificació dels diversos elements i procediments estudiats partint de fragments essencialment homofònics, així com d'uns altres amb més presència dels elements contrapuntístics.

12. Identificar auditivament els elements i els procediments que configuren la forma a gran escala

Amb aquest criteri es pretén valorar el progrés de la capacitat auditiva dels alumnes en la identificació dels criteris seguits per l'autor en l'elaboració de la forma global d'una obra (criteris de proporció, coherència, contrast, etc.), així com comprendre la relació d'aquests criteris amb els elements que configuren la forma a petita escala.

HARMONIA

Introducció

El llenguatge musical occidental inclou una multiplicitat d'elements que, encara que diferents en l'àmbit conceptual i, per tant, divisibles analíticament, es perceben de forma unitària en un context musical. L'harmonia s'ocupa, d'una banda, i dins una consideració morfològica, del que es produeix en un mateix instant temporal i, per una altra, dins la consideració sintàctica, de la seva relació amb el que antecedeix i amb el segueix: la funció que exerceix en el context de què forma part.

El sistema tonal és una de les invencions més destacades i prolífiques del gènere humà en el camp de l'art en general i de la música en particular. El coneixement de les seves peculiaritats i del seu funcionament integral és una poderosa eina per desenvolupar una escolta intel·ligent i conscient que permet valorar, en la justa mesura, tant la música composta segons els seus principis com la que no s'hi ajusta. Correspon a l'ensenyament de l'harmonia subministrar el coneixement profund d'aquest sistema, així com la mecànica del funcionament dels elements que el componen.

Atès que l'assignatura Harmonia és la continuació natural de Llenguatge Musical, és lògic que els seus aspectes teòrics més bàsics estiguin ja inclosos en els estudis d'aquesta matèria didàctica. D'altra banda, la pràctica de l'entonació i el repertori de l'instrument estudiat, així com l'assistència a les activitats musicals pròpies de l'entorn social, han d'haver posat l'alumne, sens dubte, en contacte amb una pràctica i un repertori basats en el predomini gairebé absolut de músiques compostes conformement al sistema tonal, prioritari en la seva educació i en la seva formació durant aquesta etapa dels estudis musicals.

Partint d'aquest supòsit, l'ensenyament de l'harmonia ha d'anar pas a pas descobrint a l'alumne el que ja sap sense saber que ho sap. Ha d'actuar de forma similar a la gramàtica de la pròpia llengua: no ensenyant a parlar, sinó ensenyant a comprendre com es parla.

En els ensenyaments professionals de Música, l'ensenyament de l'harmonia se centra, bàsicament, en l'estudi del sistema tonal, però sempre considerat des d'un doble prisma sincrònic i diacrònic: d'una banda, s'ha de considerar que les estructures del sistema tonal es poden estudiar i analitzar perquè estan estretament connectades a un estil perfectament definit; d'una altra banda, no s'ha de perdre de vista, en l'estudi de l'harmonia, que cada estil ocupa el seu lloc en l'esdevenir diacrònic del llenguatge musical d'Occident i que en els seus elements morfològics i la seva sintaxi estan presents elements i procediments del seu propi passat i, en forma latent, les conseqüències de la seva pròpia evolució.

D'altra banda, el coneixement detallat i profund del sistema tonal permet ampliar, de forma progressiva, la comprensió de determinats ensenyaments, com els d'Història de la Música, amb els quals l'assignatura d'Harmonia s'ha d'agermanar amb la finalitat de cercar la desitjable complementarietat quant a l'adquisició de coneixements.

Els continguts de l'assignatura responen a una ordenació lògica i progressiva dels elements i procediments posats en joc en el sistema tonal. Els conceptes corresponents a cadascun dels elements s'estudien també de forma pràctica per mitjà de l'anàlisi, el qual és una matèria molt important que s'ha de treballar durant aquest període d'estudis.

Amb la finalitat de facilitar l'aprenentatge dels aspectes morfològic i sintàctic de l'harmonia tonal, l'assignatura va des d'un tractament essencialment vertical, gairebé homofònic, de la realització de l'harmonia —amb la finalitat que els elements i els procediments morfològics i sintàctics que constitueixen la seva doble dimensió siguin compresos segons la seva formulació més esquemàtica—, fins a l'ús de tècniques d'escriptura més relacionades amb la realitat musical.

A més, és fonamental en l'ensenyament de l'harmonia tonal que els alumnes puguin interioritzar el que veuen escrit i relacionar-lo amb la representació sonora corresponent. Per tant, tots els continguts morfològics i sintàctics es treballen també auditivament.

En conclusió, l'harmonia s'ha de treballar sempre des dels tres punts de vista: escriptura harmònica, anàlisi i audició.

Objectius

L'assignatura Harmonia té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- Conèixer els elements bàsics de l'harmonia tonal i les característiques, funcions i transformacions que presenta en els diferents contextos històrics.
- Utilitzar en treballs escrits els elements i els procediments bàsics de l'harmonia tonal.
- Desenvolupar l'oïda interna tant en l'anàlisi com en la realització d'exercicis escrits.
- Identificar a través de l'audició els acords i els procediments més comuns de l'harmonia tonal.
- Identificar a través de l'anàlisi d'obres els acords, els procediments més comuns de l'harmonia tonal i les transformacions temàtiques.
- Comprendre la relació dels processos harmònics amb la forma musical.
- Aprendre a valorar la qualitat de la música.

Continguts

Utilització dels elements i els procediments de cada bloc en la realització de treballs escrits (baixos xifrats, baixos sense xifrar i tiples). Pràctica auditiva per interioritzar els elements i els procediments apresos. Anàlisi d'obres per relacionar aquests elements i procediments, així com les transformacions temàtiques dels materials utilitzats amb el seu context estilístic i la forma musical.

Elements morfològics

Intervals: melòdics i harmònics. Classificació i característiques sonores. Inversió. Consonància i dissonància. Enharmonia.

L'acord. Acords consonants i dissonants. Tipologia de les tríades i quatríades. Estat fonamental i inversions dels acords tríades i de sèptima sobre tots els graus de l'escala i dels acords de novena dominant. Textura homofònica. Disposicions i posicions dels acords. Xifrat intervàlic i xifrat de baix continu. Els acords en altres textures instrumentals.

Les notes estranyes als acords. El pedal. Els acords amb funció de dominant sobretònica.

Enllaç d'acords

Duplicacions i supressions. Moviment melòdic i harmònic, normativa. Unísons. Creuament i superposició. Enllaç d'acords tríades en estat fonamental i en primera i segona inversió: particularitats. Classificació i utilització dels acords de quarta i sexta. Canvis de disposició. Preparació i resolució dels acords de 7a i les seves particularitats d'enllaç. L'acord de 9a de dominant.

Elements sintàctics

Tonalitat i funcions tonals. Armadures i escales bàsiques. Graus. Tonalitats relatives. Cercle de quintes. Elements i procediments d'origen modal presents en el sistema tonal. Xifrat funcional dels acords.

Progressions harmòniques: lògica. Principis per xifrar un baix i per harmonitzar un tiple. El ritme harmònic.

Cadències perfecta, imperfecta, plagal, trencada. Processos cadencials.

Progressions unitonals i modulants. Sèries de sextes i de sèptimes.

Dominants secundàries i modulació

Dominants secundàries. Concepte i utilització.

Modulació: diatònica (per canvi de funció tonal) i cromàtica a tons veïns.

Comprensió del procés modulant. Canvis de to (modulació per cesura). Canvi de mode. Modulacions o flexions introtonals.

Criteris d'avaluació

1. Fer exercicis a partir d'un baix xifrat donat

Amb aquest criteri d'avaluació es pretén comprovar el domini dels alumnes pel que fa a la mecànica d'encadenament d'acords i l'aplicació a una realització acurada i interessant des del punt de vista musical.

2. Fer exercicis d'harmonització a partir de tiples donats

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat per emprar amb un sentit sintàctic els diferents acords i procediments harmònics per mitjà d'una realització acurada i interessant, amb especial atenció a la veu del baix.

3. Fer exercicis d'harmonització a partir de baixos donats, sense xifrar

Aquest criteri permet avaluar la capacitat dels alumnes per emprar amb un sentit sintàctic els diferents acords i procediments harmònics, així com la seva habilitat per a la consecució d'una realització correcta i interessant des del punt de vista musical, amb especial atenció a la veu de soprano.

4. Compondre exercicis breus a partir d'un esquema harmònic donat o propi

Aquest criteri d'avaluació permet valorar la capacitat de l'alumne per crear íntegrament petites peces musicals a partir de les indicacions harmòniques esquemàtiques o dels procediments que se li proposin, així com la seva habilitat per assolir una realització lògica, acurada i interessant, amb especial atenció a les veus extremes.

5. Identificar auditivament els principals elements morfològics de l'harmonia tonal

Mitjançant aquest criteri es pot avaluar el progrés de l'habilitat auditiva dels alumnes a través de la identificació dels diversos tipus d'acords estudiats, en estat fonamental i en les seves inversions.

6. Identificar auditivament els principals procediments sintàctics de l'harmonia tonal

Aquest criteri d'avaluació permet valorar el progrés de l'habilitat auditiva dels alumnes en el reconeixement del paper funcional que exerceixen els diferents acords dins els elements formals bàsics (cadències, progressions, etc.).

7. Identificar auditivament estructures formals concretes

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per identificar la forma en què està construïda una obra, així com per comprendre l'estreta relació entre aquesta forma i els procediments harmònics utilitzats.

8. Identificar mitjançant l'anàlisi d'obres els elements morfològics de l'harmonia tonal

Amb aquest criteri es pot valorar l'habilitat dels alumnes en el reconeixement dels acords estudiats i la comprensió d'aquests des del punt de vista estilístic.

9. Identificar mitjançant l'anàlisi d'obres els procediments sintàctics i formals de l'harmonia tonal

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar l'habilitat dels alumnes per reconèixer els procediments harmònics estudiats, els elements formals bàsics i el seu paper funcional i per comprendre'ls des del punt de vista estilístic.

10. Identificar mitjançant l'anàlisi d'obres els procediments de transformació temàtica

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per reconèixer les transformacions temàtiques dels materials que intervenen en una obra i la relació que mantenen amb el context harmònic i estilístic.

11. Identificar auditivament diversos errors en exercicis preparats amb aquesta finalitat i proposar solucions

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'habilitat dels alumnes per detectar per mitjà de l'audició els possibles defectes que puguin aparèixer en un fragment de música, així com la seva capacitat per proposar alternatives adequades.

12. Identificar mitjançant l'anàlisi diversos errors en exercicis preparats amb aquesta finalitat i proposar solucions

Aquest criteri permet valorar l'habilitat dels alumnes per detectar, per mitjà de l'anàlisi, els possibles defectes que puguin aparèixer en un fragment de música, així com la seva capacitat per proposar solucions adequades.

HISTÒRIA DE LA MÚSICA

Introducció

El currículum dels ensenyaments professionals de Música ha de contenir necessàriament una assignatura que permeti a l'alumne situar històricament i estilísticament, comprendre, assimilar i comentar amb facilitat qualsevol partitura que hagi d'interpretar o les obres musicals que pugui escoltar en un concert. Així, l'assignatura Història de la Música introdueix els alumnes en el descobriment de l'existència d'un ampli espectre d'estils i de diferents maneres de concebre la creació musical al llarg del temps, i es deixa per a etapes posteriors l'estudi en profunditat dels diferents estils i èpoques.

Per aquest motiu aquesta assignatura ha de tenir un marcat enfocament pràctic i utilitari. No ha de convertir-se en cap cas en una llarga enumeració de dades, dates, obres o autors. La principal finalitat ha de ser fer comprendre a l'alumne que la música va més enllà de les peces o els exercicis tècnics als quals s'ha d'enfrontar en altres matèries o en el domini ardu del seu instrument. No obstant això, l'assignatura no s'ha de deslligar per complet d'unes bases teòriques, vinculades fonamentalment a les mateixes fonts històriques.

L'assignatura dona un visió general del panorama històric, en el qual tenen cabuda d'una manera clara els diferents períodes de la història de la música, des dels orígens fins als nostres dies. S'aprofundeix especialment en les èpoques barroca, clàssica i romàntica per la importància de la literatura musical que varen generar. Les característiques més rellevants de cadascun d'aquests períodes i, molt especialment, les seves circumstàncies històriques s'han d'entendre amb claredat mitjançant l'audició assídua d'obres representatives de cada moment històric i el contacte directe amb els documents i les fonts —musicals o no— que testimonien d'una manera més clara i significativa les transformacions produïdes.

Els professors han de tenir molt en compte que els seus alumnes han rebut una instrucció cultural a l'ensenyament obligatori i han d'aprofitar per posar-la en contacte amb l'ensenyament impartit. S'ha de destacar l'evolució de la música no com un fenomen aïllat, sinó estretament connectat amb la resta de les arts, dependents, al seu torn, dels canvis que s'han produït en la societat.

L'assignatura Història de la Música aborda aspectes tan decisius per a l'esdevenidor d'aquesta matèria com l'evolució de la notació musical, les transformacions organològiques dels instruments, l'aparició i la desaparició d'instruments, les variacions experimentades en els diferents conceptes de la teoria musical, les diferents visions de la pràctica interpretativa, la relació entre la música popular i la culta i les innovacions necessàries en la creació de les diverses formes musicals.

El coneixement de les diferents èpoques, escoles i estils accentua el sentit crític. La pràctica habitual d'audicions comentades modela el gust musical i permet que les obres s'escoltin d'una forma menys tècnica i més «artística» i agradable. Finalment, el contacte amb documents escrits facilita la tasca d'interpret, ja que la partitura adquireix una dimensió extramusical, i això permet als alumnes establir-ne perfectament la ubicació temporal, cultural i estilística. D'aquesta manera, els alumnes tenen una formació més àmplia i una visió més globalitzadora del fet musical.

Objectius

L'assignatura Història de la Música té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Adquirir l'hàbit d'escoltar música, tant en suports enregistrats com assistint a concerts presents al seu entorn, i interessar-se per ampliar i diversificar les preferències personals.
- b) Conèixer la música de les diferents èpoques a través de les obres i els autors més representatius de cada moment.
- c) Reconèixer a través de l'audició els diferents corrents estètics per situar les obres musicals en el temps i reconèixer-ne l'estil.
- d) Conèixer i comprendre, en cada època, els conceptes estètics i les relacions entre la creació musical i la resta de les arts.
- e) Valorar la importància de la música en el desenvolupament de la persona i de la societat.

Continguts

La música com a fet social i cultural. Situació de l'obra musical en el seu context social, econòmic, ideològic, històric i artístic. Introducció a les fonts d'informació històrica i a la utilització d'aquestes fonts (recursos bibliogràfics, fonts escrites, iconogràfiques, sonores, etc.).

La música en la cultura occidental: períodes, estils, gèneres i formes, compositors i obres.

L'evolució de la notació musical.

Aproximació a l'organologia i a l'evolució dels instruments com a condicionant de les possibilitats tècniques i interpretatives i de la mateixa composició del repertori.

Planificació i realització de treballs pràctics d'aproximació històrica i anàlisi.

Audicions analítiques, amb partitura associada o sense, i comentaris musicals que se'n poden derivar.

Introducció a la música de les cultures no occidentals.

Ús d'un vocabulari tècnic i general adequat.

Criteris d'avaluació

1. Identificar, a través de l'audició, obres de diferents èpoques i descriure'n els trets més característics

Aquest criteri permet avaluar la capacitat dels alumnes per captar el caràcter, el gènere, l'estructura formal i els trets estilístics més importants de les obres escoltades.

2. Identificar, a través de l'audició d'obres de diferents èpoques i estils amb partitura, els trets essencials dels diferents períodes històrics

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar els coneixements dels alumnes quant a la distinció dels diferents estils i les seves peculiaritats.

3. Situar cronològicament per mitjà de l'audició i/o l'anàlisi obres musicals de característiques similars, representatives dels principals estils o escoles, comparar-les i assenyalar-ne les semblances i les diferències

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar l'evolució del pensament crític dels alumnes pel que fa a la seva capacitat de valorar les diferents etapes de la història de la música globalment, o determinats autors o obres en particular, dins el context social i cultural en què se situen.

4. Relacionar la història de la música amb la història d'altres aspectes de la cultura i el pensament

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar l'evolució del pensament crític dels alumnes pel que fa a la seva capacitat de valorar les diferents etapes de la història de la música, o determinats autors o obres, en el marc del context social i cultural en què se situen.

5. Identificar les circumstàncies de tot tipus (polítiques, culturals, econòmiques, ideològiques, etc.) que poden incidir en l'evolució de les diferents èpoques, estils o autors més representatius de la història de la música

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per analitzar la complexitat de circumstàncies i interessos (polítics, culturals, econòmics,

ideològics, etc.) que, per la importància que tenen, determinen el desenvolupament posterior d'una època, un estil o un autor determinats.

6. Fer comentaris de text relatius a la música o de contingut musical tant des del punt de vista històric com estètic

Aquest criteri permet avaluar la capacitat dels alumnes per captar i descriure els plantejaments exposats per l'autor i relacionar-los amb els corrents estilístics d'una època concreta.

7. Fer un comentari crític a partir de l'audició d'una obra determinada

Aquest criteri permet avaluar la capacitat dels alumnes per valorar un fet musical concret des d'una perspectiva personal.

IDIOMES APLICATS AL CANT

Introducció

El cant és l'única disciplina musical que està indissolublement lligada a altres disciplines artístiques a través d'un dels mitjans primordials de comunicació i expressió: la paraula. El text es troba en l'origen mateix de tota música cantada, fins al punt que els inicis de la literatura musical s'han de cercar en els primers testimoniatges que es conserven de cerimònies religioses i de lírica popular que es varen compondre per ser cantats.

El patrimoni vocal acumulat a partir d'uns orígens tan remots és d'una riquesa incalculable, que es pot quantificar partint de la dada que la música purament instrumental —el protagonisme de la qual no ha fet més que incrementar-se al llarg dels darrers segles— té l'origen en la tradició vocal; en la necessitat, tan antiga com la música mateixa, d'acompanyar el cant monòdic, individual o plural, i, més tardanament, en l'ús de duplicar les veus en el cant polifònic, ús del qual acabarà independitzant-se per donar lloc, així, a noves i importantíssimes formes d'art sonor. Ja que text i música estan indissolublement units des de l'origen en la música cantada, l'especialitat de cant ha d'incloure una assignatura destinada a l'aprenentatge dels principals idiomes que són d'ús corrent en la música vocal. Abans de transmetre un missatge cal comprendre'l. A continuació, es pot fer arribar de manera intel·ligible al subjecte receptor: en aquest cas, l'oïdor, el públic en general. Tenim, doncs, per una banda, la necessitat ineludible d'entendre un text per poder-lo comunicar amb ple sentit i, per una altra, l'obligació, no menys peremptòria, de «dir» aquest text de manera correcta quant a l'articulació, la pronunciació i l'accentuació. Amb referència a aquesta qüestió, és necessari subratllar la importància que té la sonoritat específica d'alguns fonemes per provocar certs efectes musicals: la pura sonoritat de certs fonemes pot influir decisivament en l'expressió.

Com a complement dels objectius purament pràctics de l'assignatura, és molt convenient adquirir tots els coneixements addicionals possibles en relació amb l'idioma i la cultura de la qual aquest procedeix, com ara la literatura, l'art, etc. No són coneixements superflus, sinó que poden ser una ajuda valuosíssima a l'hora d'enriquir una interpretació. En l'aprenentatge d'un idioma aplicat al cant és fonamental que el coneixement de l'idioma vagi acompanyat sempre del domini progressiu de la tècnica vocal.

Objectius

L'assignatura d'Idiomes Aplicats al Cant dels ensenyaments professionals de Música té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer bé la fonètica dels idiomes de què es tracti.
- b) Comprendre tot tipus de missatges orals o escrits en qualsevol de les llengües usuals en el repertori.
- c) Llegir textos escrits d'un nivell adequat a la capacitat de l'alumne donant-los sentit total i expressió.
- d) Utilitzar la lectura de textos amb la finalitat de familiaritzar-se amb els diferents registres lingüístics de la llengua quotidiana i de la llengua literària.
- e) Valorar la importància de la llengua dins un text cantat.
- f) Apreciar la riquesa que suposen les diverses cultures i els seus llenguatges i concebre aquests llenguatges com tantes altres formes de codificar l'experiència i fer possibles les relacions interpersonals.

Continguts

Comprensió global de missatges orals. Reproducció i producció de missatges orals.

Entrenament de les destreses fonètiques (articulació, emissió correcta, reconeixement i diferenciació auditiva dels fonemes, pronunciació correcta, aplicació de la fonètica cantada, coneixement de les regles del sistema foneticofonològic).

Utilització del repertori individualitzat per a l'adquisició i la realització automatitzada del sistema foneticofonològic.

Comprensió global dels textos poeticoliteraris i coneixement del context històric, cultural i artístic d'aquests textos.

Anàlisi fonètica per diferenciar signes de forma autònoma.

Criteris d'avaluació

1. Emetre correctament breus continguts orals en la llengua estudiada

Aquest criteri permet avaluar la capacitat de comprensió de l'alumne en l'idioma estudiat.

2. Llegir de manera autònoma un text literari musical en la llengua estudiada

Aquest criteri permet valorar la capacitat dels alumnes de relacionar els coneixements de l'idioma amb el contingut i el tractament musical.

3. Memoritzar textos breus que pertanyin a obres musicals

Aquest criteri permet avaluar la capacitat dels alumnes per comprendre un text i relacionar-lo amb l'obra musical.

4. Transcriure i comentar fonèticament textos de partitures estudiades

Amb aquest criteri es pretén comprovar la capacitat dels alumnes per aplicar de forma autònoma els coneixements fonètics en la interpretació musical.

5. Cantar de memòria pronunciant correctament el text de les partitures del repertori de l'alumne

Aquest criteri permet avaluar el domini que tenen els alumnes de relacionar les destreses fonètiques adquirides.

LLENGUATGE MUSICAL

Introducció

L'adquisició d'un llenguatge és un procés continu. Una vegada assolits els objectius bàsics d'escoltar, parlar, llegir i escriure, ens trobam ja en la situació idònia d'anar enriquint aquest llenguatge primari.

La pràctica instrumental que l'alumne du a terme en aquest nivell i la seva activitat de conjunt l'està posant ja en contacte amb una literatura musical rica, àmplia i complexa. El llenguatge musical li ha de desvetlar tots els conceptes i li ha de facilitar la tasca de realitzar, analitzar, comprendre i aprendre el que les obres signifiquen. El repertori d'obres s'estén al llarg de diferents èpoques i estils. Els seus materials de treball en l'àrea del llenguatge han de recollir també aquesta panoràmica extensa, sense limitar el treball a exercicis híbrids quant a estils, formes i continguts. L'aprenentatge de l'harmonia es perfila ja com un horitzó pròxim en el currículum de l'alumne. Només si s'aporten unes pràctiques bàsiques clares podrà desenvolupar la tècnica harmònica sobre uns fonaments sòlids.

El món de la composició musical ha evolucionat amb molta rapidesa des de la primera vintena del segle XX. Els elements rítmics guanyen protagonisme i les unitats mètriques que els contenen i representen se superposen, es barregen, se succeeixen en una constant variació; apareixen noves fórmules rítmiques i mètriques; es fan atípiques les ordenacions rítmiques dels compassos que es podrien denominar usuals o convencionals o, decididament, desapareixen arrossegant darrere seu la línia divisòria periòdica per deixar pas a una nova articulació o accentuació, sense unitat única referencial de pols.

Si el món tonal —les seves formulacions bàsiques— constitueix la comesa primordial del llenguatge musical, no és menys certa la necessitat, per una banda, i l'obligació, per una altra, d'abordar el treball del llenguatge posttonal i atonal, i dotar els alumnes de les eines, les tècniques i els codis que els permetin acostar-se millor a les noves literatures musicals i comprendre-les més. D'altra banda, el coneixement del llenguatge musical proporciona la comprensió dels elements i les regles que el formen, i es proporciona així a l'alumne la capacitat d'expressar-se musicalment, a través de la improvisació, la interpretació o la creació de petites obres. D'aquesta manera, es completa el procés d'adquisició d'un llenguatge. Això fa que aquesta eina al servei de la comunicació, indissolublement unida al pensament, a la creació i a l'expressió del fet musical concret, estigui obligada a abordar, per ser una veritable eina de comunicació, els llenguatges de qualsevol música demanada per la societat.

L'oïda, el gran instrument que el músic mai pot deixar de treballar, ha de ser receptor i captador de missatges diversos, de vegades per comprendre'ls i apreciar-los, de vegades per escriure'ls posteriorment.

El treball d'aquests aspectes no serà del tot efectiu si no es potencia la memòria musical. La música és un art que es desenvolupa en el temps i els sons tenen una presència efímera. Només la memòria pot ajudar a entendre retenint, associant, comparant, establint referències. L'assoliment d'una correcció formal en l'escriptura permetrà als alumnes comunicar les seves idees o reproduir les alienes en una forma intel·ligible. Conèixer i rebre no té sentit si tots els elements coneguts no passen a ser una capacitat d'expressió. És necessari fomentar la improvisació o l'elaboració dels pensaments musicals dels alumnes per fer complet el procés de rebre i de transmetre, ineludible en l'adquisició d'un llenguatge.

Tot aquest catàleg d'accions s'ha d'adreçar a potenciar unes actituds de desenvolupament orgànic en les facultats creatives i analítiques dels alumnes, així com una recerca de rigor en l'estudi, de respecte i valoració de l'obra artística i els seus creadors, i una capacitat de col·laboració i participació en activitats de grup, basada tant en la consideració de tot el seu entorn físic i humà com en el respecte i la valoració de si mateixos.

Objectius

L'assignatura Llenguatge Musical té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Compartir vivències musicals amb els altres elements del grup que els permetin enriquir la seva relació afectiva amb la música a través del cant i la participació instrumental en grup.
- b) Conèixer els elements del llenguatge musical i la seva evolució històrica, per relacionar-los amb les obres musicals dins el seu temps i la seva circumstància.
- c) Interpretar correctament els símbols gràfics i conèixer els que són propis del llenguatge musical contemporani.
- d) Utilitzar la dissociació motriu i l'auditiva, necessàries per executar o escoltar amb independència desenvolupaments rítmics o melòdics simultanis.
- e) Reconèixer i representar gràficament obres i fragments musicals a una o dues veus realitzades amb diferents instruments.
- f) Reconèixer a través de l'audició i de la lectura estructures harmòniques bàsiques.
- g) Utilitzar els coneixements sobre el llenguatge musical per afermar i desenvolupar hàbits d'estudi que propiciïn una interpretació conscient.
- h) Conèixer els elements del llenguatge musical relatius al jazz i la música moderna.

Continguts

Ritme

Pràctica, identificació i coneixement de compassos originats per dues pulsacions desiguals o més. Coneixement i pràctica de metres irregulars amb estructures fixes o variables. Polirítmies i polimetries. Reconeixement i pràctica de grups de valoració especial amb durades i posicions mètriques diverses. Pràctica de ritmes simultanis que suposen divisions diferents de la unitat. Pràctica d'estructures rítmiques atípiques en compassos convencionals. Ritmes «aksak», «coixos» o de valor afegit. Reconeixement i pràctica de ritmes que caracteritzen la música del jazz, pop, etc. Pràctica de canvis de compàs amb unitats iguals o diferents i aplicació de les equivalències indicades. Desenvolupament d'hàbits interpretatius a partir del coneixement i l'anàlisi dels elements rítmics. Improvisació sobre esquemes rítmics establerts o lliures.

Elements Melodicoharmònics

Pràctica auditiva i vocal d'estructures tonals amb llenguatge enriquit per flexions o modulacions, amb reconeixement analític del procés. Pràctica auditiva i vocal de diverses manifestacions històriques i folklòriques d'obres modals. Pràctica d'interval·lica pura (no tonal) i aplicació a obres posttonals o atonals.

Reconeixement auditiu i anàlisi d'estructures tonals i formals no complexes. Improvisació sobre esquemes harmònics i formals establerts o lliures. Aplicació vocal o escrita de baixos harmònics a obres proposades de dificultat adaptada al nivell. Desenvolupament d'hàbits interpretatius a partir del coneixement i l'anàlisi dels elements melodicoharmònics.

Lectoescritura musical

Pràctica de lectura horitzontal de notes amb els ritmes escrits i indicacions metronòmiques diverses. Lectures d'agrupacions verticals de notes. Coneixement i pràctica de les normes d'escriptura melòdica i harmònica. Pràctica de lectura de notes sense clau, atenint-se al dibuix intervàl·lic. Pràctica d'identificació i escriptura de notes en el seu registre correcte. Coneixement de l'àmbit sonor de les claus. Estudi de les claus de do en 4a, do en 1a, do en 2a i fa en 3a. Iniciació a les grafies contemporànies. Pràctica de la lectura a primera vista.

Audició

Pràctica d'identificació d'elements rítmics, melòdics, modulants, cadencials, formals, tímbrics i estilístics en les obres escoltades. Identificació d'errors o diferències entre un fragment escrit i el que s'ha escoltat. Pràctica de la memòria: memorització prèvia a l'escriptura de frases o fragments progressivament més amplis. Escriptura de temes coneguts i memorització en diferents altures i tonalitats. Realització escrita de dictats a una i dues veus. Identificació d'acords. Audició d'obres o fragments en els quals es reconguin elements estudiats.

Expressió i ornamentació

Coneixement i aplicació de signes i termes relatius a dinàmica i agògica. Coneixement i aplicació dels signes que modifiquen l'atac dels sons. Coneixement dels signes característics en l'escriptura dels instruments. Coneixement i aplicació d'ornaments adequant-los a l'època de l'obra interpretada.

Criteris d'avaluació

1. Mantenir el pols durant períodes de silenci perllongats

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat dels alumnes per interioritzar correctament el pols, de manera que permeti una execució correcta individual o en conjunt.

2. Identificar i executar estructures rítmiques d'una obra o fragment, amb canvi de compàs o sense, en un tempo establert

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per encadenar diverses fórmules rítmiques, l'aplicació correcta, si escau, de qualsevol equivalència si es produeix canvi de compàs i la interiorització aproximada de diverses velocitats metronòmiques.

3. Entonar llegint a vista una melodia o cançó tonal amb acompanyament o sense, aplicant-li totes les indicacions de caràcter expressiu

Aquest criteri permet comprovar la capacitat dels alumnes per aplicar les seves tècniques d'entonació i d'afinació a un fragment melòdic tonal amb alteracions accidentals que poden provocar o no una modulació i ser conscients de les característiques tonals o modals del fragment. Si és acompanyat instrumentalment, aquest acompanyament no ha de reproduir la melodia.

4. Llegir fragments musicals amb canvi de claus

Amb aquest criteri es pretén comprovar la capacitat dels alumnes per poder llegir en diferents claus.

5. Llegir internament un text musical, en un temps breu i sense verificar l'entonació, i reproduir-lo de memòria

Es pretén comprovar la capacitat dels alumnes per imaginar, reproduir i memoritzar imatges sonores de caràcter melòdic a partir de l'observació de la partitura.

6. Identificar o entonar tot tipus d'interval melòdic

Aquest criteri permet detectar el domini que tenen els alumnes de l'interval com a element d'aplicació a estructures tonals o no tonals.

7. Entonar una obra atonal amb acompanyament o sense, aplicant les indicacions de caràcter expressiu

Es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per aplicar a una obra atonal els coneixements melòdics i rítmics adquirits. L'acompanyament, si s'escau, no ha de reproduir la melodia.

8. Identificar intervals harmònics i escriure'ls en el seu registre correcte

Aquest criteri permet conèixer la capacitat dels alumnes per percebre simultàniament dos sons en diferents relacions intervàliques, així com identificar les regions sonores en què es produeixen.

9. Reproduir models melòdics, escalístics o d'acords en diferents altures

Amb aquest criteri es pretén comprovar la destresa dels alumnes per reproduir un fet melòdic a partir de diferents sons i ser conscients de les alteracions necessàries per reproduir-lo exactament.

10. Improvisar melodies de forma vocal o instrumental dins una tonalitat determinada

Aquest criteri permet comprovar si els alumnes entenen els conceptes tonals bàsics en fer ús lliure dels elements d'una tonalitat amb lògica tonal i estructural.

11. Identificar i reproduir per escrit fragments musicals escoltats

Amb aquest criteri es pretén avaluar la destresa dels alumnes per a la utilització correcta de la grafia musical i la capacitat de relacionar el fet musical amb la representació gràfica corresponent.

12. Reconèixer i escriure fragments musicals a dues veus

Amb aquest criteri es pretén comprovar la percepció i la identificació dels alumnes d'aspectes musicals polifònics.

13. Reconèixer i escriure fragments musicals realitzats per dos instruments diferents, exclòs el piano

Amb aquest criteri es pretén comprovar que la capacitat auditiva dels alumnes no es distorsiona quan reben el missatge a través d'un vehicle sonor diferent del piano.

14. Reconèixer auditivament aspectes cadencials i formals d'un fragment musical

Amb aquest criteri es pretén comprovar la capacitat dels alumnes per percebre aspectes sintàctics i estructurals de l'obra escoltada i denominar-los correctament.

15. Reconèixer auditivament diferents timbres instrumentals

Amb aquest criteri es pretén constatar la familiarització dels alumnes amb els timbres provinents d'instruments diferents del que constitueix la seva especialitat.

16. Reconèixer auditivament modes d'atac, articulacions, matisos i ornaments d'una obra o fragment

Amb aquest criteri es pretén comprovar la capacitat d'observació dels alumnes d'aspectes directament relacionats amb la interpretació i l'expressió musicals.

17. Improvisar vocalment o instrumentalment sobre un esquema harmònic donat

Aquest criteri permet comprovar, dins el nivell adequat, la comprensió dels alumnes de la relació entre harmonia i veus melòdiques.

18. Aplicar lliurement ritmes percutits a un fragment musical escoltat

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'iniciativa dels alumnes, implicant-hi, a més, el reconeixement ràpid d'aspectes rítmics i expressius de l'obra en qüestió.

19. Aplicar baixos harmònics senzills, vocalment o gràficament, a una obra breu prèviament escoltada

Aquest criteri pretén comprovar la capacitat dels alumnes en l'associació melodicoharmònica.

20. Situar amb la màxima aproximació possible l'època, l'estil i, si s'escau, l'autor d'una obra escoltada

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'atenció dels alumnes a l'hora d'escoltar música i el coneixement que tenen dels caràcters generals que identifiquen estils i autors.

21. Analitzar una obra del seu repertori instrumental: moment històric, autor i característiques musicals de l'obra (harmòniques, formals, tímbriques, etc.)

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat dels alumnes per a un estudi intel·ligent i rigorós, així com el coneixement que tenen de les circumstàncies tècniques i socials que envolten l'obra artística.

MÚSICA DE CAMBRA

Introducció

La pràctica de la música de cambra durant el període d'estudis corresponent als ensenyaments professionals de Música respon a un conjunt de necessitats dels alumnes de música que difícilment poden ser ateses si no és a través d'aquesta activitat.

L'activitat cambrística suposa el vehicle fonamental per integrar i posar en pràctica una sèrie d'aspectes tècnics i musicals, l'aprenentatge dels quals a través dels estudis instrumentals i teòrics té forçosament un caràcter analític que ha de ser objecte d'una síntesi ulterior a través de la pràctica interpretativa.

La pràctica de la música de cambra compleix una funció decisiva en el desenvolupament de l'oïda musical en tots els aspectes. El repertori de cambra constitueix el mitjà idoni perquè els alumnes desenvolupin el sentit de l'afinació, desenvolupament que no pot deixar de ser intuïtiu i mimètic, que es resisteix a ser ensenyat o transmès per mètodes racionals i que requereix una llarga praxi musical, preferentment en conjunt.

Una de les característiques fonamentals de la pràctica cambrística és l'absència de director. Això obliga a desenvolupar les competències necessàries de comunicació visual i gestual entre els membres del grup, aprendre a valorar la importància de la respiració conjunta, establir criteris comuns d'interpretació i, en definitiva, afavorir el desenvolupament d'una nova dimensió de la interpretació basada en la codirecció. Així mateix, l'exercici de la música de cambra estimula la

capacitat —imprescindible per a tot músic— per escoltar els altres instruments mentre es toca el propi i per desenvolupar el sentit de «sonoritat del conjunt».

La interacció entre diversos instrumentistes contribueix igualment al desenvolupament de la sensibilitat en matèria de dinàmica, fraseig, ritme i *vibrato*: quant a la dinàmica, perquè exigeix una sensibilització pel que fa a l'audició de plans sonors i a la percepció de la funció exercida en cada moment per cadascun dels instruments (solística, acompanyant, contrapuntística, harmònica, etc.); quant al fraseig, perquè contribueix a desenvolupar el sentit del diàleg i la mimesi musical; quant al ritme, perquè la música de conjunt exigeix per si mateixa una precisió i una compenetració rítmica que faci possible la simultaneïtat i l'ajustament entre els diversos instruments, al mateix temps que propicia el desenvolupament de la comunicació a través del gest, i de qualsevol altra forma no verbal, entre els instrumentistes (entrades, definició del tempo, *rubato* i altres modificacions del tempo, talls finals, respiracions, etc.); quant al *vibrato*, en el sentit que la pràctica de cambra obliga a homogeneïtzar i simultaniejar el període, la velocitat i l'amplitud dels diversos tipus de *vibrato*.

La música de cambra obliga els músics que la practiquen a desenvolupar determinats hàbits d'autodisciplina i mètode extremadament beneficiosos, com ara l'homogeneïtzació de l'articulació, la planificació dels cops d'arc en els instruments de corda o de les respiracions en els de vent, etc., alhora que permet el contrast de l'instrument propi amb uns altres de diferent naturalesa.

Des d'un punt de vista musical, la pràctica cambrística és imprescindible per a la maduració d'un músic en el terreny de l'expressivitat i l'emotivitat, ja que suposa un camp idoni perquè la capacitat afectiva del futur músic aflori en la seva interpretació, fet que ha de ser propiciat com més aviat millor.

Al seu torn, l'intercanvi d'idees i la confrontació entre diversos punts de vista interpretatius resulten summament formatius i estimulants per a un instrumentista en període de formació, contribueixen al desenvolupament de la capacitat analítica i fomenten que la interpretació respongui a una idea musical i transcendeixi el nivell de mera lectura. Així mateix, la pràctica i el coneixement del repertori de cambra suposen un pas decisiu en el coneixement del repertori de l'instrument i de l'evolució estilística dels diferents períodes de la història de la música.

En definitiva, el conreu de la música de cambra resulta absolutament complementari de la formació instrumental, ja que permet l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits a la classe d'instrument dins una activitat que, a causa del seu caràcter lúdic, permet la pràctica musical en condicions ideals d'espontaneïtat i distensió.

Objectius

L'assignatura de Música de Cambra té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- Valorar la música de cambra com un aspecte fonamental de la formació musical i instrumental.
- Aplicar en tot moment l'audició polifònica per escoltar simultàniament les diferents parts al mateix temps que s'executa la pròpia.
- Utilitzar una àmplia i variada gamma sonora de manera que l'ajustament de so es faci en funció dels altres instruments del conjunt i de les necessitats estilístiques i interpretatives de l'obra.
- Conèixer i fer els gests bàsics que permeten la interpretació coordinada sense director.

Continguts

La unitat sonora

Respiració, atac, *vibrato*, cops d'arc, afinació, articulació, ritme, fraseig, etc. Agògica i dinàmica. Estudi i pràctica dels gests anacrústics necessaris per tocar sense director. Equilibri sonor i de plans. Control permanent de l'afinació. Desenvolupament de la igualtat d'atacs.

Anàlisi

Anàlisi i interpretació d'obres bàsiques del repertori que incloguin diferents estils. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.

Estudi de les diferents agrupacions més importants

Duo amb piano (instrument melòdic i piano) i piano a quatre mans.
 Trios barrocs més característics. Trios clàssics: trio de cordes i trio amb piano.
 Diferents trios amb instruments de vent i amb combinació d'altres instruments.
 Quartet de corda.
 Quintet de vent.
 Conjunts de metalls.
 Duo amb guitarra (Instrument melòdic i guitarra) i duo de guitarres
 Altres agrupacions mixtes.
 Agrupacions amb clavecí i orgue. Aplicació dels coneixements de baix continu a l'acompanyament d'un o diversos solistes.

Pràctica de conjunt de l'agrupació corresponent

Treball gradual del repertori més significatiu de l'agrupació corresponent. Valoració del silenci com a marc de la interpretació. L'equilibri entre els diferents instruments del grup.

En els grups amb instruments de corda: igualtat de so en els diferents atacs de l'arc, *vibrato*, afinació, etc.; distribució de l'arc per al fraseig.

En els grups amb instruments de vent: igualtat en els atacs, articulació, fraseig, etc. Respiració, afinació i *vibrato*.

Criteris d'avaluació

1. Interpretar obres de diferents èpoques i estils dins l'agrupació corresponent

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'unificar el criteri interpretatiu entre tots els components del grup i l'equilibri sonor entre les parts.

2. Actuar com a responsable del grup dirigint la interpretació col·lectiva mentre es realitza la pròpia part

Mitjançant aquest criteri es pretén verificar que l'alumne té un coneixement global de la partitura i sap utilitzar els gests necessaris de la concertació. Així mateix, es poden valorar els seus criteris sobre la unificació del so, el timbre, el *vibrato*, l'afinació i el fraseig.

3. Llegir a primera vista una obra de petita dificultat en l'agrupació que correspongui

Aquest criteri permet constatar la capacitat dels alumnes per desenvolupar-se amb autonomia en la lectura d'un text i el seu grau de fluïdesa i de comprensió de l'obra.

4. Estudiar a casa les obres corresponents al repertori programat

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el sentit de la responsabilitat com a membre d'un grup, la valoració que té del seu paper dins el grup i el respecte per la interpretació musical.

5. Interpretació pública d'obres d'estils i èpoques diverses

Aquest criteri permet constatar la unificació del fraseig, la precisió rítmica, l'equilibri sonor i la preparació de canvis dinàmics i d'accentuació, així com l'adequació interpretativa al caràcter i l'estil de la música interpretada.

6. Interpretació pública d'una obra contemporània amb formació instrumental heterogènia

Mitjançant aquest criteri es pretén comprovar el grau de comprensió del llenguatge contemporani, el coneixement d'efectes i grafies i l'equilibri sonor dins un conjunt d'instruments de morfologies diverses i poc habituals.

ORQUESTRA/BANDA

Introducció

El procés d'ensenyament i aprenentatge de les diverses especialitats instrumentals té forçosament un marcat caràcter individual. Per aquest motiu, el currículum ha d'incloure assignatures que transcendeixin aquest component unipersonal de la pràctica musical i introdueixin elements col·lectius. La pràctica instrumental s'entén no només com l'adquisició d'una complexa tècnica i la progressiva formació d'uns criteris musicals propis, sinó també com una eina de relació social i d'intercanvi d'idees entre els mateixos instrumentistes.

La creació de l'assignatura de Banda mitjançant el Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre, per als instrumentistes, sobretot de les especialitats de vent de fusta i vent de metall, que, per qüestions organitzatives, no sempre podien integrar-se en l'orquestra, permet als centres una organització més flexible per a les assignatures de grup d'aquestes especialitats. No obstant això, han de ser els centres que han de garantir, pel bé de la formació dels alumnes d'aquestes especialitats simfòniques, que tots participen al llarg dels sis cursos en l'orquestra, que ha de ser considerada prioritària.

La pràctica, tant de l'orquestra com de la banda o dels altres conjunts que es formin, constitueix una matèria necessària per a la formació musical, i la conseqüència lògica és la inclusió de dues assignatures en el currículum dels ensenyaments professionals de Música —Orquestra i Banda— la presència de les quals es justificada en un doble sentit: per una banda, perquè ofereix als instrumentistes l'experiència i els coneixements necessaris relatius al funcionament, les regles i la convivència característics de la interpretació d'aquestes agrupacions; per una altra, perquè actua positivament sobre tots els instruments, el nivell dels quals els capacita especialment per tocar en una agrupació. De la mateixa manera que l'assignatura Música de Cambra —una assignatura que persegueix uns objectius d'una naturalesa similar—, l'orquestra, la banda o el conjunt serveixen per treure l'alumne d'un repertori gairebé sempre caracteritzat per les dificultats tècniques i per la desigualtat pel que fa a l'instrument encarregat d'acompanyar-lo —sovint el piano— i per introduir-lo en un món nou, més igualitari i d'una naturalesa més rica i diversa. Així, els gèneres musicals deixen de ser només la sonata, el concert o les peces de virtuosisme, i els alumnes poden endinsar-se en uns altres, com la simfonia, l'oratori, el poema simfònic o, fins i tot, l'òpera. En el cas d'instruments amb una literatura escassa o amb partitures d'una vàlua musical molt desigual, aquestes agrupacions suposen la possibilitat d'endinsar-se en les composicions més rellevants de la història de la música occidental en igualtat de condicions respecte a instruments més «hegemònics» (violí, flauta o trompa, per exemple), amb tot el que això implica d'enriquiment en la formació musical dels alumnes. La convivència amb

instruments de naturalesa i tècniques molt diverses proporciona també als alumnes, al cap i a la fi, una visió molt més àmplia del fet musical i enriqueix el coneixement que tenen dels timbres, considerats tant individualment com col·lectivament, i de les diferents peculiaritats organològiques.

Les dificultats tècniques o el lluïment del solista donen pas a un repertori que recull moltes de les millors pàgines de la música occidental i a un complex entramat d'interrelacions instrumentals en les quals els alumnes se sentiran protagonistes destacats.

L'orquestra, la banda, els conjunts i les agrupacions que es formin han de fomentar també les relacions humanes entre els alumnes, acostumats gairebé sempre a una pràctica individualista i solitària dels seus instruments. Han d'incrementar l'actitud d'escolta de tot el que envolta la pròpia execució unipersonal per poder aconseguir aspectes inherents a tota bona interpretació en l'agrupació: afinació, empastament, homogeneïtat en el fraseig, igualtat en els atacs, claredat en les textures, etc.

El respecte a totes les indicacions del director fomenta una actitud de disciplina i provoca la necessitat de memoritzar-les perquè el treball realitzat al llarg dels assajos doni els seus fruits en el concert. Al concert, els alumnes poden experimentar una sensació molt diferent, ja que són conscients que, en la pràctica de grup, la responsabilitat és compartida. Tot això redunda, al cap i a la fi, en la introducció d'aquest component de pluralitat que els alumnes han de sentir com un element bàsic de la seva formació en entrar als ensenyaments professionals, en els quals, parafrasejant Goethe, els coneixements adquirits els han de permetre convertir la pràctica instrumental en el si de les agrupacions en «una conversa entre moltes persones raonables».

Objectius

Les assignatures d'Orquestra i de Banda tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Aprofundir en el coneixement dels diferents estils i dels recursos interpretatius de cadascun d'aquests.
- b) Elaborar criteris personals i raonats sobre qüestions estètiques a través del treball del director i de l'experiència del grup que els permetin complir la seva responsabilitat com a intèrprets dins el grup.
- c) Dominar el propi instrument d'acord amb les exigències de cada obra.
- d) Aplicar en tot moment l'audició polifònica per escoltar simultàniament les diferents parts al mateix temps que s'executa la pròpia, demostrant la sensibilitat auditiva necessària per perfeccionar gradualment la qualitat sonora.

- e) Utilitzar una àmplia i variada gamma sonora, de manera que l'ajustament de so es faci en funció dels altres instruments del conjunt i de les necessitats interpretatives de l'obra.
- f) Interpretar obres representatives del repertori de l'agrupació d'acord amb el seu nivell instrumental i reaccionar amb precisió a les indicacions del director.
- g) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- h) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista.
- i) Aplicar amb autonomia i de forma progressiva els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument.
- j) Respectar les normes que exigeix tota actuació en grup: afinació prèvia, atenció contínua, valoració del treball col·lectiu, etc., i responsabilitzar-se en tot moment d'aquestes normes.
- k) Valorar la pràctica en grup com un procés d'aprenentatge imprescindible per al futur exercici professional.

Continguts

La unitat sonora

Importància de l'afinació prèvia a partir del la de l'oboè. Desenvolupament de l'oïda per al control permanent de l'afinació dins l'agrupació. Desenvolupament de la igualtat en atacs (instruments de vent i de percussió). Desenvolupament de la igualtat en els cops d'arc.

Comprensió de la direcció i el funcionament del grup

L'anacrusi com a moviment bàsic de la pràctica del grup. Reacció i comprensió davant les diferents anacrusis del director. Coneixement i valoració de les normes de comportament en l'agrupació. Estudi previ de la partitura; silenci i concentració per executar en tot moment les indicacions del director; responsabilitat d'anotar les indicacions, etc. Importància del paper de cadascun dels membres de l'agrupació.

Assaig i interpretació

Treball per seccions. Treball gradual del repertori bàsic més significatiu de l'agrupació. Valoració del silenci com a marc de la interpretació.

Criteris d'avaluació

1. Interpretar per seccions qualsevol obra programada durant el curs

Mitjançant aquest criteri es pretén valorar la capacitat per adequar el propi so al de la família corresponent i la precisió d'atacs i entrades d'acord amb l'anacrusi del director.

2. Reproduir qualsevol obra programada durant el curs reduint la corda al nombre mínim possible d'alumnes per cada secció d'aquesta

Aquest criteri permet avaluar la capacitat d'escolta de les altres parts, unificant-se amb les afins, i el grau d'afinació harmònica i del conjunt, unificant unísons.

3. Llegir a primera vista una obra de petita dificultat

Aquest criteri permet comprovar la integració rítmica en el conjunt seguint el tempo marcat pel director, la precisió per reaccionar a les seves indicacions, el domini de l'instrument propi i el grau d'afinació en la lectura a vista.

4. Estudiar a casa les obres corresponents al repertori programat

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el sentit de la responsabilitat com a membre d'un grup, la valoració que té l'alumne del seu paper dins aquest i el respecte per la interpretació musical.

5. Fer concerts públics amb les obres assajades

Aquest criteri permet constatar l'actitud, necessàriament disciplinada, de l'instrumentista a l'orquestra, la capacitat d'assumir el paper assignat, la seva contribució dins l'equilibri de plans del conjunt i l'adequació al caràcter i l'estil que marca el director.

PIANO COMPLEMENTARI

Introducció

Gran part de la música de la nostra cultura occidental té un caràcter marcadament polifònic. D'aquesta manera, per a qualsevol estudiant de música, conèixer les bases tècniques del piano com a instrument auxiliar és una eina complementària molt valuosa, ja que:

- Ofereix la possibilitat de conèixer i comprendre millor una partitura polifònica en les dimensions vertical i horitzontal i provar la seva sonoritat de forma immediata.
- Ajuda al desenvolupament de l'audició interna.
- Potencia el desenvolupament del sentit harmònic i contrapuntístic de l'estudiant.
- Ajuda a conèixer més profundament el repertori específic del propi instrument amb acompanyament pianístic.

El piano és un instrument idoni per fer aquesta funció complementària, perquè té una gran capacitat polifònica, amb una amplitud de registre comparable al d'una orquestra simfònica. A més a més, el mecanisme de funcionament no presenta un grau de complexitat excessiu i permet una riquesa dinàmica i de contrastos molt variada.

Aquesta assignatura vol oferir un ensenyament orientat a complementar la formació dels instrumentistes no polifònics, per permetre'ls un accés pràctic a altres tipus de música.

Amb aquest objectiu, l'ensenyament és eminentment pràctic i s'orienta, en primer lloc, a desenvolupar una capacitat tècnica bàsica de l'instrument i, en segon lloc, a potenciar una lectura ràpida de partitures basada en l'aprenentatge d'esquemes pianístics típics.

Objectius

L'assignatura de Piano Complementari té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer les diferents possibilitats de l'instrument.
- b) Adquirir un grau de destresa en l'execució que permeti interpretar amb soltesa en el teclat i fer front a dificultats d'un nivell elemental.
- c) Arribar progressivament a una rapidesa adequada de reflexos en la lectura a primera vista.
- d) Interpretar un repertori propi pianístic que inclogui obres senzilles representatives de diferents èpoques i estils.
- e) Llegir partitures polifòniques amb la comprensió suficient de les formulacions harmòniques, així com dels aspectes lineals o contrapuntístics.

Continguts

Tècnica pianística

El treball tècnic es planifica tenint en compte la unitat profunda dels diferents factors que el determinen:

- Desenvolupament de la percepció interna de la pròpia relaxació, lligada a un principi d'utilització conscient del pes del braç.
- Desenvolupament de la tècnica digital, de l'avantbraç i del braç: independència, velocitat, força i resistència en els moviments d'articulació dels dits i desenvolupament de la tècnica braquial (caiguda i llançament de l'avantbraç i del braç, moviments de rotació i circulars de la mà i el canell, desplaçaments laterals, etc.).
- Principis de digitació pianística.
- Pràctica dels diversos modes de pulsació o atac possibles, en funció sempre de la dinàmica, el fraseig i el sentit musical general d'un fragment en concret.
- Coneixement dels pedals i de les funcions que tenen.

Lectura de partitures

Pràctica intensiva de la lectura a primera vista.

Desenvolupament d'una tècnica polifònica bàsica a dues veus.

Treball amb disposicions harmòniques al piano (acords i fórmules típiques d'acompanyament, com el baix d'Alberdi, acords partits o despleats de diferents formes, etc.), amb la finalitat de potenciar la rapidesa i la fluïdesa en la lectura.

Pràctica interpretativa d'estudis i obres d'un repertori pianístic de nivell elemental i de dificultat progressiva representatiu de diferents èpoques i estils.

Criteris d'avaluació

1. Llegir partitures a primera vista

Aquest criteri d'avaluació permet constatar la capacitat dels alumnes per desenvolupar-se amb cert grau d'autonomia en la lectura d'una partitura per a piano.

2. Mostrar en els estudis i les obres la capacitat d'aprenentatge progressiu individual

Aquest criteri d'avaluació permet verificar que l'alumne és capaç d'aplicar en el seu estudi les indicacions dels professors i, amb aquestes indicacions, desenvolupar una autonomia de feina que li permeti una certa valoració del seu rendiment.

3. Interpretar obres d'acord amb els criteris d'estil corresponents

Aquest criteri d'avaluació permet comprovar la capacitat dels alumnes per utilitzar el tempo, l'articulació i la dinàmica com a elements bàsics de la interpretació.

4. Llegir de forma simplificada obres o fragments d'obres amb disposicions harmòniques típicament pianístiques

Mitjançant aquest criteri es pretén valorar la capacitat de síntesi dels alumnes i la rapidesa en la realització de passatges harmònics simples però d'execució relativament complicada.

REPERTORI

Introducció

L'assignatura Repertori exerceix una funció essencial a l'hora de completar la formació tècnica dels alumnes de cant desenvolupant la interpretació musical del repertori amb l'acompanyament pianístic corresponent.

La interpretació té en compte l'època, l'estil, el tipus d'obra i la situació de l'obra dins l'òpera, el cicle de cançons, etc.

Abans de començar el treball amb les partitures, és del tot convenient fer-ne una anàlisi bàsica i recopilar informació sobre les característiques estilístiques i l'autor de l'obra. D'aquesta manera, els alumnes van adquirint l'autonomia necessària per treballar el repertori amb qualsevol pianista, sense problemes ni la necessitat d'ajudes externes.

L'objectiu final és poder gaudir d'interpretar el repertori una vegada adquirits uns coneixements teòrics i pràctics que permeten expressar la partitura a l'oient oblidant-se d'aquesta, a la vegada. En aquest sentit, la comprensió dels textos de les cançons per comunicar-los a l'oient a través del propi cos és un factor que sempre es té en consideració.

Finalment, el treball emocional i de recerca interior que suposa l'aprenentatge del cant i la interpretació conjunta amb altres alumnes i professors, així com la realització de diferents projectes, també suposa prendre decisions i assumir responsabilitats, a més de ser molt enriquidor socialment per als participants.

Objectius

L'assignatura de Repertori té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Interpretar un ampli repertori de diferents tipus d'obres: lliçons de cant, àries d'òpera i d'oratori o cantata, *lieder*, etc.
- b) Conèixer les eines bàsiques per a un control mental i de la memòria i aprendre de memòria les obres treballades.
- c) Fer una lectura correcta de les partitures.
- d) Comprendre i estudiar el text de l'obra i la relació que manté amb la música.
- e) Frasejar i comunicar les emocions que suggereixen els textos.
- f) Demostrar el control de la respiració adequada al cant.
- g) Demostrar el control de l'afinació i el balanç en relació amb la del piano tenint en compte sempre l'aspecte tècnic.

Continguts

Preparació per a la interpretació

Anàlisi harmònica bàsica de les partitures. Dicció correcta dels idiomes emprats. Comprensió dels textos de les cançons i la relació que mantenen amb la música. Tècniques bàsiques de la memòria. Control de la respiració. Preparació bàsica per cantar en públic (relaxació, concentració, etc.).

Interpretació

Estudi del repertori d'obres de diferents gèneres i estils. Interpretació correcta respectant la vocalitat. Interpretació d'obres d'escena. Treball emocional i psicològic a partir de les obres.

Criteris d'avaluació

1. Adoptar una postura correcta i relaxada

Es tracta d'avaluar la capacitat de l'alumne per adoptar una postura corporal que li permeti una bona respiració i la relaxació i la concentració necessàries per cantar en públic.

2. Llegir diferents textos

Es tracta d'avaluar la pronúncia correcta dels diferents idiomes, la dicció adequada dels textos i la comprensió d'aquests.

3. Interpretar les obres del repertori de memòria

Es tracta d'avaluar la interpretació tenint en compte l'accentuació correcta de les paraules i de les frases i la intenció de contar la història del text transmetent les emocions inherents a aquest.

INSTRUMENTS

Introducció

La música és un art que, com l'art dramàtic, necessita essencialment la presència d'un mediador entre el creador i el públic al qual va destinat el producte artístic: aquest mediador és l'intèrpret. Correspon a l'intèrpret, en les seves múltiples facetes d'instrumentista, cantant, director, etc. aquest treball de mediació. El fet interpretatiu és, per definició, divers, i no només per la radical incapacitat de la grafia per capturar completament una realitat —el fenomen sonor temporal en què consisteix la música— que se situa en un pla totalment diferent del de l'escriptura, sinó, sobretot, per aquesta especial manera de ser de la música, llenguatge expressiu per excel·lència, llenguatge dels «afectes», com deien els vells mestres del XVII i el XVIII, llenguatge de les emocions, que poden ser expressades amb tants accents diferents com artistes capacitats s'hi acostin per desxifrar i transmetre el seu missatge.

Això suposa l'aprenentatge —que pot ser previ o simultani a la pràctica instrumental— del sistema de signes propi de la música, que s'empra per fixar, a vegades de manera aproximativa, les dades essencials al paper. La tasca del futur intèrpret consisteix, per tant, a aprendre a llegir correctament la partitura; a penetrar després, a través de la lectura, en el sentit del que està escrit per poder apreciar-ne el valor estètic, i a desenvolupar al mateix temps la destresa

necessària en el maneig d'un instrument perquè l'execució d'aquest text musical adquireixi la plena dimensió de missatge expressivament significatiu per poder transmetre de manera persuasiva, convincent, l'emoció d'ordre estètic que en l'esperit de l'intèrpret desperta l'obra musical xifrada en la partitura.

Per assolir aquests objectius, l'instrumentista ha d'arribar a desenvolupar les capacitats específiques que li han de permetre aconseguir el màxim domini de les possibilitats de tot ordre que li ofereix l'instrument que ha triat, possibilitats que es reflecteixen en la literatura que ens han llegat els compositors al llarg dels segles, tota una suma de repertoris que, d'altra banda, no para d'incrementar-se. El desenvolupament d'aquesta habilitat, la plena possessió d'aquesta destresa en el maneig de l'instrument, és el que anomenam tècnica.

El ple domini dels problemes d'execució que planteja el repertori de l'instrument és, per descomptat, una tasca prioritària per a l'intèrpret, tasca que, a més, absorbeix un temps considerable dins el total d'hores dedicades a la formació musical global. De tota manera, s'ha de tenir molt en compte que el treball tècnic, representat per aquestes hores dedicades a la pràctica intensiva de l'instrument, ha d'estar sempre indissociablement unit en la ment de l'intèrpret a la realitat musical i que s'ha d'intentar que la interpretació no quedi reduïda a una mera exercitació gimnàstica.

En aquest sentit, és necessari, per no dir imprescindible, que l'instrumentista aprengui a valorar la importància que la memòria té en la seva formació com a executant i, més encara, com a intèrpret, fins i tot si en la seva pràctica professional normal —instrumentista d'orquestra, grup de cambra, etc.— no té necessitat absoluta de tocar sense l'ajuda de la part escrita.

La formació i el desenvolupament de la sensibilitat musical constitueixen un procés continu, alimentat bàsicament pel coneixement cada vegada més ampli i profund de la literatura musical en general i de la de l'instrument propi en particular. A aquest desenvolupament de la sensibilitat contribueixen també, naturalment, els estudis d'altres disciplines teoricopràctiques, així com els coneixements d'ordre històric que permeten a l'instrumentista situar-se en la perspectiva adequada perquè les seves interpretacions siguin estilísticament correctes. El treball sobre aquestes altres disciplines, que per a l'instrumentista poden considerar-se complementàries, però no per això menys imprescindibles, condueix a una comprensió plena de la música com a llenguatge, com a mitjà de comunicació que s'articula i es constitueix través d'una sintaxi, d'uns principis estructurals que, si bé poden ser apresos per l'intèrpret a través de la via intuïtiva en les etapes inicials de la seva formació, només cobren tot el seu valor quan són plenament i conscientment assimilats i incorporats al bagatge cultural i professional de l'intèrpret.

Tot això ens duu a considerar la formació de l'instrumentista com un front interdisciplinari de considerable amplitud que suposa un llarg procés formatiu en el qual exerceixen un paper molt important, per una banda, el cultiu primerenc de les facultats purament físiques i psicomotrius i, per una altra, la progressiva maduració personal, emocional i cultural del futur intèrpret.

ARPA

Objectius

L'especialitat d'Arpa té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Desenvolupar en conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument, així com arribar a tenir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per perfeccionar gradualment la qualitat sonora.
- b) Demostrar un bon control de l'ús dels pedals i de l'afinació.
- c) Interpretar un repertori que inclogui obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat d'acord amb aquest nivell.
- d) Aplicar amb autonomia de forma progressiva els coneixements musicals per solucionar qüestions relacionades amb la interpretació (digitació, articulació, etc.).
- e) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- f) Demostrar solvència en la lectura a primera vista i aplicar de forma progressiva els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument.
- g) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en diferents períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

Continguts

Pràctica en totes les octaves de l'arpa d'interval·ls harmònics, acords, escales i arpegis amb canvis de tonalitats majors i menors. Mans paral·leles, inverses, canvis de sentit, mans creuades, alternades, combinacions de fórmules en cada mà per desenvolupar la independència entre ambdues. Exercicis d'improvisació. Estudi de cadències i importància dels graus de l'escala com a recursos per a les tècniques *a piacere*. Aplicació dels efectes i matisos a les diferents èpoques i estils. Aprofundiment en la digitació i el fraseig. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Estudi de les notes d'adorn en les diferents èpoques i estils. Estudi del repertori simfònic. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

CANT

Objectius

L'especialitat de Cant té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Demostrar un control suficient de l'aire mitjançant la respiració diafragmàtica per aconseguir una correcta emissió, afinació i articulació de la veu.
- b) Conèixer les característiques i les possibilitats de la pròpia veu (extensió, timbre, flexibilitat, qualitats expressives, etc.) i saber utilitzar-les correctament en la interpretació.
- c) Emprar la fonètica adequada en relació amb l'idioma cantat i una dicció que faci intel·ligible el text.
- d) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- e) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar progressivament els coneixements musicals a la improvisació amb la veu.
- f) Interpretar un repertori que inclogui obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat adequada a aquest nivell.

Continguts

Estudi de la respiració. Vocalitzacions. Treball de la intensitat i gradació del so vocal. Pràctica de l'extensió gradual cap als extrems de la veu. Desenvolupament gradual de la durada d'una nota tinguda sobre una sola respiració per aconseguir el màxim de *fiato*. Exercitació auditiva del timbre de la pròpia veu i recerca de diferents colors vocals. Interpretació d'obres adients a cada veu, de menys a més dificultat a mesura que es vagi aconseguint el domini tecnicovocal. Estudi d'un repertori que ha d'incloure cançons i àries espanyoles i italianes antigues; cançons de concert espanyoles; cançons llatinoamericanes, italianes, alemanyes i franceses; romanços de sarsuela i òpera espanyola i estrangera, i àries d'oratoris o cantates. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

CLAVECÍ

Objectius

L'especialitat de Clavecí té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer la història i la literatura del clavecí i dels instruments afins de teclat que hi varen conviure, així com les seves formes musicals bàsiques.
- b) Valorar la importància del treball de recerca per interpretar adequadament la literatura de l'instrument.
- c) Aplicar els registres adequats a les obres estudiades atenent les consideracions expressives i estilístiques.
- d) Ornamentar quan escaigui les obres interpretades d'acord amb les característiques de l'estil corresponent.
- e) Aplicar amb autonomia i de forma progressiva els coneixements musicals per solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, canvis de teclat, registres, etc.
- f) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar progressivament els coneixements musicals a la improvisació amb l'instrument.
- h) Practicar la música de conjunt integrant-se en formacions cambrístiques de diversa configuració i interpretar un repertori solista que inclogui obres representatives de les diverses èpoques i estils, d'una dificultat adequada a aquest nivell.

Continguts

Treball de les diferents digitacions segons èpoques i estils. Exercicis encaminats a aconseguir un bon control de l'instrument i afavorir l'automatització de les diferents dificultats tècniques. Registres i canvis de teclat. Estudi del baix xifrat i de la realització d'aquest, improvisació i acompanyament a partir d'un baix xifrat. Pràctica de la lectura a vista. Estudi de la semitonia subintel·lecta. Sistema hexacordal. Coneixement dels recursos i les figures retòriques de l'època i aplicació d'aquests a la composició i la interpretació de determinades formes musicals. Estudi de les danses i de l'evolució de la suite. Interpretació del repertori bàsic del clavecí, que ha d'incloure reduccions orquestrals fetes per compositors de l'època i el tractament donat a l'instrument. Iniciació a la interpretació de música contemporània i a les seves grafies i efectes. Coneixement del funcionament del clavecí de pedals: registre i tècniques especials. Estudi i pràctica de les diverses afinacions. Tècniques bàsiques de manteniment de l'instrument. Coneixement dels diferents tipus de clavecins, construcció i influència en la literatura de les diferents èpoques i estils a cada país. Entrenament permanent i

progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

GUIARRA

Objectius

L'especialitat de Guitarra té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Dominar en conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument i arribar a tenir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per perfeccionar gradualment la qualitat sonora.
- b) Utilitzar amb autonomia i de forma progressiva els coneixements musicals per solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.
- c) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en diferents períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.
- d) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- e) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia i de forma progressiva els coneixements musicals a la improvisació amb l'instrument.
- f) Practicar la música de conjunt integrant-se en formacions cambrístiques de diversa configuració.
- g) Interpretar un repertori que inclogui obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat adequada a aquest nivell.

Continguts

Aprofundir en l'estudi de la digitació i la seva problemàtica: digitació d'obres o passatges polifònics en relació amb la conducció de les diferents veus. Perfeccionament de tota la gamma d'articulacions i modes d'atac. La dinàmica: precisió en la realització de les diverses indicacions que s'hi refereixen i equilibri dels nivells i qualitats de so resultants. El fraseig: adequació d'aquest als diferents estils. Aplicació de les regles d'ornamentació al repertori de la guitarra d'acord amb les exigències de les diferents èpoques i estils. Utilització dels efectes característics de l'instrument (timbres, percussió, etc.). Harmònics octavats. Estudi d'un repertori d'obres de diferents èpoques i estils. Iniciació a la interpretació de música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista.

Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

INSTRUMENTS DE CORDA

Especialitats de Violí, Viola, Violoncel i Contrabaix

Objectius

Els instruments de corda (especialitats de Violí, Viola, Violoncel i Contrabaix) tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Aplicar amb autonomia i de forma progressiva els coneixements musicals per solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.
- b) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en diferents períodes de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.
- c) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- d) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar de forma progressiva els coneixements musicals a la improvisació amb l'instrument.
- e) Practicar la música de conjunt integrant-se en formacions de cambra de diversa configuració i fent papers de solista amb orquestra en obres de dificultat mitjana, i desenvolupar així el sentit de la interdependència de les respectives comeses.
- f) Interpretar un repertori que inclogui obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat d'acord amb aquest nivell.

Continguts

Continuació del treball sobre els canvis de posicions. Dobles cordes i acords de tres i quatre notes. Desenvolupament de la velocitat. Perfeccionament de totes les arcades. Harmònics naturals i artificials. Treball de la polifonia en els instruments de corda. La qualitat sonora: cantabile i afinació. El fraseig: adequació als diferents estils. Aprofundiment en l'estudi de la dinàmica, de la precisió en la realització de les diferents indicacions que s'hi refereixen i de l'equilibri dels nivells i qualitats de so resultants. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

INSTRUMENTS DE VENT DE FUSTA

Especialitats de Flauta Travessera, Oboè, Clarinet, Fagot i Saxòfon

Objectius

Els instruments de vent de fusta (especialitats de Flauta Travessera, Oboè, Clarinet, Fagot i Saxòfon) tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Demostrar la sensibilitat auditiva necessària per perfeccionar gradualment la qualitat sonora.
- b) Interpretar un repertori que inclogui obres representatives de les diverses èpoques i estils de dificultat adequada a aquest nivell.
- c) Practicar la fabricació de llengüetes dobles (per als instruments que n'empren).
- d) Demostrar autonomia, de forma progressiva, per solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.
- e) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en diferents períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.
- f) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar de forma progressiva els coneixements musicals a la improvisació amb l'instrument.
- h) Practicar la música de conjunt en formacions de cambra de diversa configuració i fent papers de solista amb orquestra en obres d'una dificultat mitjana.

Continguts

Desenvolupament en profunditat de la velocitat i de tota la gamma d'articulacions possibles (velocitat en *legato*, en els diferents *staccato*, en els salts, etc.). Aprofundiment en l'estudi del *vibrato* d'acord amb les exigències interpretatives dels diferents estils. Treball de tots els elements que intervenen en el fraseig musical —línia, color i expressió— adequant-los als diferents estils, amb especial atenció al seu estudi en els tempos lents. Estudi del registre sobreagut en els instruments que n'empren. Pràctica de conjunt amb altres instruments per desenvolupar al màxim el sentit de l'harmonia, l'afinació, el ritme, etc. Estudi del repertori solístic amb orquestra de diferents èpoques corresponent a cada instrument. Estudi dels instruments afins. Iniciació a la interpretació de música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Fabricació de canyes segons els mètodes tradicionals (instruments de llengüeta doble). Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista.

Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.

INSTRUMENTS DE VENT DE METALL

Especialitats de Trombó, Trompa, Trompeta i Tuba

Objectius

Els instruments de vent de metall (especialitats de Trompa, Trompeta, Trombó i Tuba) tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Dominar en conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument.
- b) Utilitzar els coneixements musicals amb una autonomia progressiva per solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.
- c) Interpretar un repertori que inclogui obres representatives de les diverses èpoques i estils, d'una dificultat adequada a aquest nivell.
- d) Practicar la música de conjunt en formacions de cambra de diversa configuració i fent papers de solista amb orquestra en obres de dificultat mitjana, i desenvolupar així el sentit de la interdependència de les respectives comeses.
- e) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- f) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar de forma progressiva els coneixements musicals a la improvisació amb l'instrument.
- g) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en diferents períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

Continguts

Desenvolupament de la velocitat en tota l'extensió de l'instrument. Estudi del registre agut. Estudi dels ornaments (trinat, grupets, *appoggiatura*, mordents, etc.). Estudi de la literatura solista de l'instrument adequada a aquest nivell. Aprofundiment en tot el que fa referència a l'articulació: estudi del doble i el triple picat. Treball de tots els elements que intervenen en el fraseig musical —línia, color i expressió— adequant-los als diferents estils, amb especial atenció al seu estudi en els tempos lents. Perfeccionament de la igualtat sonora i tímbrica en els diferents registres. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Estudi dels instruments afins (fiscorn, bombardí i trombó alt i baix). Entrenament permanent i progressiu de la

memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

ORGUE

Objectius

L'especialitat d'Orgue té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer els fonaments sonors de l'orgue i adquirir la capacitat necessària per utilitzar les seves possibilitats.
- b) Demostrar el nivell de coordinació motriu necessari entre mans i peus a fi de poder resoldre les exigències del repertori.
- c) Controlar i administrar el cabal sonor de l'orgue i les diferents modalitats de toc en funció de l'acústica del local on se situï.
- d) Conèixer i utilitzar, en els diferents tipus d'orgues, els registres en funció de l'època i l'estil de la música que s'hi destina.
- e) Relacionar els coneixements litúrgics amb la funció de certes formes musicals característiques del seu repertori (preludis, corals, versos, etc.).
- f) Conèixer els diferents estils d'interpretació segons les èpoques i les escoles.
- g) Valorar la importància del treball de recerca per interpretar adequadament la literatura de l'instrument.
- h) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- i) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar de forma progressiva els coneixements musicals a la improvisació amb l'instrument.
- j) Interpretar un repertori integrat per obres de diferents èpoques i estils d'una dificultat d'acord amb aquest nivell.

Continguts

Exercicis manuals sobre els quals s'han de treballar les diferents modalitats de toc pròpies de l'orgue. Coneixement i pràctica del pedal. Exercicis combinats de manual i pedal per desenvolupar la independència de mans i peus (escales per moviment contrari entre manual i pedal, combinació simultània de ritmes binaris i ternaris, exercicis en trio, etc.). Estudi dels tractats de registre existents, segons les escoles i les èpoques. Coneixement de l'ornamentació, segons els països i els estils. Treball de l'articulació, el fraseig i les digitacions. Estudi del baix continu. Estudi de les diferents escoles de construcció d'orgues a Europa. Formes litúrgiques relacionades amb la música d'orgue. Estudi de l'orgue barroc espanyol i de la música ibèrica destinada a aquest orgue. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i

efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

PERCUSSIÓ

Objectius

L'especialitat de Percussió té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Dominar tècnicament tots els instruments de l'especialitat, així com la coordinació rítmica i motriu que exigeix el conjunt d'aquests instruments.
- b) Tocar en grup sense director amb precisió rítmica i coneixement global de l'obra.
- c) Utilitzar amb una autonomia progressiva els coneixements musicals per solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: articulació, coordinació entre les dues mans, dinàmica, etc.
- d) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- e) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar de forma progressiva els coneixements musicals a la improvisació amb l'instrument.
- f) Actuar en públic amb una formació de percussió combinada.
- g) Interpretar un repertori d'obres pertanyents a diferents estils, de dificultat adequada a aquest nivell.

Continguts

Desenvolupament de tota la gamma de modes d'atac. Ritmes composts i grups irregulars. Caixa (redoblaments, *paradiddles*, etc.). Timbals (afinació amb canvis, tècnica de glissando, etc.). Bateria (independència i domini de la coordinació, *cadenza* i *break*, etc.). Làmines (desenvolupament de la velocitat, acords amb quatre baquetes, tècniques Stevens i Across). Desenvolupament de la capacitat d'obtenir simultàniament sons de diferent intensitat entre ambdues mans per mirar d'arribar a una diferenciació dinàmica, tant si es tracta de la relació melodia-acompanyament o de plantejaments contrapuntístics més complexos. Instruments accessoris i d'efecte (coneixement bàsic de ritmes populars en instruments llatinoamericans, tècnica de tots els instruments, obres per a percussió combinada). Pràctica de la lectura a vista. Treball de la improvisació. Treball de conjunt. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Estudi de la literatura orquestral i de solos. El fraseig: adequació als diferents estils (làmines i timbals). Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.

PIANO

Objectius

L'especialitat de Piano té com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

- a) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en diferents períodes de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.
- b) Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- c) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia i progressivament els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument.
- d) Practicar la música de conjunt, integrant-se en formacions de cambra de diversa configuració i fent papers de solista amb orquestra en obres d'una dificultat mitjana.
- e) Aplicar amb autonomia i de forma progressiva els coneixements musicals per solucionar per si mateixos els diversos problemes d'execució que puguin presentar-se relatius a la digitació, als pedals, al fraseig, a la dinàmica.
- f) Dominar en conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument i arribar a tenir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per perfeccionar gradualment la qualitat sonora.
- g) Interpretar un repertori que inclogui obres representatives de diferents èpoques i estils de dificultat adequada a aquest nivell.

Continguts

Estudi en profunditat de la digitació i de la problemàtica que presenta. Desenvolupament i perfeccionament de tota la gamma de modes d'atac. Utilització progressivament major del pes del braç com a principal font de força i de control de la sonoritat. Dinàmica, precisió en la realització de les diverses indicacions que s'hi refereixen i equilibri dels nivells i les qualitats de so resultants. Utilització dels pedals: potenciació que han experimentat els seus recursos en l'evolució de l'escriptura del piano. El fraseig: adequació als diferents estils. Desenvolupament de la part cantable al piano. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions. Pràctica de conjunt.

Criteris d'avaluació dels instruments

1. Utilitzar l'esforç muscular, la respiració i la relaxació adequats a les exigències de l'execució instrumental

Amb aquest criteri es pretén avaluar el domini de la coordinació motriu i l'equilibri entre els indispensables esforços musculars que requereix l'execució instrumental i el grau de relaxació necessària per evitar tensions que condueixin a una pèrdua del control en l'execució.

2. Demostrar un domini en l'execució d'estudis i obres sense deslligar els aspectes tècnics dels musicals

Aquest criteri permet avaluar la capacitat d'interrelacionar els coneixements tècnics i teòrics necessaris per arribar a una interpretació adequada.

3. Demostrar sensibilitat auditiva en l'afinació i en l'ús de les possibilitats sonores de l'instrument

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el coneixement de les característiques i del funcionament mecànic de l'instrument i la utilització de les possibilitats que ofereix.

4. Demostrar capacitat per abordar individualment l'estudi de les obres del repertori

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'autonomia dels alumnes i la seva competència per emprendre un estudi individualitzat i resoldre els problemes que se'ls plantegin en l'estudi.

5. Demostrar solvència en la lectura a primera vista i capacitat progressiva en la improvisació amb l'instrument

Aquest criteri permet avaluar la competència progressiva que adquireix l'alumne en la lectura a primera vista, així com la fluïdesa per abordar la improvisació amb l'instrument aplicant els coneixements adquirits.

6. Interpretar obres de les diferents èpoques i estils com a solista i en grup

Aquest criteri permet avaluar el coneixement que té l'alumne del repertori del seu instrument i de les seves obres més representatives, així com el grau de sensibilitat i imaginació per aplicar els criteris estètics corresponents.

7. Interpretar de memòria obres del repertori solista d'acord amb els criteris de l'estil corresponent

Mitjançant aquest criteri es pretén valorar el domini i la comprensió que l'alumne té de les obres, així com la capacitat de concentració sobre el resultat sonor d'aquestes.

8. Demostrar l'autonomia necessària per abordar la interpretació dins els marges de flexibilitat que permet el text musical

Aquest criteri permet avaluar el concepte personal estilístic i la llibertat d'interpretació dins el respecte al text.

9. Mostrar una autonomia progressiva en la resolució de problemes tècnics i interpretatius

Amb aquest criteri es pretén comprovar el desenvolupament que l'alumne ha assolit quant als hàbits d'estudi i la capacitat d'autocrítica.

10. Presentar en públic un programa adequat al propi nivell demostrant capacitat comunicativa i qualitat artística

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'autocontrol i el grau de maduresa de la personalitat artística dels alumnes.

ANNEX 4

Orientacions sobre metodologia pedagògica

En un currículum obert, els mètodes d'ensenyament són, en gran part, responsabilitat de cada professor i no han de ser completament desenvolupats per l'autoritat educativa. Únicament en la mesura que certs principis pedagògics són essencials a la noció i als continguts del currículum està justificat assenyalar-los. Per això, i amb la finalitat de regular la pràctica docent dels professors i a fi que aquests desenvolupin el currículum establert en aquest Decret, s'estableixen a continuació els principis metodològics de caràcter general, principis que són vàlids per a totes les especialitats instrumentals i assignatures que es regulen en aquesta norma.

El procés d'ensenyament ha de tenir en compte el punt de partida, la gradació amb la qual s'han d'introduir els nous continguts, la consciència del desequilibri entre l'experiència prèvia i les novetats plantejades, i els elements que han de permetre oferir un nou equilibri de coneixements en el qual les novetats es poden incorporar, en la línia i la forma que pretenen les nostres intencions educatives, al bagatge de destreses que ja tenen els alumnes. Això passa pel disseny d'un tipus apropiat de continguts que s'ofereixen als alumnes de música i per l'elaboració d'uns materials, l'elecció d'un repertori i la selecció d'unes estratègies d'ensenyament que han de permetre optimitzar el procés d'aprenentatge. El procés d'ensenyament ha d'estar presidit per la necessitat de garantir la funcionalitat dels aprenentatges, i cal assegurar que aquests es podran utilitzar en les circumstàncies reals en les quals els alumnes els necessitaran. Per aprenentatge funcional s'entén no només la possible aplicació pràctica del coneixement adquirit, sinó també el fet que els continguts siguin necessaris i útils per dur a terme altres aprenentatges i per enfrontar-se amb èxit a l'adquisició de nous continguts. D'altra banda, els continguts s'han de presentar amb una estructuració clara de les relacions que mantenen, i sempre que sigui pertinent s'ha de plantejar la interrelació entre diferents continguts d'una mateixa àrea i entre continguts de diferents assignatures.

Des de l'inici, aquest ensenyament ha de conjugar les dues realitats del fet comunicatiu; això és: la recepció i l'emissió, la comprensió i l'expressió, el coneixement i la realització. La primera es manifesta en l'audició activa i crítica i en la lectura de partitures mitjançant la descodificació corresponent dels símbols gràfics, de la seva evolució, de l'anàlisi del fet musical i els seus autors, i del seu desenvolupament a través dels segles mitjançant assignatures com Llenguatge Musical, Harmonia, Història de la Música, etc. La segona es manifesta a través de la interpretació individual i col·lectiva, tant vocal com instrumental, i la creació. Convé que aquests dos eixos bàsics de l'ensenyament musical s'interrelacionin tant en les matèries considerades teòriques com en les bàsicament instrumentals.

S'ha de fugir de la visió de les assignatures «teòriques» com el lloc idoni per al coneixement, mentre que les assignatures instrumentals es dediquen exclusivament a l'emissió, i també de la visió que la realització se centra merament en la interpretació, excloent, per això, la creativitat.

La pràctica instrumental centrada en una determinada especialitat s'ha d'entendre segons una triple via. En primer lloc, ha de ser una formació que possibiliti l'accés als estudis superiors; en segon lloc, ha de servir com a fonament de l'obertura a altres camps d'especialització, com la composició, la direcció d'orquestra o de cors, la pedagogia, etc., i, finalment, ha de ser un mitjà de realització personal fent música, a través de la veu o d'un instrument. En tots els casos convé fugir de la idea que l'alumne és un estudiant de piano o de guitarra i que, a més, estudia harmonia. En lloc d'això, s'ha de considerar que és un estudiant de música de l'especialitat de piano o de guitarra.

Els continguts bàsics de la formació professional que s'expressen a través de la veu o d'un instrument necessiten disciplina en el treball individual, adequació de la pròpia interpretació als criteris col·lectius, rigor en l'escriptura i la lectura de la notació musical, comprensió del fet musical en el seu context històric, etc. Evidentment, caldrà tenir en compte l'evolució dels alumnes en relació no només amb la música, sinó també amb la capacitat d'entendre el llenguatge dels sons, la capacitat d'expressar-se tenint en compte la multiplicitat de factors que intervenen, la capacitat de dedicar-se als estudis, la forma d'estudiar, etc. L'adequació de l'ensenyament a aquests criteris revertirà positivament en l'educació musical de l'alumne, no només en virtut d'aquesta compenetració, sinó també perquè hi haurà més aproximació entre l'educació secundària, que en la majoria dels casos és el nivell d'ensenyaments que cursen els alumnes, i l'ensenyament de règim especial que cursen als centres musicals. Per ensenyar música s'ha de conèixer la pedagogia de l'especialitat musical i s'ha d'aplicar convenientment l'opció metodològica que més s'ajusti a la realitat que es desenvolupa a la tasca docent. La formació, tant musical com pedagògica, s'ha de posar al dia a través d'una formació permanent que aprofundeixi en tots els aspectes dels quals depèn una acció educativa coherent i correcta. La formació permanent és un dret i un deure de tot professional de l'ensenyament de la música. No es pot pretendre aconseguir un ensenyament de qualitat si no es dedica una part del temps laboral a millorar les capacitats i els coneixements que poden incidir en la millora qualitativa individual i col·lectiva de la tasca docent. Aquesta formació permanent ha de ser entesa com un «continu» que no només ha de tenir en compte l'aprofundiment en el propi camp de treball —la composició, el piano, la direcció coral, etc.—, sinó també altres aspectes, com la participació dels professors en el disseny d'aquestes activitats de formació, la millora de les aptituds de comunicació, l'aprofitament pedagògic dels mitjans tecnològics, etc.

És imprescindible que els professors treballin en tot moment en equip, especialment en la tasca de discutir i elaborar el projecte educatiu del centre i a l'hora de dur a terme la seqüenciació dels continguts de les matèries i la distribució per cursos en l'àmbit dels departaments. Aquesta capacitat dels professors de fer una tasca col·lectiva ha de ser una característica que distingeixi els professionals docents dels centres d'ensenyament musical. Al llarg del procés d'aprenentatge dels alumnes, el professor ha de ser un guia, un conseller que, alhora que dona solucions concretes a problemes tècnics concrets, s'ha d'esforçar a donar opcions en tot el que tingui un caràcter més general, i no a imposar criteris; a orientar, i no a conduir cap a uns resultats predeterminats. S'ha d'esforçar a estimular i a eixamplar la receptivitat i la capacitat de resposta dels alumnes davant el fet artístic: en la construcció de la seva mai definitiva personalitat com a músic, l'alumne és el protagonista principal.